

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Nové konfixy ve francouzštině

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Autorka diplomové práce: Bc. Ivana Daňková

Studijní obor: Francouzský jazyk

Ročník: 3.

České Budějovice 2013

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Jihlavě 26. července 2013

Bc. Ivana Daňková

Poděkování

Za cenné rady a odborné vedení mé práce velice děkuji panu doc. PhDr. Janu Radimskému, Ph.D.

Anotace

Téma této diplomové práce je „Nové konfixy ve francouzštině“. Předkládaná práce je rozdělena na dvě hlavní části: teoretickou a analytickou.

První část je teoretická a nejprve popisuje historický vývoj konfixace a představuje různé teorie pojmání tohoto slovtvorného postupu, poté definuje konfixaci vůči ostatním slovtvorným postupům (derivaci a kompozici) a definuje stavební složku konfixace – konfix.

Druhá část je analytická a zabývá se konkrétními konfixy a konfixáty. Materiál pro tuto část předkládané práce jsme získali excerpcí dat z jazykového korpusu Sketch Engine. Díky tomu jsme shromáždili materiál vzorku, který je předmětem analýzy. Ta se věnuje klasickým a moderním konfixům a jejich typologii: třídění konfixů podle pozice v konfixátu, původu, atd. Dále pojednává o morfologických kategoriích konfixátů a vnitřní struktuře konfixátů. Největší pozornost je upřena na moderní konfixy, které vznikly nejčastěji změnou významu klasického konfixu. Je pojednáno o nově vzniklých konfixech ve francouzštině, které nemají přímý řecko-latinský původ. Nejčastěji se jedná o výpůjčky z angličtiny.

Hlavním cílem této diplomové práce je identifikovat nově vzniklé konfixáty v současné francouzštině.

Klíčová slova: konfix, konfixace, řecko-latinský základ, internacionalizace

Annotation

The topic of this thesis is „New confixes in French“. This thesis is divided into two main parts: theoretical and analytical.

The first part is theoretical and describes the historical development of “confixation” (learned compounding) as well as different theories and approaches to the word formation process. This part also defines “confixation” to other word formation processes (derivation and composition) and the structural component of “confixation” – a “confix”.

The second part is analytical and deals with specific learned stems (confixes) and learned compounding. The study material for this part of the thesis has been gained by the data excerption from the corpus Sketch Engine. The sample excerpted from the corpus is the subject of the analysis. The analysis focuses on the classic and modern confixes and their typology: classification of confixes according to the position in the learned compounding, or according to the origin, etc. The analysis also treats the morphological categories of learned compounding and their internal structure. The main focus is drawn to modern confixes that were created mostly by the change of meaning of the classic confix.

This part deals with the newly created confixes in French that do not have the direct Greek or Latin base. These are mostly loanwords from English.

The main aim of present thesis is to identify newly created confix compounds in contemporary French.

Key words: learned stem, learned compounding, Greek and Latin base, internationalisation

Obsah

Úvod.....	7
Použité zkratky.....	8
Teoretická část.....	9
1. Historický vývoj konfixace.....	9
2. Definiční rysy konfixace.....	15
2.2 Konfixace a derivace.....	15
2.2 Konfixace a kompozice.....	17
2.3 Konfix ve francouzštině.....	20
3. Proces internacionalizace a vznik nových konfixů.....	21
Analytická část.....	26
4. Realizace analýzy.....	26
5. Typologie konfixů.....	28
5.1 Prefixoidy a sufixoidy.....	28
5.2 Klasické a moderní konfixy.....	31
5.1.1 Konfixy vzniklé zkrácením francouzského lexému.....	35
5.1.2 Konfixy se změnou významu.....	38
5.1.3 Konfixy pocházející z cizího moderního jazyka.....	64
5.1.4 Moderní sufixoidy.....	79
5.1.5 Klasické konfixy.....	84
6. Typologie konfixátů.....	90
6.1 Morfologické kategorie konfixátů.....	90
6.2 Vnitřní struktura konfixátů.....	91
Závěr.....	94
Résumé.....	95
Bibliografie.....	96
Seznam tabulek a grafů.....	99
Seznam příloh.....	102

Úvod

Tato diplomová práce byla napsána s cílem osvětlit slootovorný postup konfixace, který využívá řecko-latinské slovní základy pro vznik nových kompozit (resp. konfixátů) a ověřit, jestli v současné francouzštině mohou vznikat konfixáty, jejichž stavební prvky (konfixy) nemají přímý řecko-latinský základ.

K vybrání tohoto tématu mě vedla jeho zajímavost a dosavadní nejednotnost v definování celého procesu konfixace.

Předkládaná práce je rozdělena na dvě části: teoretickou a analytickou. Teoretická část obsahuje tři kapitoly a věnuje se historickému pozadí konfixace, kdy je věnován prostor lingvistickým teoriím, které pojednávají o tomto slootovorném postupu. Dále je zde vymezena konfixace vůči kompozici a derivaci a je popsáno, jak se chová konfix jako stavební jednotka konfixace.

Analytická část vychází z analýzy konfixů provedené prostřednictvím korpusu Sketch Engine. Analytická část obsahuje dvě kapitoly. První z nich se věnuje analýze konfixů, druhá konfixátům. Konfixy jsou rozděleny podle pozice, kterou zastávají v konfixátu (tzv. prefixoidy a suffixoidy a konfixy, které zastávají obě pozice v konfixátu). Podstatná část kapitoly o konfixech je věnována novým (tzv. moderním) konfixům, které jsou rozděleny do tří skupin podle toho, jakým způsobem vznikly. Nové konfixy ve francouzštině vznikají zkrácením francouzského lexému, změnou významu klasického konfixu nebo výpůjčkou z cizího moderního jazyka. Kapitola o konfixátech představuje výsledky analýzy 2320 konfixátů. Pozornost je věnována vnitřní struktuře konfixátů a morfologickým kategoriím, které se u konfixátů vyskytují.

Cílem této práce bude představit slootovorný postup konfixace a identifikovat nově vzniklé konfixáty v současné francouzštině na základě excerpce z korpusu. Práce také pojedná o procesu internacionalizace, který se odráží ve vzájemné výměně konfixů a konfixátů mezi evropskými jazyky a pokusí se dokázat, že ve francouzštině vznikají také konfixy, které nemají přímý řecko-latinský původ.

Použité zkratky

Zkratky použité v tabulkách

subst. (substantif) – *substantivum*

adj. (adjectif) – *adjektivum*

verb. (verbe) – *verbum*

fem. (féminin) – *femininum, ženský rod*

masc. (masculin) – *maskulinum, mužský rod*

Zkratky použité pro popis typů kompozit

A (adjectif) – *přídavné jméno*

C (confixe) – *konfix*

N (nom) – *podstatné jméno*

V (verbe) – *sloveso*

Ostatní zkratky

TLFi – *Trésor de la langue française informatisé*

Teoretická část

1 Historický vývoj konfixace

V této kapitole nastíníme, jak název napovídá, historický vývoj konfixace a uvedeme první teorie, které o konfixaci pojednávají. Budou to teorie Arsèna Darmestetera a Emila Benvenista. V druhé části kapitoly si ve stručnosti představíme názory dalších lingvistů na studovanou problematiku a jejich příspěvky k tématu novodobých konfixů.

Konfixace je jedním ze slootovorných postupů v románských jazycích. Tento termín je znám také jako *composition savante*, *dérivation savante* či *recomposition classique*¹. Tento slootovorný postup je založen na kombinaci slovních bází (základů), přičemž alespoň jedna nebo obě jsou řecko-latinského původu. Status tohoto slootovorného prostředku není jednotný. Názory na to, jak má být tento slootovorný proces a jeho složky pojmenovány, se různí. My se budeme v této práci držet terminologie Andrého Martineta. Pro výše popsany slootovorný proces budeme užívat termínu *confixation*, tedy *konfixace*. Složky konfixace jsou označeny jako *konfixy* a výsledný produkt jako *konfixát*. (Martinet, 1979: 243)

První, kdo teoreticky vymezil konfixaci, byl Arsène Darmesteter. Ten ve svém díle *Traité de la formation des mots composés dans la langue française comparé aux autres langues romanes et au latin* (1967: 244)² upozornil na důležitý fakt: slova, původem z řečtiny či latiny, jsou na jedné straně vypůjčená jako celek a poté je stačí *pofrancouzštit*, např. fr. *abrogation* z lat. *abrogatio*. Na straně druhé je důležité odlišit od nich konfixát jako *photographie*, který se skládá z původně řeckých prvků *photo-* a *graphie-*. Ke spojení těchto řeckých (v jiných případech také řecko-latinských) slovních základů došlo ovšem až v některém z románských jazyků.³ Tento proces je společný pro všechny románské jazyky: italštinu, španělštinu, portugalštinu a starou provensálštinu. Darmesteter (1967: 239) uvádí, že kompozita vypůjčená z klasických

1 Jan Kortas doplňuje seznam o např.: *thèmes savants*, *radicaux gréco-latins*, *radicaux savants*, *constituants savants*, *paléomorphèmes*, atd.

2 První verze tohoto díla vyšla roku 1875, vydání z roku 1967 je přetiskem druhého upraveného vydání z r. 1894.

3 A. Darmesteter (1967: 244) přímo uvádí: „Ces vocables, d'origine grecque ou latine, sont de deux sortes : ou ils sont empruntés tels quels, alors il suffit de les franciser d'après les principes que nous venons d'exposer; ou les éléments seuls en sont fournis, alors il faut disposer ces éléments d'après un type de conforme aux procédés de formation qui régissent l'une et l'autre langue classique.“

jazyků (jako např. *géographie*⁴) se řídí pravidly kompozice toho jazyka, ve kterém vznikly, a ne pravidly francouzské kompozice. Navíc dodává, že slova vypůjčená přímo z latiny či řečtiny jsou knižního původu a neprošly tedy vývojem přes vulgární latinu.

Knižní kompozice neboli konfixace (Darmesteter, A. 1967: 241) hraje důležitou roli ve vývoji francouzského jazyka od té doby, co začala existovat v psané podobě. Slova knižního původu nalezneme již v jednom z nejstarších textů psaných ve francouzském jazyce: *La vie de Saint Léger*, uloženého v knihovně v Clermontu.⁵ Při zamyšlení nad přínosem tohoto jazykového vývoje Darmesteter (1967: 241) dodává, že je třeba tento proces chápat jako zvláštní a zajímavý jev hodný prostudování. Celkem vzato lingvistika zná jen málo takovýchto příkladů, které by měly takovou moc oživit úplně primární prameny jazyka, tedy řecký a latinský jazyk.

Jak jsme již uvedli výše, Darmester předpokládal, že konfixace ve francouzštině bude respektovat pravidla řecké a latinské slovo tvorby (1967: 244), což se podařilo popřít Emilu Benvenistovi, který navázal na Darmesteterovo teoretické vymezení konfixace. Studie E. Benvenista věnovaná francouzskému konfixátu *microbe* (2000) ukázala, že konfixace ve francouzštině se pravidly řecké a latinské slovo tvorby neřídí.

E. Benveniste (2000: 163) zmiňuje, že se ve francouzštině nachází velký počet kompozit (konfixátů) tvořených z řecko-latinských bází (slovních základů). Většina je součástí vědecké slovní zásoby. Nebyla jim ovšem věnována zvláštní pozornost jakožto prvkům, které se účastní kompozice. Zdá se, že spadají do morfologie klasických jazyků, avšak vznikly v dnešní době.⁶ Benveniste (2000: 170) hovoří o *composés gréco-latins* a uvádí, že s analogickým způsobem tvoření slov se v historii jazyků lingvisté doposud neselekali.⁷

Benveniste (2000: 164) považoval za nutné ukázat vývoj hlavního termínu novodobé vědy, který vznikl ve francouzštině, odkud se rozšiřoval do dalších jazyků, tímto termínem je *microbe*. Srovnáním různých slovníků se mu podařilo doložit, že původ termínu *microbe* je uváděn nepřesně a výklad jeho etymologie se různí. Složené slovo „*mikrobios*“ nikdy neexistovalo v řečtině. Má znamenat „malého života“, ale

4 Etymologie podle TLFi: 1513 Geographie, Empr. au lat. class. geographia, du gr. de même sens.

5 A. Darmesteter (1967:240): *Perfiz esteit en caritet. Feit aut il grant et veritet...*

6 Benveniste (2001:163) : „On les laisse hors des cadres de la composition, à raison même de leur origine. Ils semblent appartenir à la morphologie des langues classiques, étant conformes au modèle hérité ou imité de ces langues même s'ils ont été créés à l'époque moderne.“

7 Benveniste (2001:170) : „Ce type de formation est nouveau . Il n'a pas d'antécédant connu dans l'histoire des langues.“

většina slovníků vysvětluje jeho význam jako „jehož život je krátký“, což je ovšem dle Benvenista vědecký nesmysl. Tímto byl vznik termínu *microbe* nesrozumitelný.

Slovo bylo vyvinuto v průběhu Pasteurových objevů mikroskopických organismů, kdy potřeboval objevit výraz, který by vyjádřil, že je něco nesmírně malé. Zde se přidává Sédillot, který pro soubor mikroskopických organismů vynalezl slovo *microbe*. Volně kombinuje *mikros* a *bios* v novém významu. Dvě řecké složky jednoduše představují dva sdružené koncepty: *bios* „život“, tedy „živé organismy“ a *mikros* „malý“, tedy „nekonečně malý, mikroskopický“. *Microbe* doslovně znamená „malý život“ pro popis „mikroskopického organismu“. Slovo *microbe* jako celek nebylo převzato z řečtiny, jedná se o substantivum, které Sédillot ve skutečnosti jednoduše „oblékl do řečtiny“, ale které vzniklo ve francouzštině. Jde o francouzský komponent s řeckými lexémy stejně tak jako množství jiných, které vznikly před sto a více lety. (E. Benveniste, 2000: 164, 165)

Stejný případ (E. Benveniste, 2000: 168) je například i u konfixátu *photographie*, jehož samotné složky (konfixy) nemohou vysvětlovat jeho význam: *graphie* „fr. reproduction (tj. rozmnožování)“ a *photo-* „fr. lumière (tj. světlo)“ jsou daleko od vyjádření toho, co chce konfixát říct: „*rozmnožování* (obrázku na desce citlivé na) *světlo*“.

Benveniste (2000: 170) na konfixátu *microbe* ukázal, že jisté vědecké neologismy si z řečtiny a latiny vypůjčily pouze jazykový materiál. Jejich vznik se ale odehrál ve francouzštině, jejímiž pravidly se také řídí.

Nyní jsme si uvedli dva první a nejdůležitější názory na konfixaci. Pokračovat budeme představením konfixace z diachronního hlediska. Tento typ slovtvorného postupu (Radimský, 2011: 105) se nejvíce rozvíjel v oblasti vědecké a technické slovní zásoby. Typickým jevem je to, že slovtvorný prostředek i materiál jsou vypůjčeny z latiny či řečtiny. Konfixace se začíná uplatňovat od začátku 15. století, kdy latina začíná ztrácet své pevné postavení ve funkci literárního, liturgického, administrativního a vědeckého jazyka. Svého vrcholu dosahuje konfixace v období 18. – 19. století, kdy již latina nefiguruje jako mezinárodní odborný jazyk. V této době dochází, především vlivem osvětlení a průmyslových revolucí, k rychlému vědeckému pokroku, a tak je nutné vytvářet odbornou terminologii. Zde nachází konfixace největší uplatnění. Část konfixů a konfixátů se postupně šíří do obecného jazyka, čemuž také přispívá čím dál větší znalost v oblasti technického a vědeckého vývoje. Znalost latiny či řečtiny tedy není nutností a je přirozené osvojovat si slovní základy typu *auto* (*sám od sebe*),

bio (život), *archéo* (starobylý), *micro* (malý). Nejvíce konfixátů vzniká ve francouzštině, odkud se šíří do ostatních jazyků, ale stejný proces probíhá i v dalších románských jazycích. Ve francouzštině se konfixace začíná nejvíce rozšiřovat od začátku 18. století, kdy vzniká vysoká potřeba odborné slovní zásoby ve vědních oborech. Konfixace patří k pilířům tzv. moderního „evropského intelektuálního lexika“, konfixáty patří často k tzv. internacionalismům, například *biométrie* = „bio“ (č. život) + „métrie“ (č. měření). Podle L. Guilberta (1975: 226) sestává využívání řeckých slovních základů v odborné slovní zásobě na následujících faktorech: 1) stručnost řeckého modelu syntetické kompozice hraje zásadní roli pro vznik odborné terminologie; 2) potřeba internacionalizace odborné slovní zásoby. Autor rozvíjí druhý z faktorů následujícím způsobem: „*Il est convenu dans l'Europe savante que, pour être entendu dans toutes les langues, un mot doit tirer son origine du grec qui, pour toutes les nations civilisées, est la langue génératrice des mots, la langue mère.*“ (Gilbert, 1975: 226) Určuje tedy tímto řečtinu za hlavní zdroj tzv. evropského intelektuálního lexika.

Od té doby, co konfixáty opouští kodifikovanou oblast technické a vědecké terminologie, prošly změnami, které nám umožnily užívat je v běžném jazyce. Ovšem jejich význam se mohl značně změnit. Takový vývoj si ukažme na složce *télé* ve slově *télévision*. Denis Costaouec (2007: 67) zmiňuje, že se původně jedná o afix vypůjčený z řečtiny a znamená „na dálku“, nalezneme jej ve velkém množství slov, např.: *télégraphe*, *téléphone*, *télépathie*, *télescope*. Složka *télé* se do francouzštiny zapsala jako konfix, později byla ovšem užívána jako afix v derivátu *télévision*, kde se spojila se samostatným slovem *vision*. *Télévision* se v průběhu běžného užívání zkrátilo na *télé* a tento afix se stal samostatným slovem popisujícím přístroj na příjem (*Ma télé est en panne...*) a vše, co se týká tvorby vysílání (*Les gens de la télé sont bien payés...*). Kocourek (1991: 130) objevuje, že složka *télé* ve slově *télespectateur* nemá význam „na dálku“, ale skrývá význam „televize“. První složka ve slově *télespectateur* je zde zkráceným slovem vytvořeným z „*télévision*“, označovaným Kocourkem jako *pseudokonfix*. My budeme užívat pojmu *moderní konfix* (podle J. Kortase). Kocourek udává i další příklady podobného vývoje, které si uvedeme v následující tabulce. Druhá polovina tabulky nezobrazuje konfixy a moderní konfixy (*télé-* a *télé*), ale upozorňuje na dvojí význam konfixů (*hydro-* 1 a *hydro-* 2).

Tabulka č. 1: Vývoj konfixů

Klasický konfix	Překlad	Konfixát	Moderní konfix	Překlad	Konfixát
télé-	daleko	télévision	télé = télévision	televize	télespectateur
auto-	sám od sebe	autopilote	auto = automobile	auto	autoroute
photo-	světlo	photosynthèse	photo = photographie	fotografie	photocopie
Konfix 1	Překlad	Konfixát	Moderní konfix	Překlad	Konfixát
hydro-	voda	hydrogène	hydro = hydrogène	vodík	hydrocarbure
gyro-	kruh	gyroscope	gyro = gyroscope	gyroskop	gyropilote
péto-	kámen	pétrographie	péto = pétrole	nafta	péto(lo)chimie
agro-	pole	agronomie	agro = agronomie	agronomie, zemědělství, zemědělský	agro-chimie

Tímto shrnutím vývoje konfixace se od historického pozadí dostáváme k tomu, jak je na konfixaci pohlíženo dnes. Dnes je konfixace lingvisty považována za zvláštní případ kompozice (L. Guilbert, 1975; F. Gaudin a L. Guespin, 2000) nebo se řadí mezi zvláštní případ tvoření slov nacházející se mezi kompozicí a afixací (G. Gross, 1996; J. Kortas, 2002: 134). To vše napovídá tomu, že pojmání tohoto slovotvorného postupu není jednotné. Ve francouzské lingvistice se setkáváme s různými termíny pro označení tohoto jevu. L. Guilbert používá termín *composition allogène* (cizorodá/cizí kompozice), G. Gross a E. Benveniste *composition savante* (knižní kompozice), F. Gaudin a L. Guespin *recomposition classique* (opětovná klasická kompozice) a A. Martinet a J. Kortas užívají označení *confixation* (konfixace). Stejně tak se různí i označování složek tohoto procesu. Jan Kortas ve svém článku *Les frontières de la confixation: le domaine français* (2003: 373) podává pestrý výčet pojmenování a autorů, kteří daná pojmenování užívali. Tento výčet si zde dovolíme pro lepší přehled uvést v tabulce a pokusíme se o překlad jednotlivých názvů do češtiny. V tabulce lze vidět, že jasno v označení složek tohoto slovotvorného postupu neměli či nemají ani jednotliví autoři.

Tabulka č. 2: *Názvy složek*

Autor	Rok	Francouzský název	Český překlad
J. Peytard	1964	affixes ⁸	afixy
P. Guiraud	1968	racines ou opérateurs affixés	kmeny či afixy
L. Guilbert	1971, 1975	éléments	složky
A. Martinet	1979	confixes	konfixy
N. Catach	1981	thèmes savants, mots-suffixes et mots-préfixes ou radicaux ou thèmes savants	knižní kmeny či slovo-suffixs a slovo-prefix nebo knižní kmeny
J. Ogée	1983, 1984	radicaux savants	knižní kmeny
J. Thiele	1987	affixoïdes ou constituants savants	afixoidy či knižní složky
H. Cottez	1989	formants	formanty
M. D. Picone	1991	thèmes savants ou mots-suffixes et mots-préfixes	knižní kmeny či slovo-suffix a slovo-prefix
A. Niklas-Salminen	1997	éléments	složky
J. Cellard	1998, 2000	racines	základy
J. Dubois & F. Dubois-Charlier	1999	marqueurs scientifiques, demi-mots ou racines	odborné složky či poloslova nebo kmeny
J.-F. Sablayrolles	2000	quasimorphèmes, paléomorphèmes ou pseudomorphèmes	neúplné morfémy, staré morfémy či pseudomorfémy
J. Kortas	2002	confixes	konfixy
D. Corbin	2004	archéoconstituants ou fractoconstituants	archeosložky či fraktosložky

V této kapitole jsme si nastínili problematiku, kterou se budeme v předkládané práci zabývat. Na vzorku korpusu, tedy vypracovaných excerpčí, budeme zkoumat význam, chování a vývoj konfixů.

⁸ Zde je nutné zmínit dlouhé debaty nad tím, jestli konfixace spadá do derivace nebo kompozice. My v této práci přijmeme jisté stanovisko, které představíme ve druhé kapitole.

2 Definiční rysy konfixace

V této kapitole vymežíme konfixaci vůči ostatním slovotvorným postupům. Hlavní otázkou bude, na základě jakých rysů určíme konfixaci oproti derivaci a kompozici. V závěru kapitoly se pokusíme definovat samotný stavební prvek konfixace: konfix.

2.1 Konfixace a derivace

Derivace je způsob tvoření slov pomocí afixů (kořenů). Naprostá většina z nich neexistuje jako samostatné jednotky. Prefixy se přidávají zleva (prefixace) a sufixy zprava (sufixace) a lze je aplikovat na různá určitá podstatná nebo přídavná jména či slovesa. K tomu je třeba dodat, že sufixy mění obvykle slovní druh, zato prefixy ne. Například sufix *-ade* může označovat nějakou činnost, která trvá nějakou ohraničenou dobu, jedná se o sufix, který se aplikuje na slovesa. Suffixy jsou nadány instrukční sémantikou, což znamená, že sufix pouze upravuje význam báze, ale sám o sobě lexikálním významem nadán není.

Tabulka č. 3: Suffixace

Sloveso	Sufix	Derivát (podstatné jméno)
glisser	-ade	glissade

Dále si uvedme také příklady prefixů. Například prefix *dis-* označuje oddělení, rozdílnost či prefix *archi-*, který vyjadřuje přednostní postavení („en chef“, „premier“).

Tabulka č. 4: Prefixace

Prefix	Slovní základ	Překlad	Derivát	Překlad
archi-	duc	vévoda	archiduc	arcivévoda
dis-	continu	spojitý	discontinu	nespojitý

Tímto jsme stručně vymežili slovotvorný postup derivace a nyní je pro nás zásadní nalézt společné a rozdílné rysy derivace a konfixace.

Prvním společným rysem je především neschopnost prvků derivace a konfixace existovat samostatně. Afixy i celá řada konfixů neexistují samostatně. Z toho důvodu používá J. Thiele pro popis konfixu termín *affixoid* (fr. *affixoïde*) a N. Catach či M. D. Picone *slovo-sufix* a *slovo-prefix* (fr. *mots-suffixes* et *mots-préfixes*).

Rozdílné vlastnosti konfixů a afixů jsou následující (Radimský 2011: 106):

- 1) Konfixy (C – confixe) mohou společně vytvářet strukturu C+C (např. fr. *bibliophile*, č. *knihomil*), zatímco u afixů je podobná struktura prefix+sufix nemožná neboť se afixy musejí přidávat k bázi, nelze spojovat dva afixy.
- 2) Některé konfixy mohou stát na 1. nebo na 2. místě (např. *photographe* a *graphologue* či *pédiatrie* a *orthopédie*), což u afixů není možné. Tato vlastnost se ovšem nevyskytuje u všech konfixů. André Martinet (1979: 244) uvádí, že většina konfixů ve francouzštině se vyskytuje na počátku slova (tzv. prefixoidy), pouze menší část se nachází na konci slova (tzv. suffixoidy) a velice omezená skupina konfixů může stát na první i druhé pozici. V našem výzkumu se tyto poměry ovšem ne úplně potvrzují: z celkových 751 konfixů je 542 prefixoidů, 94 suffixoidů a 115 konfixů vyskytujících se na obou pozicích. Náš výzkum tedy potvrzuje to, že se většina konfixů vyskytuje na začátku slova, ale konfixy, které stojí na obou pozicích, jsou v našem výzkumu početnější než konfixy vyskytující se výlučně ve finální pozici slova.
- 3) Často můžeme konfixy přeložit jako podstatná jména (např. fr. *narco-*, č. *spánek*), což „znamená, že jde o jednotky nadané referenční sémantikou nikoli sémantikou instrukční, jaká je běžná u afixů“. (Radimský 2011: 107) Tento poznatek pochází z morfologického modelu Danielle Corbinové (2001: 42-44), která doslova říká: „*les affixes constructionnels sont porteurs d'un sens instructionnel, c'est-à-dire qu'ils n'ont pas en eux-mêmes de capacité référentielle mais sont porteurs d'une instruction sémantique leur permettant, en combinaison avec tout ou partie des propriétés sémantiques de leur base, de donner à voir d'une certaine façon le référent désigné par le mot construit*“.⁹

V tomto přehledu jsme vyjmenovali vlastnosti, které konfixy nesdílejí s afixy. Tyto rysy jsou naopak společné pro konfixaci a kompozici. Navíc je nutné dodat, že některé konfixy se osamostatnily jako např. fr. *auto*, *radio*, *télé*, *photo*¹⁰ a pro ostatní nesamostatné konfixy je typická alespoň tzv. funkční samostatnost (fr. *autonomie*

⁹ „konstrukční afixy jsou nositeli instrukčního významu, to znamená, že oni sami nemají referenční význam, ale jsou nositeli instrukční sémantiky, což jim umožňuje, ve spojení s celkem nebo částí sémantických vlastností jejich báze, vyjádřit určitým způsobem referent popisovaný daným slovem“

¹⁰ Č. auto, rádio, televize, fotografie.

de fonctionnement): tento termín používá Jean Peytard (1975: 86) pro fakt, že i nesamostatné konfixy jsou pro běžného uživatele jazyka snadno identifikovatelné a spojené s referenčním významem.¹¹

2.2 Konfixace a kompozice

Kompozice operuje se dvěma jednotkami, které mají lexikální význam. Kompozita jsou většinou nadána kompozicionálním významem, což znamená, že z významu jednotlivých částí jsme schopni dát dohromady význam konstruovaného slova, to platí i u derivace. Například *tire-bouchon* = *ce qui tire des bouchons* (č. *to, co vytahuje špunty* = *vývrтка*). Tento postup ale nelze praktikovat v každém případě, například kompozitum *pomme de terre* je nadáno nekompozicionálním významem. Někteří autoři pohlíží na konfixaci jako na zvláštní typ kompozice, protože se konfixy chovají stejně jako složky kompozit.

Výše jsme rozebrali problém rozlišování konfixace a derivace a nyní je třeba zaměřit se na společné rysy konfixace a kompozice. Vzhledem k tomu, jakým způsobem jsme vymezili konfixaci vůči derivaci, můžeme uvažovat konfixaci za zvláštní případ kompozice. Konfixy se totiž chovají stejně jako složky kompozit, jedinou výjimkou je omezená syntaktická samostatnost, kterou konfixy nedisponují. Jinak řečeno, konfixy mají omezenou schopnost fungovat samostatně. Knižní kompozita neboli konfixáty (Radimský 2006: 34, 35) mají společné rysy s domácími kompozity na úrovni struktury i významu. Nejdůležitějším rozlišujícím prvkem, jak jsme již zmínili, je povaha stavebních složek, které se kompozice účastní: konfixy nemohou fungovat samostatně. Tento jev řadí konfixaci spíše k derivaci. Jestliže kritérium samostatnosti představuje klíčové kritérium v definici knižních kompozit (konfixátů), vyvstává zde značný problém. Byly přijaty různé postoje (Radimský, 2006: 35): když Emile Benveniste hovoří o knižních kompozitech, jednoduše kritérium samostatnosti nezmiňuje. Guilbert nabízí sémantické zpracování založené na transformační metodě Leeseho. André Martinet nemluví ani o kompozici, ani o derivaci, ale přichází s termínem konfixace a tím vytváří novou kategorii, zatímco Nándor Benedek řadí knižní kompozita mezi deriváty.

11 Jean Peytard (1975:86) se doslova vyjadřuje takto: „*Le préfixal aura d'autant plus de chance d'être utilisé et compris par le locuteur qu'il sera mieux perçu dans son individualité morpho-sémique qu'il sera mieux saisi comme élément de statut spécifique dans la langue, qu'il aura une „autonomie“ de fonctionnement plus marqué.*“

Můžeme říci, že bylo přijato několik řešení na možné teorie tohoto slovotvorného procesu (Radimský 2006: 34, 35):

- 1) Řadit knižní kompozita neboli konfixáty mezi zvláštní druhy kompozice (Scalise)
- 2) Pohlížet na konfixáty jako na zvláštní kategorii (Martinet)
- 3) Řadit konfixáty mezi deriváty (Benedek)
- 4) Nebrat v úvahu kritérium autonomie (samostatnosti složek konfixátů) (Benveniste, Guilbert)

Pro přehled o tom, jak je na vztah konfixace a kompozice pohlíženo, jsme konzultovali vybrané příručky francouzské gramatiky a nutno říci, že se všechny shodují na následujícím kritériu: konfixace se od kompozice odlišuje tím, že uplatňuje knižní řecko-latinské prvky, zato kompozice využívá pouze francouzská slova. Např. M. Grevisse a A. Goosse v *Bon usage* (2007: 197) věnují v kapitole „Les composés“ zvláštní pozornost latinským a řeckým prvkům, které se účastní kompozice. Dále uvádějí, že slovní základy latinského původu jsou méně hojné než řeckého. Řecké slovní základy jsou více časté zvláště v oblasti vědeckého a technického jazyka. Alain Frontier v *La Grammaire du français* (1997a: 56, 57) latinské a řecké prvky nezmiňuje, konfixy ovšem v této gramatice zmíněny jsou. Frontier mluví o prefixech *télé-* a *pré-*, které mohou stát na začátku slova.¹² Podle *La Nouvelle grammaire* (1995: 64) je konfixace taktéž řazena ke kompozici, Goosse a Grevisse zde používají termín *composition savante*, který definují jako slovotvorný postup pro vznik francouzských slov kombinující řecká a latinská slova. Uvádějí následující příklady: *aérolithe* se skládá z řeckého *aêr*, fr. „air“ a *lithos*, fr. „pierre“ nebo *vermifuge* obsahující latinské *vermis*, fr. „ver“ a *fugare*, fr. „éloigner“. *Grammaire méthodique du français* (2009: 549) také uvádí, že francouzské odborné termíny vznikly složením slovních základů vypůjčených z latiny a řečtiny a uvádí následující termíny pro tento slovotvorný postup: *composition savante*, *interfixation* a *recomposition*.

Vzhledem k tomu, že jsme tedy označili konfixaci za zvláštní případ kompozice, je nyní nutné jasně určit, v čem je konfixace speciální ve vztahu ke standardní kompozici. Výše jsme uvedli, že hlavní rozdíl je v tom, že konfixace využívá knižní

12 A. Frontier (s. 56) uvádí: *La composition peut également s'opérer par l'adjonction d'un préfixe au début du mot: télévision (préfixe télé- + vision), préhistoire (préfixe pré- + histoire). Un préfixe ne saurait avoir d'existence autonome dans une phrase mais, contrairement au suffixe, il ne détermine pas la catégorie sémantique ou grammaticale à laquelle appartient le mot, il apporte une modification ou un supplément de sens.*

řecko-latinské prvky, zatímco standardní kompozice používá pouze existující francouzská slova. Generativní morfolog Sergio Scalise (1994: 271) uvádí doslova (Radimský 2004: 107), že „*ve slovníku musí existovat zvláštní podmnožina, která vysvětluje fungování omezené skupiny lexikálních jednotek, jež jsou ze synchronního hlediska poměrně produktivní ve všech indoevropských jazycích. Slovník musí zahrnovat seznam poloslov s rysy [+řecký] a [+latinský], díky nimž vznikají knižní kompozita*“. Můžeme říci, že ve francouzštině je poměrně snadné rozlišit knižní formanty a ne-knižní (lidové) prvky. Je to z toho důvodu, že francouzština – na rozdíl od ostatních románských jazyků – prošla velkými změnami vokalického a konsonantického systému, např. latinské *potionem* dává lidovým vývojem, tedy přes vulgární latinu, *poison* (jed) a od stejného etymonu vzniklo knižní cestou *potion* (letkvar). Přesto ovšem nemůžeme říci, že by byla v oblasti konfixů tato situace jednoznačná. Již Louis Guilbert (1971: 59, 78) zpochybnil řecko-latinský původ jako definiční rys konfixu a Danielle Corbinová (1987: 94, 95) dokonce říká, že rys [+/- knižní] je řádu diachronního a do synchronní morfologie nepatří. Vztah původu složek (jejich rys +/- knižní) a povahy kompozit (composition indigène, confixation) nebyl prozatím dostatečně prostudován. Lingvisté přirovnávají knižní složky slov ke konfixům, které nejsou nadány lexikální samostatností. Knižní rys je tedy rysem charakteristickým pro velké množství konfixů, ale není to definiční kritérium pro určení konfixu. K tomuto závěru dochází Danielle Corbinová ve svém výzkumu (1987: 94-95): „[...] *il n'est pas prouvé que le trait [+/- savant], référé à sa filiation historique, ait une quelconque pertinence dans une morphologie synchronique. [...] On rejettera donc la présente théorie toute référence à un trait [+/- savant], inadapté à une morphologie synchronique, sans pour autant refuser toute information d'origine historique*“.

Jan Kortas (2003: 374-377) nabízí ještě další kritéria pro definování konfixu, lépe pro rozlišení knižních a domácích (indigènes) slovních složek ve francouzštině: výslovnost, dřívější existence klasických modelů kompozice, datace konfixu. Nicméně je třeba dodat, že toto rozlišení vede spíše k osvětlení rozdílu mezi konfixy moderními a klasickými, než mezi konfixy a složkami standardních kompozit. Dále je nutné uvést, že neknižní konfixy se chovají stejně jako knižní, což v závěru činí tuto definici méně užitečnou.

Pokud bychom měli najít synchronní kritérium pro vymezení konfixace vůči kompozici, je to výše zmiňovaná syntaktická samostatnost. (Radimský 2004: 108). Toto ovšem není jediné synchronní kritérium. Pořadí složek v kompozitu se ukazuje jako podstatné pro určení rozdílu mezi kompozicí a konfixací. Pro klasické jazyky je typické tzv. větvení doleva (tj. řídicí člen vpravo, ke kterému jsou přidávány závislé členy zleva). Zato moderní románské jazyky větvi doprava, řídicí člen je tedy vlevo. Tento rys

klasických jazyků konfixace plně převzala a tak v každém případě, kdy konstruované slovo obsahuje konfix, vzniká konfixát, tj. složené slovo s řídicím členem vpravo. Toto pravidlo se uplatní i v případě, kdy se na první a druhé pozici objeví stejný konfix: *graphothérapie – filmographie*. Toto pravidlo jsme ověřili na našem vzorku konfixátů, kde složená slova s konfixem mající řídicí člen vlevo nebyla.

Nyní můžeme shrnout, že tak jako nesamostatnost konfixů (přesněji nesamostatnost větší části konfixů) představuje prakticky jediné kritérium, které řadí konfixy k derivátům, tak ostatní syntakticko-sémantická kritéria řadí konfixy ke kompozitům. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli pohlížet na konfixy jako na zvláštní kategorii kompozit.

2.3 Konfix ve francouzštině

Jan Kortas (2003: 381) definuje konfix následovně: „*C'est un formant lié, généralement de forme savante, emprunté directement à une langue étrangère (grec, latin, et secondairement une langue moderne), partageant les traits de l'affixe (du fait de ses propriétés commutationnelles) et de l'élément de composé (transfert du contenu lexical à partir de la langue prêteuse), caractérisé par un dynamisme paradigmatique réel ou virtuel, surtout dans les différents technolectes.*“ Touto definicí říká, že se jedná o kompoziční prvek, který nemůže existovat samostatně a který je knižního původu, vypůjčený přímo z cizího jazyka (řečtiny, latiny či sekundárně také z moderních jazyků). Konfixy, jak jsme již uvedli, sdílejí jisté vlastnosti s afixy (*propriété commutationnelle*) a jisté rysy mají společné s prvky kompozice (uchování stejného lexikálního významu jako ve zdrojovém jazyce).

My zvolíme pro termín konfix následující definici: Jan Radimský (2006: 62): „*konfix je prvek produktivní kompozice nadaný referenčním významem, jednoduše rozpoznatelný v paradigmatu kompozice. Konfix dává vznik knižním kompozitům, jejichž stavební prvky respektují následující pořadí: déterminant-déterminé, tedy opačné než u standardních kompozit*“. V této definici je klíčové pořadí *déterminant-déterminé*, protože tento jev odlišuje konfixaci od kompozice. Toto pořadí prvků je tedy opačné, než je pro románské jazyky typické, má původ v řečtině a od 19. století je posíleno vlivem němčiny a angličtiny, dnes dokonce proniká do běžného jazyka.

Tato kapitola představila rozdílné rysy konfixace a derivace a většinu podobných rysů konfixace a kompozice. Na závěr jsme došli k definování konfixu.

3 Proces internacionalizace a vznik nových konfixů

V této kapitole se zaměříme na proces internacionalizace, který se odráží ve vzájemné výměně konfixů a konfixátů mezi evropskými jazyky (SAE – standard average european). SAE je koncept, který zavedl Benjamin Whorf s cílem seskupit moderní indoevropské jazyky. Podle Whorfa byly tyto jazyky charakterizovány množstvím gramatických podobností, které je odlišují od mnoha ostatních světových jazyků. Jazyky SAE jsou si blízké nejen svou strukturou, ale také lexikem. Ke vzájemnému připodobňování slovní zásoby evropských jazyků (Radimský 2003c: 28) dochází podle P. Ramata¹³ především metodou výpůjček (sémantické a syntaktické) a kalků. Za hlavní etapy tohoto procesu považuje tento autor: šíření raného křesťanství ve 12. - 13. století (např. výraz „biskup“ v různých jazycích), renesanci (vznik tzv. evropského intelektuálního lexika využívajícího řecko-latinského základu, s čímž souvisí také vznik nové kompoziční techniky využívající konfixy), humanismus (zde se datuje počátek unifikčních a normativních procesů v jazyce), období po 2. světové válce (velký vliv angličtiny).

Postupná mezinárodní integrace a internacionalizace jednotlivých disciplín, rychlá výměna informací, narůstající kontakty a spolupráce s odborníky v oblasti vědy a techniky stále vyvolávají naléhavou potřebu zpracování a částečně možné sjednocení odborné terminologie. Proces globalizace s sebou přináší to, že se stírají rozdíly mezi jednotlivými kulturami. Tento jev ovlivňování kultur se samozřejmě odráží v národních jazycích, vyskytuje se zejména u jazyků evropských. Každý jazyk ale reaguje svým způsobem: zatímco italština je jazyk otevřený a snadněji přijímá výpůjčky, francouzština nepatří k přirozeně otevřeným jazykům a svůj jazyk si Francouzi chrání. Ve Francii je stále aktuální cílené jazykové plánování (2011: 82-84), s nímž je spojena snaha o standardizaci a unifikaci jazyka. Pro tento účel, tedy pro sledování pohybu ve slovní zásobě byl v roce 1966 vytvořen výbor *Haut comité de la langue française* (HCLF), který koordinuje ministerské terminologické komise, ustanovené v roce 1972. Tyto komise (Světla J. 1995b: 19) mají dvojí úkol – „jednak vytvářet odpovídající terminologie příslušných rezortních oborů, pečovat o jejich unifikaci a jednoznačnost a starat se o jejich rozšíření, jednak důsledně vymyčovat z terminologie všechny

13 Ramat P.: *L'italiano lingua d'Europa*, in: Sobrero A. (a curi di), *Introduzione all'italiano contemporaneo, Le strutture*, Laterza, Roma-Bari, 1993, s. 9.

nežádoucí cizí výrazy, především anglicismy. Jde skutečně o úsilí s jasným cílem obrany francouzštiny jako jazyka schopného vývoje ve všech oblastech vědy a techniky.“

Tato situace ovšem staví do kontrastu běžnou mluvenou řeč a oficiální diktovanou podobu jazyka. František Čermák (2011: 84) uvádí: „Původně idealistický záměr je očistit jazyk od všeho „špatného“, zvl. pak cizího. Proti pak stojí univerzální vývojové tendence jazyka po *demokratizaci*, *internacionalizaci* a *simplifikaci* (výraz potřeby jazykové ekonomie). Z historie není doloženo, že by se nějak jazyk „přemírou“ přítomnosti výpůjček zhroutil nebo vážně „poškodil“. Nejrozšířenější jazyk světa angličtina, který vyniká obrovským množstvím cizostí, výpůjček, se jimi stále obohacuje a naopak prosperuje.

Důsledkem působení globalizace si představitelé různých kultur vyměňují nejenom lexikální výrazy, ale také syntaktické vazby. Např. pro francouzštinu je typické pořadí složek déterminant a déterminé následující: první pozice = déterminé, druhá pozice = déterminant (např. maison blanche), ale vzhledem k tomu, že je v nynější době francouzština čím dál více ovlivňována angličtinou, můžeme se setkat i s opačným pořádkem zmíněných složek.

Tento příklad potvrzuje, že „*hlavním zdrojem globalizačních tendencí v jazyce se stala po 2. světové válce angličtina*“ (Radimský 2003c: 28). Pokud jde o přejímání anglicismů francouzštinou (Šabršula J., 1983: 72), je nutné poznamenat, že se jedná ve velké míře o starší výpůjčky, které původně dala francouzština angličtině, francouzština tedy byla jazykem dávajícím a angličtina přijímajícím. Dnes se tato slova zpětně vracejí do francouzštiny. Jedná se o následující příklady v tabulce (Šabršula J., 1983: 72).

Tabulka č. 5: Přejaté „anglicismy“

Francouzština	Angličtina	Výsledek
monnaie „menues pièces d'argent“	money „argent (en général)“	monnaie „argent (en général)“
<i>drobné peníze</i>	<i>peníze (prostředek platby)</i>	<i>peníze (prostředek platby)</i>
bouquette „une poche de cuir, un sac“	budget „état des dépenses et des recettes publiques prévues pour un an ou pour un exercice“	budget „état des dépenses et des recettes publiques prévues pour un an ou pour un exercice“
<i>kožený vak, pytel</i>	<i>stav veřejných výdajů a příjmů na rok nebo období</i>	<i>stav veřejných výdajů a příjmů na rok nebo období</i>
routine „procédé mécanique“	routine „service courant“	routine „normal, ordinaire, courant“
<i>automatický/mechanický postup</i>	<i>běžné služby</i>	<i>normální, obyčejný, běžný</i>

Jan Šabršula (1983: 69) se vyjadřuje k internacionalismům neboli mezinárodním slovům následovně: „Za mezinárodní můžeme považovat taková slova, která mají obdobu v několika jazycích. Obvykle jsou to slova, která se do různých jazyků dostala z jednoho společného zdroje, např. z latiny nebo řečtiny (nepravé výpůjčky). Společným zdrojem může být také jazyk živý, pro řadu současných jazyků to může být angličtina, francouzština se stala zdrojem internacionalismů pro angličtinu, němčinu, češtinu i jiné jazyky. Francouzština, angličtina nebo i jiný jazyk se stávají také prostředníkem pro migraci slov původu jiného (latinského, řeckého, arabského, ...“).

Konfixaci (Radimský 2003c: 61) „považuje P. Ramat¹⁴ za příklad strukturního europeismu v oblasti lexika; podle tohoto autora lze hovořit o konfixech jako o zásobárně evropských morfémů (např. euro-, télé-, a další), které se plně uplatňují právě v současném jazyce a ovlivňují také jazyky mimoevropské“.

Boulangier uvádí: „Rychlý vývoj nových technologií a znalostních struktur vyžaduje novou terminologii, často nově vytvořenou, zvláště tehdy, když nové znalosti a

14 Ramat P.: L'italiano lingua d'Europa, in: Sobrero A. (a curi di), *Introduzione all'italiano contemporaneo, Le strutture*, Laterza, Roma-Bari, 1993, s. 13.

postupy byly vypracovány v jiné společnosti a pojmenovány nejdříve v jiném jazyce“. (1995a: 18)¹⁵

V průběhu 20. století, zvláště v jeho druhé polovině, se začaly rozvíjet různé odborné oblasti a s tím i jejich slovní zásoba. Jindra Světlá uvádí (1995b: 18) počet termínů, který byl doplněn v jednotlivých oblastech odborné slovní zásoby.

Tabulka č. 6: Nové termíny v odborných oblastech¹⁶

Odborná oblast	Počet nových termínů
Technika	963
Biologie a lékařství	668
Zoologie	193
Filozofie a náboženství	172
Botanika	171
Fyzika a astronomie	141
Geografie	136
Psychologie a psychiatrie	110
Ekonomie	97
Chemie	97
Politika	69
Sport	69

Tento počet nově vzniklých termínů (Světlá, 1995b: 19) odráží značný vývoj společnosti, který se nutně projevil i v jazyce. Vědecké a technické objevy ovšem neznamenaly pouze zavedení nových termínů, ale i vytváření odvozených slov od slov již existujících. Stejně tak jako se nové termíny vytvářely, zastaralé termíny se přestávaly užívat a také se některé staré termíny objevily s novým významem, dokonce i v jiném oboru vědy či techniky. Zde bychom si mohli uvést příklad slovní zásoby námořní dopravy, jejíž část přešla do slovní zásoby oboru letectví. Dále také odborná zásoba začala pronikat do běžného úzu a každodenního života: zvláště termíny z oblasti filmu, kybernetiky, televizní techniky, lékařství či motorismu. Velké rozšíření zaznamenala kompozita (konfixáty) s prvkem *télé-*, který má více významů: *télévisé*, *téléspectateur*, *télécommunication*, *télécommander*, *téléguidage*, *téléski*,

Konfixace patří k pilířům moderního „evropského intelektuálního lexika“, konfixáty patří často k tzv. internacionalismům, například *biométrie* = „bio“ (č. život) + „métrie“ (č. měření). Denis Costaouec (2007: 67) uvádí následující příklady vzniklých konfixátů.

15 Boulanger, J.: Problématique d'une méthodologie d'identification des néologismes en terminologie. In: *Néologie et lexicologie* (hommage à Louis Guilbert). Larousse 1979, s. 36-46.

16 SVĚTLÁ, Jindra, (1995b), O neologii v odborné slovní zásobě francouzštiny. In: *Časopis pro moderní filologii*, 77/1995. č. 1, s. 18

Tabulka č. 7: Příklady nově vzniklých konfixátů

Konfixát	Konfixy	Význam	Překlad
orthographe	ortho + graphe	„correct“ + „écriture“	<i>správný + písmo</i>
biologie	bio + logie	„vie“ + „science“	<i>život + věda</i>
archéologie	archéo + logie	„ancien“ + „science“	<i>starověký + věda</i>
microcosme	micro + cosme	„petit“ + „monde“	<i>malý + svět</i>
paradoxe	para + doxe	„à côté“ + „opinion“	<i>vedle + názor</i>
hexagone	hexa + gone	„six“ + „angle“	<i>šest + úhel</i>

André Martinet (1979: 243-244) v sedmdesátých letech dvacátého století objevil, že se konfixace řadí k velice produktivním procesům konstrukční morfologie. Ve své *Grammaire fonctionnelle du français* uvádí, že konfixy představují otevřenou třídu prvků. Vzhledem k tomu, že jsme definovali konfixaci a konfix dle synchronního hlediska, můžeme předpokládat, že nové konfixy nutně nepocházejí výhradně z klasických jazyků, ale mohou vznikat i zkrácením francouzského lexému, změnou významu klasického konfixu nebo z výpůjček z moderních jazyků. Naše předpoklady jsme ověřovali na našem výzkumném materiálu a nyní ve stručnosti představíme hlavní výsledky. Podrobněji představíme závěry našeho výzkumu v analytické části.

Ve francouzštině tedy vznikají nové prvky kompozice (konfixace), které se ze synchronního hlediska chovají stejně jako řecko-latinské konfixy. Ke vzniku těchto nových kompozičních prvků dochází zkrácením francouzského lexému (např. *socio-*, *publi-*) nebo změnou významu konfixu. Taková situace nastane v případě, kdy význam klasického konfixu neodpovídá významu nového (moderního) konfixu (např. *auto-*, *photo-*, *télé-*, *bio-*).

Díky významu klasického konfixu nelze rozpoznat význam konfixátu, který obsahuje moderní konfix – např. „photocopie“ není *kopie světla* ale *fotokopie*. Pokud jde o výpůjčky z moderních jazyků, největší procento konfixů bylo vypůjčeno z angličtiny, řadí se k nim ale také prvky, které se do angličtiny dostaly z klasických jazyků (např. *audio-*, *cyber-*, *narco-*, *video-*).

Na těchto příkladech můžeme vidět, že ve všech případech jsou přítomny internacionalismy, které již dobře známe a postupem doby se staly součástí naší běžné slovní zásoby. Patří mezi ně *télé-*, *bio-*, *auto-*, *photo-*, *gyro-*, *hydro-*, *euro-*, *radio-*, *turbo-*, *narco-*, *éco-*, *psycho-*, *neuro-*, *astro-* a další.

Analytická část

4 Realizace analýzy

V analytické části této práce si představíme excerpovaný materiál, tedy konfixáty, které jsme vyhledali pomocí korpusu Sketch Engine¹⁷. Přesněji řečeno je Sketch Engine webové rozhraní obsahující více než sto jazykových korpusů, ve kterých lze vyhledávat určitá slova či slovní složky (v našem případě konfixáty a konfixy) podle potřeby. My vyhledávali v korpusu *FrTenTen*, který čítá téměř 11 miliard slov. Sketch Engine umožňuje pracovat s korpusy ve 42 různých jazycích, vyhledávat samostatná slova, frekvenci slova, lemmata nebo fráze v textu či v celém korpusu.

V korpusu jsme vyhledávali pomocí funkce „CQL“ (*Contextual Query Language*). Do dotazovacího řádku¹⁸ jsme zadávali následovně konfixy¹⁹: např. dotaz [word="photo.*"] vyhledá všechna slova začínající na *photo* nebo [word=".*phobe"] vyhledá slova končící na *phobe*. První dotaz jsme tedy použili pro vyhledávání prefixoidů a druhý pro vyhledání suffixoidů²⁰. Poté jsme využili funkci „Frequency: Node forms“, díky které jsme mohli vidět pořadí slov obsahující zadaný konfix podle frekvence. Tato funkce nám tedy ukázala početní zastoupení hledaného materiálu. Dále jsme seznam frekvencí uložili a mohli přistoupit k samotné excerpci konfixátů. Etymologii konfixátů jsme ověřovali pomocí slovníku *Trésor de la langue française informatisé*²¹. V případě tzv. nových nebo moderních konfixů se ovšem konfixáty ne vždy vyskytovaly ve slovníku, a proto jsme pro ověření existence a používání daného slova použili internetové vyhledávače (např. www.google.fr). U nalezených konfixátů jsme určili vnitřní strukturu a morfologickou kategorii. Nyní si uvedeme, kterých kritérií jsme se drželi, abychom mohli provést analýzu.

17 Dostupný na: <http://www.sketchengine.co.uk/>

18 Dotazovací řádek je k dispozici na: <http://trac.sketchengine.co.uk/wiki/SkE/CorpusQuerying>

19 Klasické konfixy pochází z „Fondements lexicologiques du dictionnaire“ (Guilbert 1971: 12-31)

20 O prefixoidech a suffixoidech pojednáme v páté kapitole (5.1)

21 Přístupný na: <http://atilf.atilf.fr/>

Kritéria pro klasifikaci konfixátů

Abychom mohli analyzovat náš korpus, budeme se držet následujících kritérií (Radimský, 2006: 75-76):

- 1) Pozice konfixu – toto kritérium rozlišuje konfixy podle jejich postavení v konfixátu: nalevo (tzv. prefixoidy), napravo (tzv. suffixoidy) nebo existují konfixy, které mohou stát na obou pozicích.
- 2) Etymologické kritérium – slouží k rozlišení konfixátů, které obsahují klasické konfixy od konfixátů obsahující moderní konfixy.
- 3) Samostatnost – kritérium sloužící k určení samostatných a nesamostatných konfixů v konfixátu.
- 4) Vnitřní struktura – umožňuje osvětlit vnitřní strukturu konfixátu. Podle tohoto kritéria můžeme rozlišit a definovat struktury nalezených konfixátů.

Kritéria jsou určena pro studium konfixátů a konfixů v korpusu. Budou zmíněna v průběhu celé práce.

5 Typologie konfixů

5.1 Prefixoidy a sufixoidy

Podle A. Martineta (1979: 244) se konfixy dělí na tři skupiny podle pozice, kterou zastávají v konfixátu. Některé se mohou vyskytovat výhradně nalevo, jsou tedy prefixoidy. Další mohou stát pouze napravo, jsou tedy sufixoidy a poté existují také konfixy, které mohou fungovat na první i druhé pozici v konfixátu.²² Výše jsme již zmínili, že v našem výzkumu se konfixy vyskytovaly následovně: z celkových 751 konfixů je 542 prefixoidů, 94 sufixoidů a 115 konfixů vyskytujících se na obou pozicích. Konfixy, které jsou obsaženy v našem výzkumu, představíme v následujících tabulkách rozdělených do tří zmíněných skupin. Klasické konfixy jsme čerpali z díla „Fondements lexicologiques du dictionnaire“. (Guilbert 1971: 18-31)

22 Martinet, A. (1979: 244): „En effet, parmi les confixes, certains occupent toujours la première place dans le syntème. Ce sont les plus nombreux. D’autres, moins nombreux, sont toujours en deuxième position. D’autres enfin se rencontrent dans l’une et l’autre position. Par ex.: graphologue, phonographe.“

Tabulka č. 8: Prefixoidy

acét(o)-, acro-, actin(o)-, adén(o)-, adipo-, aego-, aéro-, agri-/agr(o)-, aleur(o)-, aleur(o)-, all(o)-, ambi-, ambly-, amphi-, amylo-, ana-, andro-, anémo-, angio-, aniso-, anté-, anti-, anthrac(o)-, aphro-, api-, apici-/apic(o), apo-, aqua-/aqui-, arachn(o)-, arbori-, aréni-, aréo-, argyr(o)-, archi-, archéo-, arrhén(o)-, arsenico-, artéri(o)-, arthr(o)-, astéro-, astro-, audio-, auri-, auricul(o)-, aut(o)-, avi-, bactéri(o)-, balan(o)-, bar(o)-, bary-, bathy-, biblio-, blépharo-, bothrio-, botryo-, brady-, brach(i)(o)-, brachy-, brom(o)-, broncho-/bronchi-, bront(o)-, bryo-, bucco-, butyr(o)-, caco-, calam(o)-, calcio-, calic(i)-, calor(i)-, calyc(o)-, campho(r)-, cancéri-/cancéro-, capilli-, carbo(ni)-, carcino-, carn(i)-, caryo-, casé(i)-, cata-, caud(i)-, caudici-, caul(i)-, centi-, cér(i)-, cerco-, ciné-, cinéma(to)-, cinét(o)-, cirri-/cirro-, clado-, claustro-, clav(i)-, cléisto-, clima(to)-, clin(o)-, clype-, coel(o)-, coelio-, colpo-, conch(o)-, conchyli(o)-, contra-, copro-, cordi-, cortico-, cosméto-, cox(o)-, crani(o)-, cric(o)-, crio-, cristallo-, cruci-, cry(o)-, crypt(o)-, ctén(o)-, culici-, cuniculi-, cupri-/cupro-, cyan(o)-, cyber-, cycl(o)-, cyn(o)-, cypho-, cyst(o)-/cysti-, dacry(o)-, déca-, déci-, dém(o)-, denti-/dento-, deutér(o)-/deuto-, dia-, dictyo-, digit(i)-, dino-, diphyo-, dipl(o)-, dipso-, dodéca-, dolicho-, dorso-, dory-, dryo-, éco-, ecto-, ectro-, échino-, élasmo-, élatér(o)-, élect(o)-, embry(o)-, encéphalo-, endo-, ennéa-, entéro-, entomo-, éo-, épi-, équi-, érythr(o)-, ethno-, étho-, euro-, ex(o)-, extéro-, extra-, faici-, ferro-/ferri-, fibri-/fibro-, fissi-, fluvio-, fongi-/fongo-, fructi-, gala-, galact(o)-, galé(o)-, gastér(o)-/gastr(o)-, génio-, génit(o)-, géno-, géo-, géronto-, giga-, glacio-, gluc(o)-, glyc(o)-, glycér(o)-, glypto-, grani-, gymno-, habro-, halo-, handéca-, hapl(o)-, hapt(o)-, hecto-, héli(co)-, hélio-, héma-/hémo-/hémato-, hémi-, hépat(o)-, hepta-, hétér(o)-, hexa-, hidr(os)-, hiéro-, hipp(o)-, histio-/histo-, holo-/olo-, hom(o)-/homéo-, homi-, hoplo-, hor(o)-, hyal(o)-, hydro-, hygro-, hyl(o)-/hylé-, hyméno-, hyper-, hyph(o)-, hypo-, hypso-, hystér(o)-, chalco-, chamoe-, chéli-, chélidon-, chélon(o)-, chéto-, chilo-, chiro-/chéiro-, chlor(o)-, chondr(o)-, choré-, chresto-, chrys(o)-, chyl(i)-, icono-, idéo-, idio-, igni-, ichtyo-, iléo-/ili(o)-, immuno-, impari-, infra-, inter-, intra-/intro-, iocon(o)-, iso-, judéo-, juxta-, kérato-, kil(o)-, lacrymo-, lact(o)-, laryng(o)-, latér(o)-/latéri-, léio-, lépido-, lepto-, leuc(o)-, ligni-, lip(o)-, loco-, longi-, loxo-, lyc(o)-, lympho-, macro-, malac(o)-, marmor-, mast(o)-, maxi-, mécano-, médic(o)-, médio-, médullo-, mél(o)-, mélan(o)-, mélli-/méli-, mélo-, méning(o)-, méno-, méso-, méta-, métall(o)-, météoro-, métr(o)-, micro-, milli-, mini-, mis(o)-, mném(o)-, mon(o)-, multi-, musico-, myélo-, myria-/myrio-, myrméco-, mytili-/mytilo-, nano-, narco-, nécr(o)-, némat(o)-, néo-, néphr(o)-, neur(o)-/névr(o)-, nigri-/nigro-, nitr(o)-, nivo-, nos(o)-, noto-, novo-, nucléo-, nycti-/nycto-/nyctat-, oct(o)-/octa-/octi-, olé(o)-/oléi-, olig(o)-, omni-, omphalo-, onco-, ongui-, oniro-, onomasio-, onto-, ophi(o)-, opistho-, opo-, orbi-, oro-, ortho-, oryct(o)-, osm-, osmo-, ostéo-, ostraco-, ostréi-, ot(o)-, ov(o)-/ov(i)-, oxy-, oxydo-, pachy-, palat(o)-, paléo-, pali(n)-/palim-, palmi-, pan-/panto-, para-, pari-, patri-, pédo-, pén(é)-, penta-, péri-, peta-, pétr(o)-, phanéro-, pharmaco-, pharyngo-, phéno-, phléb(o)-, phlog(o)-, phyco-, physio-, picro-, pisci-, placo-, plagio-, plani-, platy-, pléio-/pléo-, plési(o)-, pleuro-, plio-, plouto-, pluri-, pluvio-, pneum(o)-, pneumato-, poecil-/poikil(o)-, polari-, polémo-, poli-, politico-, poly-, pomi-/pomo-, porphyr(o), post-, prim(o)-/primi-, proct(o)-, promo-, prot(o)-, pseud(o)-, psych(o)-, ptérido-, publi-, puri-, pyélo-, pyo-, pyro-, quadr(i)-/quadru-, quinqu(a)-, quint(i)-, radi(o)-, radici-, rect(i)-, recto-, rétro-, rhabdo-, rhizo-, rhodo-, rhomb(o)-, rhyncho-, sacchari-/saccharo-, sal(i)-, salpingo-, sanguin(i)-, sapro-, sarc(o)-, saxi-, scapulo-, sclér(o)-, sélén(o)-, séma-, séméio-/sémio-, semi-, sér(o)-, sérici-, sexo-, schiz(o)-, sial(o)-, sidér(o)-, sigillo, simili-, sismo-/séismo-, socio-, solén(o)-, somni-, sono-, spatio-, spélé(o)-, sphén(o)-, sphygmo-, spin(a)-, spiro-, splanchn(o)-, splén(o)-, spondyl(o)-, spongi-/spongio-, stann-, staphyl(o)-, stéaro-/stéato-, stégo-, sténo-, stéréo-, sterno-, stétho-, strato-, strepto-, strobo-, styl(o)-, super-/supra-, tachy-/tachéo-, tauto-, télé-, téléo-/télo-, térato-, tétr(a)-, thalami-, thalasso-, thoraco-, thrombo-, toxi-/toxó-/toxico-, trachéo-, trans-, tri-, tribo-, tricho-, troch(o)-, tubi-/tubo-, turbo-, ultra-, uni-, urano-, vaccino-, vaso-, véli-, véloci-, vermi-, vice-, vidéo-, vini-, viridi-, visio-, vivi-, xantho-, xéno-, xylo-, zygo-

Tabulka č. 9: Suffixoidy

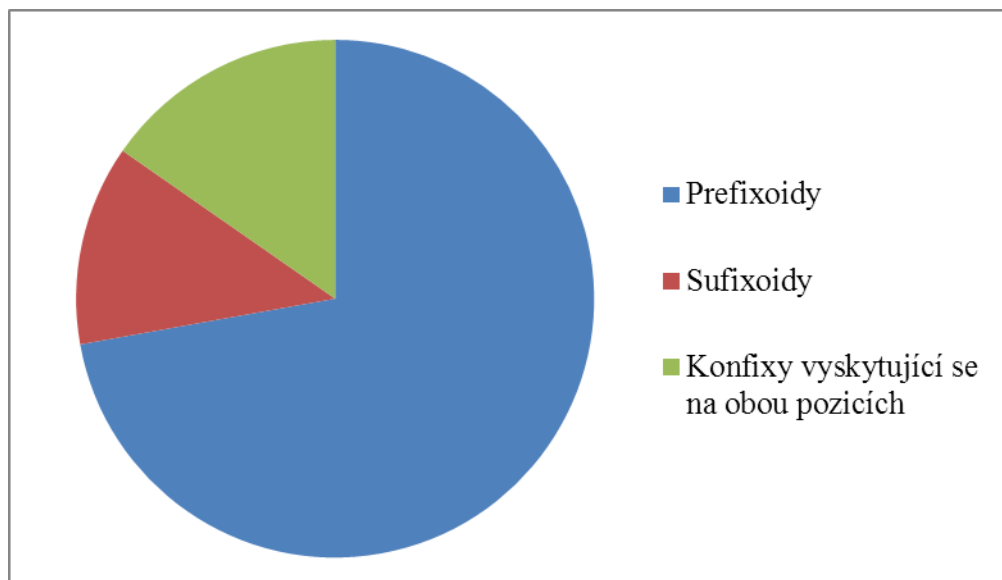
-adelphie, -agogie, -agogue, -ambule, -arge, -archie/-arque, -asthénie, -bare, -bathe, -bole, -cèle, -centèse, -cide, -cinèse, -clase/-clasié, -claste, -cole, -colore, -coque, -crate/-cratie, -culteur, -culture, -cycle, -didacte, -ectasie, -ectomie, -èdre, -érèse, -ergie/-urgie, -fère, -fique/-fier/-fication, -folié, -forme, -fuge, -gène, -genèse/-génie, -gnose/-gnosie, -grade, -gramme, -hémère, -iatre/-iatrie, -lâtre/-lâtrie, -lepsie/-leptique, -lyse, -lyxe, -machie/-machique, -mancie/ -mancien,ne, -mane/-manie, -mobile, -naute/-nautique, -nésie, -nome/-nomie, -ope/-opie, -opsie, -pare, -pepsie, -phane, -phanie, -phobe/-phobie, -phore, -plasie, -plaste/-plastie, -plégie/-plégique, -pole, -ptérygien, -ptysie, -puncture/-poncture, -pyge/-pygie, -(o)rama, -r(h)ynque, -rostre, -rragie, -scope/-scopie, -sepsie/-septique, -sophe/-sophie, -stat, -sthénie, -tactisme, -thèque, -thérapie, -thymie, -tique, -tomie, -trop/-tropie/-tropisme, -valent/-valence, -vore

Tabulka č. 10: Konfixy stojící na první i druhé pozici

acantho-, -(a)canthe; algo-, -algési/-algie; andr(o)-, -andrie; anitho-/antho-, -anthe; anthropo-, -anthrope/-anthropie; arithm(o)-, -arithme; bi(o)-, -bie; blast(o)-, -blaste; calli-, -calle; cardi(o)-, -carde/-cardie; carp(o)-, -carpe; cauli-, -caule; cén(o)-, -cène; centro-, -centrique; céphal(o)-, -céphale,/-céphalie; cérato-, -cère; cerco-, -cerque; clast(o)-, -clasié/-claste; coeli(o)-, -colite; cosm(o)-, -cosme; cyto-, -cyte; dactyl(o)-, -dactyle/-dactylie; dendri-/dendro-, -dendron; dermato-/dermo-, -derme; doxo-, -doxe; dramat-, -drame; dromo-, -drome/-dromie; dynamo-, -dynamie/-dyne; esthési(o)-, -esthésie; flori-, -flore; gamo-, -gam/-gamie; gloss(o)-, -glosse/-glotte; gnatho-, -gnathe; gonio-, -gone; grapho-, -graphe/-graphie; gyn(o)-/gynéco-, -gyne; gyro-, -gire/-gyre; helminth(o)-, -helminthe; hémat(o)/hém(o)-, -émie; hydr(o)-, -(h)ydre; -cholé-, -cholie; chromat(o)-/chrom(o)-, -chrome/-chromie; chrono-, -chrone, -chronisme/-chronie/-chronique; iatro-, -iatre/-iatrie; kinési-, kinèse, -kinésie; lalo-, -lalie; lingui-, -lingue; litho-, -lite/-lithe; log(o)-, -logie, -logiste, -logue; méga-/mégalo, -mégalie; méro-, mère; métro-, -mètre, -métrie; morpho-, -morphe, -morphisme; moto-, -moteur; mycét(o)-, myco-, -mycose; myélo-, -myélite; myo-, -myome; mytho-, -mythie; nomo-, -nome, -nomie; odo-, -ode; odont(o)-, -odonte; -onomato-, -onyme, -onymie; onycho-, -onyx; ophtalm(o)-, -ophtalmie; opto-, -opsie, -optrie; ornitho-, -ornis; patho-, -pathe; péd(o)-, -pédie; pédi-, -pède; phago-, -phage, -phagie; phil(o)-, -phile, -philie; phono-, -phone, -phonie; photo-, -phote; phréno-, -phrène; phyll(o)-, -phylle; physio-, -physisme; phyt(o)-, -phyte; pithéco-, -pithèque; -plasmo-, -plasme; podo-, -pode; ptéro-, ptère; pyg-, -pyge; rhéo-, -rrhée; rhin(o)-, -rhinien; saur(o), -saure; scaph(o)-, -scaphe; soma-, somato-, -some; spermato-, spermo-, -sperme, -spermie; sphéro-, -sphère; stato-, -stase, -stasie; sticho-, -stiche, -stique; stoma-, stomat(o)-, -stome, -stomie; tapho-, -taphe; taxi-, tax(o)-, -taxie; techn(o)-, technico-, -technie, -technique; thallo-, -thallite; théo-, -thée, -théisme; thermo-, -therme, -thermie; toco-, -tocie, -toque; tomo-, -tome, -tomie; tono-, -tonie; topo-, -tope; trich(o)-, -triche, -trix; tropho-, -trophe, -trophie; tropo-, -trope, -tropie; typo-, -type, -typie; ur(o)-, -urie; xér(o)-, -xéra; zoo-, -zoaire, zoïsme; zymo-, -zyyme

Pro doplnění si zastoupení prefixoidů, sufixoidů a konfixů schopných zastávat obě pozice představíme v následujícím grafu.

Graf č. 1: Procentuální zastoupení konfixů podle pozice v konfixátu

5.2 Klasické a moderní konfixy

Lingvisté obecně rozlišují (Kortas J., 2003: 374) dvě skupiny konfixů. První skupina jsou tzv. *vrais confixes* (*pravé konfixy*), tedy složky přímo vypůjčené z klasických jazyků. Do druhé skupiny se řadí složky jako *auto-*, *agro-*, *euro-*, *publi-*, *-tique*. Jan Kortas (2003: 374) doslova uvádí: „*Les linguistes distinguent généralement les vrais confixes, empruntés directement aux langues classiques, et des éléments formellement identiques (auto-, agro-) ou non (euro-, publi-, -tique), mais qui sont des éléments tronqués de mots autonomes*“.

Složky druhé skupiny jsou označovány různými termíny. R. Kocourek (1991: 130) je nazývá *pseudokonfixy* (fr. *pseudoconfixes*), např. ve slově *agrochimie*, složka *agro-* evokuje *agronomie* nebo *agroculture*. D. Bécherel (1981) je označuje *umělé konfixy* (fr. *faux confixes*), např. báze *publi-* v *publipostage* připomíná *publicité*. F. Cusin-Berche (1999) používá termínu *neomorfy* (fr. *néomorphes*) a D. Corbinová & H. Paul (2000) uvádí termín *fraktosložky* (fr. *fractoconstituants*). Corbinová říká (2001:44), že fraktosložky jsou lexikalizované prvky stejně tak jako francouzské lexikální jednotky, které se chovají stejně jako knižní konfixy (archeosložky, fr. *archéoconstituants*).

Dále J. Kortas (2003: 374) uvádí, že tyto *umělé konfixy* většinou připojují k základu slova jednoduché nebo složené morfématické struktury a pojmenovávají různé odborné oblasti: složka *astro-* ve slovech *astrominéralogie*, *astrographie* a *astrophysique* odkazuje k „astronomie“ či „astronomický“, a ne přímo k „samotným hvězdám“.

Po zjištění podobných jevů formálních a distribučních mezi pravými a umělými konfixy, J. Kortas (2003: 374) navrhl terminologické rozlišení: *klasické konfixy* (fr. *confixes classiques*) a *moderní konfixy* (fr. *confixes modernes*). Navíc Jan Kortas (2003: 374-377) nabízí ještě další kritéria pro definování konfixu, lépe pro rozlišení klasických a moderních konfixů ve francouzštině:

- 1) výslovnost – někdy právě výslovnost napovídá, že se jedná o přímou výpůjčku z řečtiny či latiny; zatímco při používání „pofrancouzštěné“ výslovnosti je ortografie stejná v obou dvou případech, např.: *broncho-* v *bronchoscopie*, *bronchopneumonie* by měl být konfix vypůjčený z lékařské latiny, zatímco *branch[o]-* v *bronchectasie* vlivem pofrancouzštěné výslovnosti musí být považováno za francouzský termín, který podstoupil „grafické zkomolení“ (*truncation*) – *bronches*
- 2) dřívější existence klasických modelů kompozice se zdá být podle J. Kortase hlavním kritériem rozlišení konfixů v případě nejjasností
- 3) eventuální změna významu mezi složkami klasickými a moderním
- 4) datace konfixu

Pokud jde o rozlišení klasických a moderních konfixů v našem výzkumu (Radimský J., 2006: 110) zohledníme fakt, že se nejedná o rozlišení funkční, jelikož klasické a moderní konfixy zastávají v konfixátu stejnou funkci. A proto nebudeme hledat kritérium, které by odlišilo klasické konfixy od moderních. Omezíme se pouze na odlišení těchto dvou skupin v našem přehledu, přičemž budeme směřovat k popisu a analýze moderních konfixů.

Klasické konfixy budou v našem pojetí knižní prvky pocházející přímo z řečtiny či latiny. Naproti tomu mezi moderní konfixy zařadíme následující (Radimský 2006: 110):

- 1) Konfixy, které vznikly zkrácením francouzského lexému.
Např.: *électrique* > *électro-* > *électromètre*
- 2) Konfixy, u kterých došlo ke změně významu. Tyto konfixy si zachovaly podobu klasického konfixu, ale v průběhu času došlo k tomu, že převzaly

význam některého z konfixátů, v němž se původní klasický konfix vyskytnul.

Např.: *auto- 1 > automobile > auto- 2 > autoroute*

- 3) Konfixy, které pocházejí z jiného cizího moderního jazyka, nejčastěji z angličtiny. Nejvíce se jedná o konfixy, které jsou původu řecko-latinského, ale do francouzštiny se dostaly prostřednictvím angličtiny

Např.: *vidéo > vidéoconférence*

Na těchto příkladech je tedy vidět, že v současné francouzštině vznikají nové kompoziční prvky, které fungují stejně jako řecko-latinské konfixy. Pro lepší přehled si ještě uvedeme tabulku, která přináší rámcovou etymologickou typologii těchto moderních konfixů s příklady.

Tabulka č. 11: Etymologická typologie moderních konfixů (podle Radimský J., 2007: 110)

Původ moderního konfixu	Klasický konfix	Zdrojový lexém	Moderní konfix	Příklad konfixátu
1) Zkrácení francouzského lexému	----	publicité > publi	publi-	publiphile <i>milovník reklamy</i>
2) Změna významu (z klasického konfixu)	télé- 1 <i>na dálku</i>	télévision > télé <i>televize</i>	télé- 2 <i>televizní</i>	téléfilm <i>televizní film</i>
3) Výpůjčka z moderních jazyků	----	cybernétique	cyber-	cybercafé <i>internetová kavárna</i>

Moderní konfixy z první skupiny vznikají tím, že dojde ke zkrácení francouzského slova. Pro tento typ uvedeme v našem vzorku pouze malé množství konfixů, jelikož tento typ tvoření není ve francouzštině příliš produktivní, a proto jsme se zaměřili na konfixy mající řecko-latinský původ a jejich změnu významu a na konfixy pocházející z jiných moderních jazyků.

Druhá skupina se vyznačuje tím, že si moderní konfixy zachovaly podobu klasického konfixu, ale převzaly význam jednoho z konfixátů, ve kterém se klasický konfix vyskytl. V této skupině najdeme často internacionalismy, o kterých jsme již pojednali ve třetí kapitole (*télé, radio, auto, photo, bio*).

Většina konfixů, které se řadí do třetí skupiny, pochází z angličtiny, řadíme mezi ně ale také prvky, které se do angličtiny dostaly z klasických jazyků (*audio, cyber, vidéo*).

Nyní si představíme, jak jsou klasické a moderní konfixy zastoupeny v našem vzorku.

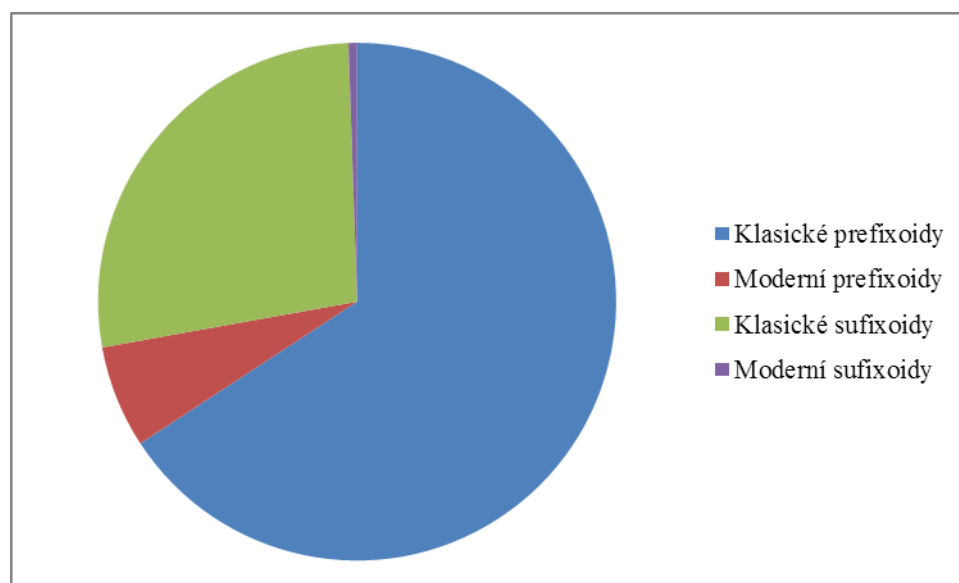
Tabulka č. 12: Klasické a moderní konfixy v číslech

	Klasické	Moderní	Celkem
Prefixoidy	494	48	542
Suffixoidy²³	205	4	209
Celkem	699	52	751

Tabulka č. 13: Klasické a moderní konfixy vyjádřené v procentech

	Klasické	Moderní
Prefixoidy	70,67 %	92,31 %
Suffixoidy	29,33 %	7,69 %
Celkem	93,1 %	6,9 %

Graf č. 1: Klasické a moderní konfixy představené graficky

²³ Do kategorie „suffixoidy“ jsou zařazeny konfixy, které stojí výlučně na finální pozici slova i konfixy, které mohou stát na obou pozicích.

5.2.1 Konfixy vzniklé zkrácením francouzského lexému

SOCIO-

Jan Kortas uvádí (2002: 141), že i když se tento konfix vyskytuje v konfixátech typu *sociologie*, nefunguje jako klasický konfix (oproti konfixu *psycho-*, který je klasickým konfixem v *psychologie*). *Socio-* se vyskytuje pouze jako moderní konfix vzniklý zkrácením adjektiva *social*. Když vezmeme v úvahu termín „sociologie“, který vytvořil August Comte roku 1830, představuje smíšený konfixát kombinující rysy klasického a moderního konfixátu. Konfix *socio-* je dnes velice produktivní.

Tabulka č. 14: Konfixáty se „socio-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
socio-	social (č. společenský, žijící ve společenství)	sociologie	subst. fem.
		sociologue	subst. masc.
		socioéconomique	adj.
		socioculturel	adj.
		sociopolitique	adj.
		socioprofessionnel	adj.
		sociolinguistique	subst. fem.
		sociolinguiste	subst. masc.
		sociothérapie	subst. fem.
		socioéducatif	adj.
		sociographie	subst. fem.
		sociométrie	subst. fem.
		socioanalyse	subst. fem.
		sociodrame	subst. masc.
sociocratie	subst. fem.		

PUBLI-

Tento konfix vznikl podle následujícího schématu: zkrácený francouzský lexém + samostatně fungující báze slova: publi[cité]-portage. Nadále se pak účastní slovo tvorby mající význam „publicité“, např. *publiphile*.

Tabulka č. 15: Konfixáty s „publi-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
publi-	publicité (č. reklama)	publipostage	subst. masc.
		publireportage	subst. masc.
		publiphobie	subst. fem.
		publiphile	subst. masc.

ÉLECTRO-

Tento konfix byl velice produktivní již v 18. a 19. století (électrochimie, électromoteur). Jeho četné užití bylo zaznamenáno ve vědecké a technické oblasti. Vznikl zkrácením adjektiva „électrique“, které bylo vytvořeno v 17. století. Původem pochází z řeckého *electron* (fr. „ambre“), ale jako prvek vzniklý zkrácením adjektiva *électrique* produkuje moderní význam „qui a trait à l'électricité“).

Tabulka č. 16: Konfixáty s „électro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
électro-	électrique (č. elektrický, týkající se elektřiny)	électromagnétique	adj.
		électrogène	subst. masc.
		électrotechnique	subst. fem.
		électrostatique	adj.
		électromécanique	adj.
		électrochimique	adj.
		électronucléaire	adj.
		électrostimulation	subst. fem.
		électrodynamique	adj.
		électrothérapie	subst. fem.
		électromètre	subst. masc.
		électrophone	subst. masc.
		électrophile	subst. masc.
		électroscope	subst. masc.
		électrocinétique	adj.
		électroculture	subst. fem.
		électrophore	subst. masc.
électrophysique	adj.		
électrothermie	subst. fem.		
électrographique	adj.		

Výzkumu jsme podrobili i další (níže uvedené a náhodně vybrané v TLFi) francouzské lexémy, které se v průběhu užívání zkrátily, a ověřovali jsme, jestli se tato zkrácená slova účastní další slovo tvorby a došli jsme k závěru, že ke zkrácení námi zkoumaných francouzských slov dochází, dále se ovšem s ničím nepojí a nevytváří tedy konfixáty. Na tomto místě si uvedeme příklady těchto francouzských lexémů a jejich užití ve větě, které uvádí *Trésor de la langue française informatisé*.

Exposition > expo > θ

„*L'Expo [sition universelle] va conditionner, par les grands équipements mise en place, pendant six ou sept ans, la vie quotidienne de dix millions de Français et leur avenir.*“ (Le Monde, 3. května 1983, s. 41)

Hebdomadaire > hebdo > θ

„*Un quotidien ou un hebdo à grand tirage pour agir sur l'opinion.*“ (Simone de Beauvoir, Mandarins, 1954, s. 526)

Improvisation > impro > θ

„*Les «Jacques», eux, prennent le risque maximal de l'impro collective sur le vif.*“ (Le Monde, 28. listopadu 198, s. 17)

Éditorial > édito > θ

„*revue de bandes dessinées, me consacre son édito*“ (Magazine littéraire, prosinec 1980, č. 167, s. 7)

Folklorique > folklo > θ

„*Les déchets de Seveso, c'est folklo.*“ (Le Canard enchaîné, 20. Dubna 1983, s. 6)

Métropolitain > métro > θ

„*Le café fait l'angle du boulevard Saint-Germain et de la rue de Solférino, le Métro à deux. Sorties, de chaque côté du boulevard, à cinquante mètres en amont du carrefour.*“ (Roger Vailland, Drôle de jeu, 1945, s. 254)

5.2.2 Konfixy se změnou významu

V této části kapitoly si představíme konfixy uvedené v následujících dvou tabulkách. První tabulka obsahuje konfixy vzniklé změnou významu klasického konfixu, kdy nový konfix převzal význam jednoho z konfixátů a stal se moderním konfixem. Druhá tabulka uvádí polysémní konfixy.

Tabulka č. 17: Klasické a moderní konfixy

Klasický konfix	Překlad	Konfixát	Moderní konfix	Překlad	Konfixát
astro-	fr. astres, č. hvězdy	astrométrie	astro = astronomie	astronomie	astrophysique
auto-	fr. soi-même, č. sám od sebe	autopilote	auto = automobile	automobile	autoradio
éco-	fr. maison, č. dům	écosystème	éco = écologie	ekologie	écomusée
ethno-	fr. humain, č. lidský	ethnographie	ethno = ethnologie	etnologie	ethnocosmétique
neuro-	fr. nerfs, č. nervy	neurotransmetteur	neuro = neurologie	neurologie	neurolinguistique
photo-	fr. lumière, č. světlo	photorécepteur	photo = photographie	fotografie	photojournaliste
psycho-	fr. âme, č. duše	psychopathie	psycho = psychologie	psychologie	psychodrame
techno-	fr. métier, č. řemeslo	technopathie	techno = technologie	technologie	technophile
télé-	fr. loin, č. daleko	télescope	télé = télévision	televize	téléfilm
zoo-	fr. animal, č. zvíře	zoothérapie	zoo = zoologie	zoologie	zoogéographie

Tabulka č. 18: Polysémní konfixy

Konfix	Význam 1	Konfixát (1)	Význam 2	Konfixát (2)
aéro-	fr. air, č. vzduch	aéromobilité	fr. aéronautique, č. letecký	aérotourisme
agro-	fr. champ, č. pole	agronomie	fr. agronomie, č. agronomie	agroindustrie
bio-	fr. vie, č. život	biologie	fr. biologie, č. biologie	biomédecine
ciné-	fr. mouvement, č. pohyb	cinémographe	fr. cinéma, č. kino	cinéphile
cyclo-	fr. cercle, č. kruh	cyclométrie	fr. bicyclette, č. jízdní kolo	cyclotouriste
euro-	fr. Europe, č. Evropa	eurobillet	fr. relatif à l'UE, č. týkající se EU	euroseptique
gyro-	fr. cercle, č. kruh	gyromètre	fr. gyroscope, č. gyroskop	gyropilote
hydro-	fr. eau, č. voda	hydrographie	fr. hydrogène, č. vodík	hydrocarbure
mécano-	fr. machine, č. stroj	mécanosoudure	fr. mécanique, č. mechanický	mécanoélectrique
moto-	fr. qui se meut, č. co se hýbe	motopropulseur	fr. motorcycle, č. motorka	motocross
péto-	fr. pierre, č. kámen	pétrologie	fr. pétrole, č. nafta	pétrodollar
radio-	fr. radioactivité, č. radioaktivita	radiocarbone	fr. radiodiffusion, č. radiové vysílání	radiocommunication
scléro-	fr. dur, č. těžký	sclérodermie	fr. sclérotique, č. oční bělmo	scléromalacie
toxico-	fr. poison, č. jed	toxicophobie	fr. stupéfiants, č. omamné látky	toxicodépendance
turbo-	fr. turbine, č. turbína	turbocompresseur	fr. muni d'un turbocompresseur	turbotrain

Nyní se budeme těmto konfixům věnovat jednotlivě. Překlad konfixátů, které obsahují moderní konfix, se nachází ve slovníčku, který je součástí přílohy této práce.

ASTRO-

Klasický *astro-* (dále *astro- 1*) pochází z řečtiny a znamená „astre“. Vytváří např. konfixáty *astrométrie* (č. *součást astronomie zabývající se pozicí a pohybem hvězd*). Moderní konfix *astro- 2* se ovšem vztahuje k „astronomie, astronomique“. TLFi uvádí, že vzhledem k vývoji v oblasti meziplanetární navigace je konfix *astro- 2* poměrně produktivní. Konkuruje mu ovšem konfix *cosmo-*. Např. *astronaute* je čím dál méně používaný ve prospěch *cosmonaute* používaného pro označení řidiče kosmické lodi.

Tabulka č. 19: Konfixáty s „astro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
astro- 1	astres (č. hvězdy)	astronaute	subst. masc.
		astrométrie	subst. fem.
		astrophile	subst. masc.
		astronautique	adj.
astro- 2	astronomie, astronomique (č. astronomie, astronomický)	astrophysique	subst. fem.
		astrophysicien	subst. masc.
		astrobiologie	subst. fem.

AUTO-

Konfix *auto-* v konfixátu *automobile* je klasický řecký konfix (ve významu „sám sebou“), dle TLFi nebyl jeho výskyt v první třetině 19. století příliš častý. První vzniklé slovo s tímto prvkem je *autoclave*, které vzniklo roku 1820. Nejvíce produktivní byl konfix *auto- 1* (uplatňuje se např. v konfixátu *autocritique*, č. *sebekritický, sebekritina* nebo *autocollant*, č. *samolepící*) na konci 19. století. V konfixátu *autoroute* má konfix *auto-* (dále *auto- 2*) jiný význam, a to „automobile“.

Tabulka č. 20: Konfixáty s „auto-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
auto- 1	soi-même (č. sám sebou)	automobile	adj./subst. fem.
		autocollant	adj.
		autodétermination	subst. fem.
		autogestion	subst. fem.
		autoportrait	subst. masc.
		autocritique	adj.
		autodiscipline	subst. fem.
		automoteur	subst. masc.
		autofinancer	verb
		autocontrôle	subst. masc.
		autodétruire	verb
		autorégulateur	subst. masc.
		autosuggestion	subst. fem.
		autolimitation	subst. fem.
		autonettoyant	adj.
		autoporteur	subst. masc.
		autogestion	subst. fem.
		autophagie	subst. fem.
autotrophe	subst. masc.		
autophilie	subst. fem.		
auto- 2	automobile (č. automobil)	autoroute	subst. fem.
		autoradio	subst. fem.
		autoroutier	adj.
		autopompe	subst. fem.
		autodrome	subst. masc.

ÉCO-

Klasický konfix *éco-* (dále *éco- 1*) pochází z řečtiny a znamená „maison“. Vyskytuje se např. v konfixátu *écologie*. Moderní konfix přejal význam konfixátu *écologie* a dále se účastnil slovtvorby s tímto významem.

Tabulka č. 21: Konfixáty s „éco-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
éco- 1	maison (č. dům)	écologie	subst. fem.
		écosystème	subst. masc.
éco- 2	écologie (č. ekologie, životní prostředí)	écotourisme	subst. masc.
		écomusée	subst. masc.
		écovillage	subst. masc.
		écorégion	subst. fem.
		écocentre	subst. masc.
		écoproduit	subst. masc.
		écoterrorisme	subst. masc.
écosensible	subst. masc.		

Pro doplnění si uvedeme definice konfixátů, ve kterých se uplatnil moderní konfix:

Ecotourisme: „*L'écotourisme est une forme de tourisme alternatif centré sur la découverte de la nature.*“ (Ecotourisme-magazine [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://www.ecotourisme-magazine.com/>)

Ecorégion: „*Région obéissant à un même écosystème, dans tous les aspects de son environnement.*“ (Dictionnaire Reverso [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://dictionnaire.reverso.net/>)

Ecocentre: „*Lieu de formation et de démonstration pédagogique, le centre a pour objectif d'expérimenter des techniques écologiques portant sur le bâtiment, l'énergie, l'eau et le paysage.*“ (Eco centre [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://ecocentre.org/>)

Ecoproduit: „*Produit conçu et fabriqué de façon à respecter l'environnement.*“ (Dictionnaire de français Larousse [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>)

Ecoterrorisme: „Usage ou menace d'utilisation de la violence de manière criminelle, contre des victimes innocentes ou des biens, par un groupe d'orientation écologique, pour des raisons politiques liées à l'environnement.“ (Suite 101 [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://suite101.fr/>)

Ecosensible: „Un ou une Écosensible est un être hypersensible, capable de détecter les problèmes de l'environnement.“ (Littoral et vue [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://www8.umoncton.ca/littoral-vie/index.htm>)

ETHNO-

Složka *ethno-* pochází z řečtiny a znamená „peuple, groupe, humain“. Moderní konfix převzal význam konfixátu „ethnologie“.

Tabulka č. 22: Konfixáty s „ethno-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
ethno- 1	peuple, humain	ethnologue	subst. masc.
		ethnographie	subst. fem.
		ethnographe	subst. masc.
		ethnobotanique	subst. fem.
ethno- 2	ethnologie	ethnomusicologie	subst. fem.
		ethnolinguistique	adj.
		ethnolinguiste	subst. masc.

Následující definice vzniklých konfixátů uvádí TLFi.

Ethnomusicologie: „Branche de la musicologie qui étudie la musique des sociétés primitives ainsi que la musique populaire des sociétés peu complexes.“

Ethnolinguistique: „Étude des rapports entre les langues et les contextes socioculturels où elles fonctionnent.“

NEURO-

Klasický konfix *neuro-* (dále *neuro- 1*) pochází z řečtiny. Nejčastěji se vyskytuje na počáteční pozici slova, např.: *neurotransmetteur*, č. *neuropřenašeč*, *nervový přenašeč*. TLFi ale uvádí, že existuje také možnost, že se vyskytne uprostřed slova jako např. *endoneurolyse*. Moderní konfix převzal význam konfixátu *neurologie* a vyskytuje se například v konfixátu *neurolinguistique*.

Tabulka č. 23: Konfixáty s „neuro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
neuro- 1	nerf (č. nerv)	neurologue	subst. masc.
		neurologie	subst. fem.
		neuroleptique	adj.
		neurotransmetteur	subst. masc.
		neuropathie	subst. fem.
		neurochirurgie	subst. fem.
		neuromédiateur	subst. masc.
neuro- 2	neurologie (č. neurologie)	neuroscience	subst. fem.
		neurolinguistique	subst. fem.

PHOTO-

Klasický konfix *photo-* (dále *photo- 1*) pochází z řečtiny a znamená „lumière“, vyskytuje se např. v konfixátu *photographie* nebo *photorécepteur* (č. *přijímač citlivý na světelné podněty*). Postupem doby začaly vznikat konfixáty, v nichž význam konfixu *photo-* (dále *photo- 2*) není „lumière“, ale „photographie“. V následující tabulce si představíme konfixáty s oběma významy.

Tabulka č. 24: Konfixáty s „photo-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
photo- 1	lumière (č. světlo)	photographie	subst. fem.
		photochrome	subst. masc.
		photosynthèse	subst. fem.
		photophore	subst. masc.
		photosensible	adj.
		photothérapie	subst. fem.
		photomètre	subst. masc.
		photorécepteur	subst. masc.
		phototaxie	subst. fem.
photo- 2	photographie (č. fotografie)	photocopie	subst. fem.
		photothèque	subst. fem.
		photomontage	subst. masc.
		phototype	subst. masc.
		phototypie	subst. fem.
		photomécanique	adj.
		photocomposition	subst. fem.
		photomicrographie	subst. fem.
		photomacrographie	subst. fem.
		photojournaliste	subst. masc.
		photochromie	subst. fem.

PSYCHO-

Psycho- pochází původně z řečtiny a posloužilo k vytvoření mnoha konfixátů z oblasti medicíny týkající se psychiky a psychologie. Klasický konfix *psycho-* 1 má význam „âme“ (č. *duše*). Moderní konfix se uplatňuje ve významu „psychique“ či „psychologie“. *Psychologie* se skládá ze dvou klasických konfixů „psycho“ a „logie“ (fr. *science, discours*). V následující tabulce si uvedeme příklady konfixátů obsahujících klasický i moderní konfix *psycho-*.

Tabulka č. 25: Konfixáty s „-psycho-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
psycho- 1	âme (č. <i>duše</i>)	psychologie	subst. fem.
		psychologue	subst. masc.
		psychopathie	subst. fem.
psycho- 2	psychique, psychologie (č. psychický, psychologie)	psychothérapie	subst. fem.
		psychotrope	subst. masc.
		psychothérapeute	subst. masc.
		psychosocial	adj.
		psychopathologie	subst. fem.
		psychosomatique	adj.
		psychomoteur	subst. masc.
		psychodrame	subst. masc.
		psychosociologie	subst. fem.
		psychopédagogie	subst. fem.
		psycholinguistique	subst. fem.
		psychopédagogue	subst. masc.
psychonévrose	subst. fem.		

TECHNO-, TECHNICO-

Klasický konfix *techno-* pochází z řeckého „τεχνη“ (fr. „art, métier“) a vyskytuje se např. v konfixátu *technologie*, vytváří konfixáty týkající se technické oblasti. Existuje ale také druhá forma tohoto klasického konfixu: *technico-*. Moderní konfix se užívá s významem „technique“, „technologie“ nebo „technologique“. Téměř všechny konfixáty zmíněné v tabulkách vznikly v nedávné době, ve druhé polovině 20. století. TLFi uvádí, že si občas formy konfixu *technico-* a *techno-* konkurují: *technico-scientifique/technoscientifique*, *technico-sociologique/techno-sociologique*.

Tabulka č. 26: Konfixáty s „techno-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
techno- 1	métier, procédé (č. řemeslo, metoda práce)	technogénie	subst. fem.
		technopathie	subst. fem.
		technopole	subst. fem.
techno- 2	technique, technologie, technologique (č. technický, technika)	technocrate	subst. masc.
		technocratie	subst. fem.
		technophile	subst. masc.
		technostructure	subst. fem.
		technophobe	subst. masc.
		technologiste	subst. masc.
		technologue	subst. masc.
technophobie	subst. fem.		
technico-	technique, technologie, technologique (č. technický, technologie, technologický)	technicoéconomique	adj.
		technico-scientifique	adj.
		technico-militaire	adj.
		technicocommercial	adj.

Tento konfix se užívá také na druhé pozici slova, tedy jako sufixoid. Příklady konfixátů si uvedeme v následující tabulce.

Tabulka č. 27: Konfixáty s „-technie“ a „-technique“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
-technique 1	métier, procédé (č. řemeslo, metoda práce)	polytechnique	adj.
		électrotechnique	adj.
		psychotechnique	adj.
		cynotechnique	adj.
		psychotechnique	adj.
-technique 2	technique, technologie, technologique (č. technický, technologie, technologický)	aérotechnique	adj.
		radiotechnique	adj.
		géotechnique	adj.
-technie 1	métier, procédé (č. řemeslo, metoda práce)	mnémotechnie	subst. fem.
		phytotechnie	subst. fem.
		pharmacotechnie	subst. fem.
		biotechnie	subst. fem.
		pyrotechnie	subst. fem.
-technie 2	technique, technologie, technologique (č. technický, technologie, technologický)	zootechnie	subst. fem.
		anthropotechnie	subst. fem.

TÉLÉ-

Klasický konfix *télé-* má význam na dálku, ten pro nás bude *télé- 1*. TLFi uvádí více významů moderního konfixu *télé*, ty si uvedeme v následující tabulce. V té můžeme vidět, že moderní konfix *télé-* má význam:

- 1) télévision (*télé-* 2)
- 2) téléphone (*télé-* 3)
- 3) télécommunication (*télé-* 4)
- 4) téléphérique (*télé-* 5)

Tabulka č. 28: Konfixáty s „télé-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
télé- 1	à distance (č. na dálku)	téléphone	subst. masc.
		télévision	subst. fem.
		téléphonie	subst. fem.
		télescope	subst. masc.
		télépathe	subst. masc.
		télécommande	subst. fem.
		télésthésie	subst. fem.
		télécommunication	subst. fem.
télé- 2	télévision (č. televize)	télespectateur	subst. masc.
		téléfilm	subst. masc.
		télévisuel	adj.
		télémarketing	subst. masc.
		télévore	subst. masc.
		télédiffuser	verb.
télé- 3	téléphone (č. telefon)	télécarte	subst. fem.
		téléréunion	subst. fem.
télé- 4	télécommunication (č. telekomunikace)	téléconférence	subst. fem.
		télétravailler	verb.
télé- 5	téléphérique (č. lanová dráha)	télécabine	subst. fem.
		télésiège	subst. masc.
		téléski	subst. masc.

ZOO-

Tento konfix pochází původně z řečtiny a znamená „animal“, nachází se například v konfixátu *zoologie*, č. *přírodní věda zabývající se studiem organismů z živočišné říše* nebo *zoofobie*, č. *strach ze zvířat*. Setkáváme se také s moderním konfixem *zoo-* (dále *zoo- 2*), který převzal význam konfixátu „zoologie“ a uplatnil se např. v konfixátu *zoogéographie*. Tento konfix se vyskytuje také na druhé pozici konfixátu v podobě „zoaire“, tento sufixoid se v našem výzkumu vyskytuje pouze ve významu „animal“, tedy jako klasický konfix.

Tabulka č. 29: Konfixáty s „zoo-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
zoo- 1	animal (č. zvíře)	zoologie	subst. fem.
		zoophilie	subst. fem.
		zoophile	subst. masc.
		zoologiste	subst. masc.
		zoothérapie	subst. fem.
		zootechnique	adj.
		zoologue	subst. masc.
		zootechnie	subst. fem.
		zoomorphe	adj.
		zoophyte	subst. masc.
		zootechnicien	subst. masc.
		zoomorphisme	subst. masc.
		zoomorphie	subst. fem.
		zoophobie	subst. fem.
		zoophobe	subst. masc.
zootoxine	subst. masc.		
zoo- 2	zoologie (č. zoologie)	zoogéographie	subst. fem.
		zoobiologie	subst. fem.

AÉRO-

Aéro- je konfix, pro který TLFi nabízí více významů. Klasický konfix *aéro-* (dále *aéro- 1*) pochází z řečtiny a znamená „air“. Příklady konfixátů, ve kterých se uplatňuje tento konfix jsou následující: *aérodynamisme* (č. *aerodynamika*), *aérogliasseur* (č. *vznášedlo*). Další dva významy pro *aéro-* jsou „aéronautique“ a „gaz“.

Tabulka č. 30: Konfixáty s „aéro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
aéro- 1	air (č. vzduch)	aéronautique	adj.
		aérodynamique	subst. fem./adj.
		aérodynamisme	subst. masc.
		aéronaval	adj.
		aérogliasseur	subst. masc.
		aérologie	subst. fem.
		aérogénérateur	subst. masc.
		aéronaute	subst. masc.
		aérothermique	adj.
		aérolithe	subst. masc.
		aérographie	subst. fem.
		aérotherme	subst. masc.
		aérobuser	subst. masc.
		aérotransport	subst. masc.
		aéroélasticité	subst. fem.
		aéromobile	adj.
		aérophone	subst. masc.
		aéromoteur	subst. masc.
		aérogramme	subst. masc.
		aérophobie	subst. fem.
aérophile	subst. masc.		
aérothermodynamique	adj.		
aérosphère	subst. fem.		
aéroscope	subst. masc.		

aéro- 2	aéronautique (č. letecký)	aéroport	subst. masc.
		aérodrome	subst. masc.
		aéroportuaire	adj.
		aérospatiale	adj.
		aéroclub	subst. masc.
		aéromodélisme	subst. masc.
		aérogare	subst. masc.
		aéropostal	adj.
		aéromodèle	subst. masc.
		aéroterrestre	adj.
		aéromaritime	adj.
aéro- 3	gaz (č. plyn)	aérophagie	subst. fem.
		aérocolie	subst. fem.
		aérophage	subst. masc.

AGRO-

Klasický konfix *agro-* (dále *agro- 1*) pochází z řečtiny a nachází se například v konfixátu *agrologie* nebo *agronomie*. Moderní konfix *agro-* (dále *agro- 2*) má význam „agronomie, agronomique, agrologie, agrologique“.

Tabulka č. 31: Konfixáty s „agro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
agro- 1	champ (č. pole)	agronome	subst. masc.
		agronomie	subst. fem.
agro- 2	agronomie, agronomique (č. agronomie, agronomický)	agroalimentaire	adj.
		agroindustrie	subst. fem.
		agroforêt	subst. masc.
		agroindustriel	adj.
		agrotourisme	subst. masc.
		agrochimique	adj.
		agrobiologie	subst. fem.
		agrotouristique	adj.
agrochimie	subst. fem.		

BIO-

Konfix *bio-* je příklad konfixu, který má více významů:

- 1) živé organismy nebo vztahující se k životu
- 2) biologické jevy či biologie jakožto vědecká disciplína
- 3) přírodní, ekologický

Tabulka č. 32: Konfixáty s „*bio-*“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
bio- 1	nebo vztahující se k životu	biologie	subst. fem.
		biographie	subst. fem.
		biomasse	subst. fem.
		biographe	subst. masc.
		biométrie	subst. fem.
		biorythme	subst. masc.
bio- 2	biologické jevy či biologie jakožto vědecká disciplína	biopsie	subst. fem.
		biosphère	subst. fem.
		biogaz	subst. masc.
		biotope	subst. masc.
		biophysique	subst. fem.
		biomédecine	subst. masc.
		biodynamie	subst. fem.
		biomécanique	adj.
		biosynthèse	subst. fem.
		bioclimatique	adj.
		biodégradation	subst. fem.
		biodéchet	subst. masc.
		bioterrorisme	subst. masc.
		biopolitique	subst. fem.
bioplastique	subst. masc.		
bioclimatologie	subst. fem.		
bio- 3	přírodní, ekologický	biocarburant	subst. masc.
		biodiesel	subst. masc.
		biocide	subst. masc.
		biocombustible	adj.
		bioproduit	subst. masc.
		bioalimentaire	adj.
		bioproduction	subst. fem.

CINÉ-

Tento konfix pochází z řečtiny a znamená pohyb (fr. *mouvement*), uplatňuje se v podobě *ciné-*, *ciném(a)-*, *ciném(o)-*, *cinéma(to)-* v konfixátech *cinématographe* (č. *kinematograf*, *kino*), *cinémomètre* (č. *rychloměr*). V dnešní době se mnohem častěji setkáváme s prvkem, který vyjadřuje význam „cinématographie“ a vytváří konfixáty týkající se oblasti filmu a kina.

Tabulka č. 33: Konfixáty s „ciné-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
ciné-/cinéma(to)- 1	fr. <i>mouvement</i> , č. pohyb	cinématographe	subst. masc.
		cinémographe	subst. masc.
		cinémomètre	subst. masc.
ciné-/cinéma(to)- 2	fr. <i>cinéma</i> , č. kino	cinégénie	subst. fem.
		cinémathèque	subst. fem.
		cinéphile	subst. masc.
		cinéphobe	subst. masc.
		cinérama	subst. masc.

CYCLO-

Klasický konfix *cyclo-* pochází z řečtiny a je užíván v konfixátech, kde představuje myšlenku či význam kruhu (dále *cyclo- 1*) např.: *cyclométrie* (č. *měření kruhu*). Vyskytuje se také v četných termínech, které se týkají cyklických sloučenin (dále *cyclo- 2*: pojmáme již jako moderní konfix). Moderní konfix se v dnešní době používá také ve významu „jízdni kolo“ (dále *cyclo- 3*).

Tabulka č. 34: Konfixáty s „*cyclo-*“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
cyclo- 1	idée de cercle (č. kruh)	cyclophylle	adj.
		cyclogramme	subst.masc.
		cyclorama	subst.masc.
		cyclométrie	subst.fem.
cyclo- 2	relatif aux composés cycliques (č. týkající se cyklických sloučenin)	cyclohexène	subst.masc.
		cyclopentadiène	subst.masc.
		cyclohexane	subst.masc.
cyclo- 3	cycle, bicyclette (č. jízdni kolo)	cyclotourisme	subst.masc.
		cyclomoteur	subst.masc.
		cyclotouriste	subst.masc.
		cyclomotoriste	subst.masc.
		cyclotaxi	subst.masc.

EURO-

Klasický konfix *euro- 1* pochází z řečtiny a znamená „européen“. Moderní konfix *euro- 2* skrývá význam „relatif aux structures politiques de l'Europe unie“ a moderní konfix *euro- 3* znamená „monnaie unique européenne“.

Tabulka č. 35: Konfixáty s „euro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
euro- 1	européen, Europe	eurobillet	subst. masc.
euro- 2	relatif aux structures politiques de l'Europe unie	eurodéputé	subst. masc.
		eurovision	subst. fem.
		eurosceptique	adj.
		euroscepticisme	subst. masc.
		eurocommissaire	subst. masc.
euro- 3	monnaie unique européenne	euromanifestation	subst. masc.
		eurostable	subst. masc.

GYRO-

Konfix *gyro-* má dvojí význam: *gyro- 1* pochází z řečtiny, znamená „cercle“, objevuje se v následujících konfixátech: *gyromètre* (č. *gyrometr, přístroj sloužící k určování změny směru*), *gyrophare* (č. *světelná houkačka, majáček*). TLFi definuje „gyrofare“ následovně: „Dispositif lumineux clignotant et tournant placé sur le toit de certains véhicules prioritaires (ambulances, voitures de police, véhicules de travaux publics, etc.) et destiné à signaler leur présence“. *Gyro- 2* má význam „gyroscope“ a nalezeny byly dva konfixáty s tímto moderním konfixem: *gyrocompas* (gyroscope + compas) a *gyropilote* (gyroscope + pilote).

Tabulka č. 36: Konfixáty s „gyro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
gyro- 1	cercle (č. kruh)	gyroscope	subst. masc.
		gyrophare	subst. masc.
		gyromètre	subst. masc.
		gyrovague	subst. masc.
		gyromagnétique	adj.
gyro- 2	gyroscope (č. gyroskop)	gyrocompas	subst. masc.
		gyropilote	subst. masc.

HYDRO-

Tento konfix se v našem vzorku vyskytuje převážně s významem „eau“, např. v konfixátech *hydrofuge* (č. *nepropouštějící vodu, vodotěsný, nepromokavý*), *hydrothérapie* (č. *vodoléčba, hydroterapie*). Našli jsme ovšem 2 konfixáty s významem „hydrogène“: *hydrocarbure* (č. *uhlovodík*) a *hydrocarboné* (č. *uhlovodíkový*). TLFi uvádí následující definice: *hydrocarbure*: „*Corps composé de carbone et d'hydrogène*“, *hydrocarboné*: „*Qui renferme du carbone et de l'hydrogène*“.

Tabulka č. 37: Konfixáty s „hydro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
hydro- 1	eau (č. voda)	hydrogène	subst. masc.
		hydroélectrique	adj.
		hydrolyse	subst. fem.
		hydrofuge	adj.
		hydrothérapie	subst. fem.
		hydrologie	subst. fem.
		hydrostatique	adj.
		hydrodynamique	adj.
		hydrophobe	subst. masc.
		hydrophile	subst. masc.
		hydrocortisone	subst. fem.
		hydrosoluble	adj.
		hydrogéologie	subst. fem.
		hydrogéologique	adj.
		hydrométrie	subst. fem.
		hydrographe	subst. masc.
		hydrophobie	subst. fem.
		hydrophore	adj.
		hydrophyte	subst. fem.
hydrocarbonate	subst. masc.		
hydro- 2	hydrogène (č. vodík)	hydrocarbure	subst. masc.
		hydrocarboné	adj.

MÉCANO-

Klasický konfix *mécano- 1* pochází řečtiny a znamená „machine“, v našem vzorku se objevuje v konfixátech *mécanosoudure*, č. *svařování plechových prefabrikátů a součástí strojů* a *mécanomorphe*, č. *jejichž tvar připomíná stroje*. Moderní konfix *mécano- 2* má význam „mécanique“.

Tabulka č. 38: Konfixáty s „mécano-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
mécano- 1	machine (č. stroj, mašina)	mécanosoudure	subst. fem.
		mécanomorphe	subst. masc.
mécano- 2	mécanique (č. mechanický, mechanika)	mécanographie	subst. fem.
		mécanothérapie	subst. fem.
		mécanoélectrique	adj.

MOTO-

Klasický konfix *moto- 1* znamená „qui se meut“, moderní konfix *moto- 2* „motocycle“ a *moto- 3* „moteur“.

Tabulka č. 39: Konfixáty s „-moto-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
moto- 1	qui se meut (č. to, co se hýbe)	motocycle	subst. fem.
		motopropulseur	subst. masc.
moto- 2	motocycle (č. motocykl)	motocross	subst. masc.
		motoneige	subst. masc.
		motocycliste	subst. masc.
		motoclub	subst. masc.
moto- 3	moteur (č. motor)	motoventilateur	subst. masc.
		motopompe	subst. fem.
		motoplaneur	subst. masc.

PÉTRO-

Konfix *péto-* se vyskytuje ve dvou významech: *péto-* 1 jako kámen vytvářející konfixáty *pétographie*, č. *petrografie* (součást geologie zabývající se vlastnostmi hornin) či *pétoologie*, č. *petrologie* (věda zabývající se vznikem, složením a výskytem hornin) a *péto-* 2 jako nafta vytvářející např. konfixát *pétochimie*, č. *petrochemie* (obor chemie, který se zaměřuje na studium ropy a zemního plynu a jejich přeměnu ve využitelné produkty).

Tabulka č. 40: Konfixáty s „*péto-*“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
péto- 1	pierre (č. kámen)	péto-glyphe	subst. masc.
		péto-graphie	subst. fem.
		péto-logie	subst. fem.
		péto-graphe	subst. masc.
péto- 2	pétrole (č. nafta)	péto-chimie	subst. fem.
		péto-chimique	adj.
		péto-dollar	subst. masc.
		péto-politique	subst. fem.

RADIO-

Klasický konfix *radio-* (dále *radio-* 1) má význam „rayon“. Slovník *Trésor de la langue française* uvádí další významy tohoto konfixu: pod heslem *radio-1* se jedná o „radiations, rayonnements ionisants, rayons X“, „sous l'effet des radiations, rayonnements ionisants“, „radioactivité, retombées radioactives“ a pod heslem *radio- 2* najdeme následující: „ondes électromagnétiques, rayonnement radioélectrique“, „(au moyen des) ondes hertziennes“, „en radiodiffusion, au moyen de la radiodiffusion“. Jan Kortas (2002:143) se vyjadřuje k tomuto konfixu následovně: klasický konfix („rayon“ jako v *radiologie*), moderní konfix: s významem „radiophonie“ (např. v *radiodiffusion*), „radiodiffusion“ (např. v *radioreportage*), „radiographie, radioscopie“ (např. v *radiosensible*), „radioactivité“ (např. v *radiocarbone*). Rozhodli jsme se rozdělit významy konfix *radio-* následovně:

- 1) radioactivité
- 2) rayons X
- 3) ondes hertziennes (électromagnétiques)
- 4) radiophonie
- 5) radiodiffusion
- 6) radiographie
- 7) radioactivité
- 8) appareil radiophonique

Tabulka č. 41: Konfixáty s „radio-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
radio- 1	rayons X	radioactivité	subst. fem.
		radioactif	adj.
		radiothérapie	subst. fem.
		radiographie	subst. fem.
		radiologie	subst. fem.
		radiologique	adj.
		radioprotection	subst. fem.
		radiologiste	subst. fem.
		radioscopie	subst. fem.
		radiobiologie	subst. fem.
		radiogène	adj.
		radiophysicien	subst. fem.
	ondes hertziennes	radiofréquence	subst. fem.
		radiocompas	subst. fem.
		radiophonie	subst. fem.
		radiotélévision	subst. fem.
	radioactivité	radionucléide	subst. masc.
		radioélément	subst. fem.
		radiométrie	subst. fem.
		radiochimie	subst. fem.
radioisotope		subst. fem.	
radiocarbone		subst. fem.	
radio- 2	radiophonie	radiodiffusion	subst. fem.
		radioélectrique	adj.
		radiosonde	subst. fem.
		radioguidé	verb.
	radiodiffusion (č. rozhlasové vysílání)	radiocommunication	subst. fem.
		radionavigation	subst. fem.
		radioguidage	subst. masc.
		radioguidé	verb.
		radiotélévisé	adj.
		radiophile	adj.
		radiophobe	adj.
		radioreportage	subst. masc.
	radiophonie, radioscopie	radiosensible	adj.
	appareil radiophonique	radioréveil	subst. masc.
		radiophile	adj.

SCLÉRO-

Klasický konfix *scléro-* (dále *scléro- 1*) pochází z řečtiny a má význam „dur, sec“. TLFi ale uvádí další význam tohoto konfixu. Konfix *scléro-* (dále *scléro- 2*) v sobě skrývá ještě význam „sclérotique“.

Tabulka č. 42: Konfixáty s „scléro-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
scléro- 1	sec, dur (č. suchý, tvrdý)	sclérodermie	subst. fem.
		sclérophyllé	adj.
		scléromètre	subst. masc.
		scléroderme	subst. masc.
		scléroprotéine	subst. masc.
		sclérophyte	subst. masc.
scléro- 2	sclérotique (č. oční bělmo)	sclérotome	subst. masc.
		scléromalacie	subst. fem.
		sclérostomie	subst. fem.

TOXI-, TOXICO-, TOXO-

Původ tohoto konfixu, který má více forem, je řecký a znamená „poison“ (č. jed). Podle TLFi se jedná o konfix velice produktivní v oblasti medicíny a biologie. Je užíván v čím dál větší míře ve významu „toxique“, které má stejný původ. V druhé polovině 20. století vzniklo více jak 100 termínů, které se týkají užívání omamných prostředků (např. *toxicophilie* vzniklé roku 1969). Konfixáty jsme si tedy dovolili rozdělit do dvou skupin podle toho, jestli obsahují konfix znamenající „poison“ nebo „stupéfiants, drogues“. V následující tabulce si představíme konfixáty, které jsme vyhledali v korpusu Sketch Engine.

Tabulka č. 43: Konfixáty s „toxi-“, „toxico-“ a toxo-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
toxi- 1	poison (č. jed)	toxidermie	subst. fem.
		toxigène	subst. masc.
tox- 1	poison (č. jed)	toxophore	subst. masc.
toxico- 1	poison (č. jed)	toxicogène	subst. masc.
		toxicophobie	subst. fem.
		toxicologie	subst. fem.
toxico- 2	stupéfiants, drogues (č. omamné látky)	toxicomanie	subst. fem.
		toxicomane	subst. masc.
		toxicomaniaque	subst. masc.
		toxicodépendance	subst. fem.

TURBO-

Jan Kortas (2002:141) uvádí, že *turbo-* je příklad konfixu, který má velice specializovanou technologickou sémantiku, která neodkazuje ke zvláštní oblasti, ale k technologickému způsobu jako například druh nástroje, způsob pohánění, atd.²⁴ V případě tohoto konfixu je v našem vzorku většina moderních konfixů *turbo- 2*, které mají význam „muni d’un turbocompresseur“, ale vyskytly se také konfixáty s klasickým konfixem *turbo- 1* s významem „turbine“, a to např. *turbotrain* (č. vlak pohybující se prostřednictvím plynové turbíny) nebo *turbogénérateur* (č. jednotka tvořená z parní turbíny a generátoru ne stejné hřídeli).

Tabulka č. 44: Konfixáty s „turbo-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
turbo- 1	turbine (č. turbína)	turbocompresseur	subst. masc.
		turbotrain	subst. masc.
		turbogénérateur	subst. masc.
		turbocombustible	adj.
		turboalternateur	subst. masc.
turbo- 2	muni d’un turbocompresseur (č. vybavený turbokompresorem)	turbodiesel	subst. masc.
		turbopropulseur	subst. masc.
		turboréacteur	subst. masc.
		turbomachine	subst. fem.
		turbomoteur	subst. masc.
		turbopompe	subst. fem.

24 J.Kortas (2002:141): „TURBO- de turbine. C’est un exemple de confixe à sémantisme technique extrêmement spécialisé, qui renvoie non à tel ou tel domaine particulier, mais à une modalité technologique plus ou moins précise, comme type d’instrument, mode de propulsion, etc. Etudions, à titre d’exemple, les différentes nuances techniques de *turbo-* dans *turbotrain*, *turbodiesel*, *turboforage*, *turbocombustible*, etc.“

5.2.3 Konfixy pocházející z cizího moderního jazyka

Do této kategorie se řadí konfixy, které pochází převážně z anglického jazyka. Lze je rozdělit následovně (Radimský, 2006: 118)

- 1) Moderní konfixy, které pochází výlučně z cizího jazyka nebo převzaly formu francouzského lexému cizího původu:

Např.: *pico-*

- 2) Moderní konfixy, které mají řecko-latinský původ, ale do francouzštiny přišly prostřednictvím angličtiny:

Např.: *audio-*, *video-*

- 3) Moderní konfixy, které mají řecko-latinský původ, ale do francouzštiny přišly prostřednictvím angličtiny, kde došlo k významným významovým posunům (ve francouzštině tedy může existovat homonymní konfix, který zachoval jeho původní význam):

Např.: *narco- 2*, *cyber-*

V následující tabulce si uvedeme přehled moderních konfixů pocházejících z cizího jazyka.

Tabulka č. 45: Konfixy vzniklé výpůjčkou z cizího jazyka

Moderní konfix	Etymologie	Zdrojový jazyk
audio-	audire (lat.) > audio- (angl.) > audio-	angličtina
cyber-	kubernêtikê (řečt.) > cybernétique (1834 Ampère) > cybernetics (1848 Wiener) > cybernétique (1948-1950) > cyber-	angličtina
e-	electronic (angl.) > e-	angličtina
info-	informatio (lat.) > information (angl.) > info-	angličtina
narco-	narco(tic) (angl.) > narco- 2	angličtina
pico-	pico (esp.) > pico-	španělština
promo-	promotion (angl.) > promo > promo-	angličtina
schizo-	schizo (řečt.) + phrénie (řečt.) > schizophrénie (něm.) > schizo-	němčina
vidéo-	videre (lat.) > video- (angl.) > video-	angličtina

AUDIO-

Audio- znamená „oušě“ (č. *sluch*) a pochází z latinského „audire“ (fr. *entendre*). Do francouzštiny přišlo prostřednictvím angličtiny, kde má *audio* význam „zvukový, zvukový signál“.

Tabulka č. 46: Konfixáty s „audio-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
audio-	č. zvukový signál	audiovisuel	adj.
		audiothèque	subst. fem.
		audiophone	subst. masc.
		audiofréquence	subst. fem.
		audioconférence	subst. fem.
		audioguidage	subst. masc.
		audiolivre	subst. masc.
		audiorelax	subst. masc.

CYBER-

Cyber- je konfix pocházející z řeckého „kubernêtikê“. Do francouzštiny se dostal prostřednictvím angličtiny („cybernetics“). První důkaz o výskytu *cyber* (R. Raus 2001c: 74-76) ve francouzštině pochází z roku 1834, kdy ho André-Marine Ampère²⁵ užil v neologismu „cybernétique“ ve smyslu politickém: „science du gouvernement“. Stejný termín *cybernétique* přišel ze Spojených států a ve 20. století se objevil v Evropě s novým významem, a to z oblasti robotiky, která se zajímá o teorie spojené s komunikacemi a se vztahem mezi živými bytostmi a stroji, konkrétně to byl americký vědec N. Wiener, který začal používat slovo „cybernetic“. Konfix *cyber-* se začal nově užívat od roku 1984, kdy Wiliam Gibson, slavný americký spisovatel sci-fi románů, použil anglický neologismus „cyberspace“ v jeho románu „Neuromancer“. „Cyberspace“ se v románu používá pro popis „virtuálního prostoru nacházejícího se v počítačích“. V tomto prostoru se člověk připojí k zařízení, které mu umožní pohodlně sledovat miliardu počítačových dat. Americký spisovatel tehdy nevěděl, že nenašel pouze nové slovo, ale konfix, který se brzy stal velice produktivním všude na světě.

²⁵ André-Marine Ampère (1775 – 1836) byl francouzský matematik a fyzik. Je známý díky své práci týkající se magnetismu a elektrodynamiky.

Mimořádná produktivita tohoto konfixu je vysvětlena tím, že úzce souvisí s obory, které zažívají v dnešní době velký rozmach: technologie informací a částečně informatika a internet. R. Raus (2001c: 79) uvádí, že konfix *cyber-* může odkazovat k:

- 1) virtuální realitě
- 2) internetu či hromadným sdělovacím prostředkům
- 3) ke *kybernetice* jakožto odvětví *robotiky*

Výskyt konfixu *cyber-* je tak častý, že R. Raus (2001c: 76-83) rozdělil několikánásobné užití tohoto konfixu do několika skupin:

- obor práva: *cyberjuré, cyberjustice, cyberprocès, cybertribunal*
- oblast volného času: *cyberfête, cyberjoueur, cyberloisirs*
- popisující činnost či stav: *cyberdiffusion, cybermanifeste*
- popisující místo: *cyberbar, cyberboutique, cybercasino, cyberrestaurant, cybercafé*
- termíny týkající se války: *cyberterrorisme, cyberterroriste, cyberguérilla, cyberfronde*
- popisující osobu nebo profesi: *cyberadmirateur, cyberartiste, cybercitoyen, cyberdétective, cybermusicien, cybertouriste, cyberthérapeute, cybervoyageur*
- odkazující ke *kybernetice*: *cyberblatte, cyberlit, cybermaison, cyberpapillon*

Pro doplnění si uvedeme významy zmíněných konfixátů (R. Raus, 2001c: 77-83) a jejich český překlad:

Cyberjuré (č. *člen poroty virtuálního soudu fungujícího přes internet*): „Juré appelé à étudier des dossiers pour des affaires traduites dans son tribunal virtuel sur le réseau Internet.“

Cyberjustice (č. *justice fungující prostřednictvím virtuálního soudu přes internet*): „Justice rendue grâce aux moyens technologiques modernes par le biais d'un tribunal virtuel sur le réseau Internet.“

Cyberprocès (č. *soudní proces, který se odehrává prostřednictvím virtuálního soudu na internetu*): „Procès qui a lieu dans un tribunal virtuel mis en place sur le réseau Internet et animé par des jurés et un juge de paix.“

Cybertribunal (č. *virtuální soud na internetu*): „Tribunal virtuel mis en place sur le réseau Internet.“

Cyberfête (č. *oslava, která se odehrává prostřednictvím internetu*): „Fête célébrée en utilisant le réseau Internet pour commémorer par exemple en événement dans le monde du multimédia.“

Cyberjoueur (č. *hráč na internetu*): „Joueur sur Internet.“

Cyberloisirs (č. *volný čas, který trávíme na internetu*): „Loisirs sur Internet.“

Cyberbar (č. *bar s připojením na internet*): Café proposant un service de restauration et un service de connexion au réseau Internet.“

Cyberboutique (č. *internetová stránka, prostřednictvím které se vystavuje a prodává zboží obchodního butiku*) : „Site créé sur le réseau Internet pour exposer et vendre des articles de haute couture.“

Cybercasino (č. *casino na internetu*): „Salle de casino virtuelle accessible sur le réseau Internet.“

Cyberrestaurant (č. *restaurace, kde je možné se připojit na internet*): „Restaurant équipé d'ordinateurs et où il est possible de se connecter au réseau Internet.“

Cybercafé (č. *kavárna, kde je možné se připojit na internet*): „Vrai bar où il est possible de se connecter à Internet.“

Cyberterrorisme (č. *zneužití informačních technologií internetovými piráty neboli kyberterrorismus*): „Agression des serveurs par des pirates de l'informatique.“

Cyberterroriste (č. *uživatel internetu, který se účastní kyberterrorismu*): „Internaute pratiquant le cyberterrorisme.“

Cyberguérilla: „V. Cyberterrosime“

Cyberfronde (č. *vzpouřa novinářů proti internetu*): „Révolte livrée contre le réseau Internet par des journalistes occasionnels.“

Cyberadmirateur (č. *internetový fanoušek*): „Fan qui manifeste son admiration pour l'artiste sur le réseau Internet.“

Cyberartiste (č. *umělec, který prezentuje svá díla na internetu*): „Artiste qui diffuse son oeuvre sous forme de tableaux numériques sur le réseau Internet.“

Cybercitoyen (č. *osoba, která se připojí na internet z důvodu zájmu o státní záležitosti*): „Personne connectée au réseau Internet et qui s'intéresse aux affaires de l'État.“

Cyberdétective (č. *detektiv, který pátrá po pachateli díky jeho znalostem informatiky prostřednictvím internetu*): „Détective privé formé en informatique et capable d'enquêter sur les internautes faisant un usage abusif de fichiers accessibles

sur le réseau Internet et de traquer des faussaires coupables de contrefaçons frauduleuses de produits de marque.“

Cybermusicien (č. *osoba, která hraje hudbu na internetu*): „Personne qui joue de la musique sur Internet.“

Cybertouriste (č. *procházení se na internetu místo klasické turistiky*): „Internaute naviguant sur la Toile comme un touriste.“

Cyberthérapeute (č. *psychoterapeut, který vede konzultace prostřednictvím internetu*): „Psychothérapeute qui peut être consulté par l'intermédiaire du réseau Internet.“

Cybervoyageur (č. *osoba, která cestuje po informačních cestách*): „Personne qui voyage sur les autoroutes de l'information.“

Cyberblatte (č. *šváb, který je dálkově ovládán*): „Blatte qui, connectée à une base par un microprocesseur harnaché à ses antennes et à ses yeux, peut exécuter sur une sphère des tâches simples télécommandées par le chercheur.“

Cyberlit (č. *postel s robotickými funkcemi, která provádí některé funkce automaticky*): „Lit doté de fonctions robotiques permettant d'accomplir certaines tâches de façon automatique.“

Cybermaison (č. *dům, ve kterém je vše spojené s informatikou*): „Maison cybernérique où tout (portes, fenêtres, réfrigérateurs, autres appareils, etc.) est relié à l'informatique“

Cyberpapillon (č. *malý robot sestrojený jako motýl s cílem vyslání na oběžnou dráhu a zajištěním přenosů mezi velkými satelity*): „Petit robot conçu comme un papillon, destiné à évoluer en orbite autour de la Terre et permettant d'assurer les relais des transmissions entre grands satellites.“

Nyní si v tabulce uvedeme konfixáty, které jsme vyhledali v korpusu Sketch Engine.

Tabulka č. 47: Konfixáty s „cyber-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
cyber-	cybernétique (č. kybernetika, kybernetický)	cybercriminalité	subst. fem.
		cybercafé	subst. masc.
		cybercasino	subst. masc.
		cybermusée	subst. masc.
		cyberpunk	subst. masc.
		cybercriminel	adj.
		cyberpresse	subst. fem.
		cybersécurité	subst. fem.
		cyberdépendance	subst. fem.
		cyberespace	subst. masc.
		cyberguerre	subst. fem.
		cyberculture	subst. fem.
		cybercrime	subst. masc.
		cybermarché	subst. masc.
		cybersexe	subst. masc.
		cyberdissident	adj.
		cyberattaque	subst. fem.
		cybermonde	subst. masc.
		cyberaction	subst. fem.
		cybercentre	subst. masc.
		cybersurveillance	subst. fem.
		cyberterrorisme	subst. masc.
		cybercommerce	subst. masc.
		cybermarketing	subst. masc.
		cybertribunal	subst. masc.
		cyberpirate	subst. masc.
		cyberdélinquance	subst. fem.
cyberespionnage	subst. masc.		
cyberterroriste	subst. masc.		
cyberdéfense	subst. fem.		

cyber-	cybernétique (č. kybernetika, kybernetický)	cyberacteur	subst. masc.
		cyberacheteur	subst. masc.
		cyberdépendant	adj.
		cyberjournal	subst. masc.
		cyberjournaliste	subst. masc.
		cyberjustice	subst. fem.
		cyberbanque	subst. fem.
		cyberpolicier	adj.
		cyberpédophilie	subst. fem.
		cybermagazine	subst. masc.
		cybercitoyen	subst. masc.
		cybermanifestation	subst. fem.
		cyberboutique	subst. fem.
		cybermédia	subst. masc.
		cybertechnologie	subst. fem.
		cyberdouane	subst. fem.
		cyberviolence	subst. fem.
		cybervillage	subst. masc.
cyberbavardage	subst. masc.		
cyberplan	subst. masc.		

E-

Tento konfix pochází z anglického „electronic“ a je produktivní v oblasti elektronické komunikace či internetového obchodu.

Tabulka č. 48: Konfixáty s „e-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
e-	electronic (č. elektronický)	e-mail	subst. masc.
		e-commerce	subst. masc.
		e-éducation	subst. fem.
		e-casino	subst. masc.
		e-livre	subst. masc.
		e-business	subst. masc.
		e-marketing	subst. masc.
		e-boutique	subst. fem.
		e-santé	subst. fem.
		e-tourisme	subst. masc.
		e-formation	subst. fem.
		e-administration	subst. fem.
		e-cigarette	subst. fem.
		e-marchand	subst. masc.
		e-sport	subst. masc.
		e-service	subst. masc.
		e-courrier	subst. masc.
		e-recrutement	subst. masc.
		e-bulletin	subst. masc.
		e-carte	subst. fem.
e-magazine	subst. masc.		
e-catalogue	subst. masc.		
e-logistique	adj.		
e-communication	subst. fem.		

INFO-

Info- ve významu „information“ pochází z latinského *informatio-* (fr. dessin, esquisse; idée, conception). Do francouzštiny se dostalo prostřednictvím angličtiny díky slovu „information“, které znamená „informace, zpráva“. TLFi definuje *info-* následovně: „de *information*. Au plur. *Informations données par la radio ou la télévision*.“

Tabulka č. 49: Konfixáty s „info-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
info-	information (č. informace)	infographie	subst. fem.
		inforoute	subst. fem.
		infodivertissement	subst. masc.
		infolettre	subst. fem.
		infocentre	subst. masc.

Infographie (č. *vytváření a manipulace s počítačovou grafikou*): „L’infographie, c’est-à-dire la création et la manipulation de graphismes par ordinateur, est un domaine aux multiples applications. L’infographiste peut en effet collaborer avec le monde de l’édition et de l’imprimerie, mais aussi avec les professionnels de l’animation ou de l’architecture.“ (Guide touristique [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://www.gralon.net/>)

Inforoute (č. *informační dálnice*): „Réseau télématique à large bande et à haut débit, destiné à favoriser la convergence des services dans le domaine de la transmission interactive et simultanée de données numériques.“ (Larousse [online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://www.larousse.fr/>)

Infodivertissement(č. *různorodé zpracování informací v médiích*): „Traitement distrayant de l’information par les médias“ (Vocabulaire de la culture. [online] [cit. 7. 7. 2013]Dostupný na: http://www.proz.com/kudoz/english_to_french/journalism/3690371-infotainment.html)

Infolettre (č. *internetový zpravodaj*): „L’infolettre, aussi appelé cyberlettre, est l’équivalent sur Internet du bulletin d’information ou de la lettre d’information. On utilise aussi l’expression anglaise „newsletter“, qui est la traduction de *bulletin d’information*.“ ([online] [cit. 7. 7. 2013] Dostupný na: <http://www.techno-science.net>)

NARCO-

Narco- 1 je klasický konfix mající význam „sommeil“. Zde došlo ke změně významu konfixu, kdy význam klasického konfixu neumožňuje rozpoznat význam konfixátu se stejnou formou konfixu. *Narco- 2* má význam *narcotique*, které pochází původně z řečtiny, ale do dnešní francouzštiny přišlo z anglického „narcotic“ ve významu *omamná látka*. Např. *narcodollar* není *ospalý* či *strnulý dolar*, ale *dolar pocházející z obchodu s omamnými látkami, tj. narkotiky*.

Tabulka č. 50: Konfixáty s „narco-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
narco- 1	sommeil (č. spánek)	narcolepsie	subst. fem.
		narcomanie	subst. fem.
		narcoanalyse	subst. fem.
		narcothérapie	subst. fem.
narco- 2	narcotique (č. omamné látky)	narcodollar	subst. masc.
		narcoterroriste	subst. masc.
		narcoterrorisme	subst. masc.
		narcotourisme	subst. masc.
		narcotouriste	subst. masc.
		narcocriminalité	subst. fem.
		narcobusiness	subst. masc.

Zde si uvedeme významy konfixátů s konfixem *narco- 2*, které uvádí TLFi. Případy, které se v TLFi nevyskytují, jsou pouze přeloženy do češtiny:

Narcolepsie (č. *narkolepsie, chorobná spavost*): „Affection caractérisée par des besoins irrésistibles de dormir, survenant brutalement, à des intervalles plus ou moins rapprochés, et occasionnant un sommeil généralement de courte durée.“

Narcomanie (č. *patologická tendence užívat prášky na spaní*): „Tendance pathologique à abuser des somnifères.“

Narcoanalyse (č. *metoda zkoumající podvědomí člověka díky injekci s omamnými látkami*): „Méthode d'investigation du subconscient par injection d'une substance narcotique provoquant la suppression des barrages psychiques

volontaires ou inconscients chez l'individu qui exprime alors des sentiments et des souvenirs jusque-là refoulés.“

Narcothérapie (č. *léčba duševních chorob, při níž se pacient udržuje v umělém spánku*): „Traitement par lequel on maintient le patient dans un sommeil provoqué artificiellement et qu'on prolonge pendant une certaine durée afin de traiter certaines affections mentales (psychoses anxieuses, schizophrénie).“

Narcodollar: *dolar pocházející z obchodu s omamnými látkami, tj. narkotiky*

Narcotourisme: *turismus za drogami, týká se osob, které vycestují za účelem užívání drog*

Narcoterroriste: *osoba vykonávající činnost související s drogami pro získání finančních prostředků pro účely provedení teroristických činů*

Narcocriminalité: *kriminalita spojená s drogami*

Narcobusiness: *obchod s drogami*. Tento případ označuje Jan Kortas (2002: 136) jako tzv. hybridy, tedy lexikální základy vypůjčené z jiného cizího jazyka, jedná se zejména o anglo-americký vliv stejně jako v tomto případě.

PICO-

TLFi uvádí, že *pico-* je lexikální prvek pocházející ze španělského *pico* mající význam „petite somme d'argent“ nebo z italského *piccolo* s významem „petit“. Ve francouzštině se objevil v oblasti fyziky, slouží pro označení jednotky, která je velká „un millième de milliardième de l'unité de base“. „Le dictionnaire des éléments de formation“ uvádí následující definici: „Préfixe du Système international d'unités qui divise par 10^{12} l'unité à laquelle il est attaché.“

Tabulka č. 51: Konfixáty s „pico-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
pico-	10^{12}	picoprojecteur	subst. masc.
		picoseconde	subst. fem.
		picogramme	subst. masc.
		picofarad	subst. masc.
		picomètre	subst. masc.
		picovolt	subst. masc.
		picoprojection	subst. fem.
		picocellule	subst. fem.

PROMO-

Tento konfix pochází z latinského *promotio-* (fr. *avancement*). Do francouzštiny se dostal prostřednictvím anglo-amerického *promotion* (fr. „opération d'incitation à la vente d'un produit“) mající význam „propagace výrobků“.

Tabulka č. 52: Konfixáty s „promo-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
promo-	promotion (fr. <i>avancement</i> , <i>promotion des ventes</i>)	promovacances	subst. fem.
		promosport	subst. masc.
		promocode	subst. masc.
		promophoto	subst. fem.
		promoweek-end	subst. masc.
		promosolde	subst. fem.
		promoreduction	subst. fem.

SCHIZO-

Schizo- pochází z řečtiny a znamená „fendre“. Dnes se ovšem častěji používá ve smyslu „schizofrénie“, která je složena z elementů *schizo-* a *-phrénie* a do francouzštiny *schizophrénie* přišla prostřednictvím němčiny. Proto jsme tento konfix zařadili do skupiny konfixů pocházejících z jiného moderního jazyka. TLFi uvádí, že schizofrénie se poprvé ve francouzštině objevila roku 1991 a definuje ji následovně: „*Psychose chronique caractérisée par une dissociation de la personnalité, se manifestant principalement par la perte de contact avec le réel, le ralentissement des activités, l'inertie, le repli sur soi, la stéréotypie de la pensée, le refuge dans un monde intérieur imaginaire, plus ou moins délirant, à thèmes érotiques, mégalomanes, mystiques, pseudo-scientifiques (avec impression de dépersonnalisation, de transformation corporelle et morale sous l'influence de forces étrangères, en rapport avec des hallucinations auditives, kinesthésiques)*“.

Tabulka č. 53: Konfixáty se „schizo-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
schizo-	schizofrénie (č. schizofrenie)	schizofrénie	subst. fem.
		schizofrène	subst. masc.
		schizogène	subst. masc.
		schizographie	subst. fem.
		schizomanie	subst. fem.
		schizonévrose	subst. fem.
		schizophasie	subst. fem.
		schizomaniaque	adj.

Nyní si uvedeme, jak TLFi definuje konfixáty obsahující *schizo-*:

Schizogène (č. *to, co způsobuje schizofrenii*): „Qui engendre la schizofrénie.“

Schizographie (č. *porucha projevující se špatně srozumitelným psaným projevem*): „Trouble du langage se traduisant par des écrits incompréhensibles formés de mots réels ou inventés, avec parfois conservation d'une apparence de syntaxe. Le langage parlé est souvent normal.“

Schizomanie (č. *slabší forma schizofrenie*): „Forme mineure de la schizofrénie, peu évolutive, se traduisant surtout par bouffées épisodiques sur un fond de schizoïdie, sous forme de réactions d'inadaptation à une situation donnée. Pas de signe de dissociation, mais tendance impulsive à l'autisme“

Schizonévrose (č. *porucha na okraji neurózy, poruchy osobnosti a schizofrenie*): „Concept nosographique ancien évoquant des troubles aux confins de la névrose, des troubles caractériels et de la schizofrénie; les troubles psychotiques surviennent par bouffées sur un fond névrotique grave.“

Schizophasie (č. *nesrozumitelný jazyk, vyslovovaný v rychlém tempu*): „Langage incompréhensible et désordonné, formé de nombreux mots inventés et rendus méconnaissables, prononcés souvent à une cadence très rapide.“

Schizomaniaque: „Relatif à la schizomanie.“

VIDÉO-

TLFi uvádí, že *vidéo-* přišlo do francouzštiny jako výpůjčka z anglického „video“ a definice podle *Trésor de la langue française* je následující: „*Technique ou ensemble de techniques permettant la formation, l'enregistrement, le traitement, la transmission ou la reproduction d'images de télévision ou d'images analogues ou de signaux occupant une largeur de bande comparable sur un écran de visualisation.*“ Původně ovšem pochází z latinského „videre“ (fr. *voir*). Video v angličtině vzniklo zkrácením *video recorder* a *video recording* (roku 1970).

Tabulka č. 54: Konfixáty se „vidéo-“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologické vlastnosti
vidéo-	č. (video, videofrekvence, videotechnika)	vidéosurveillance	subst. fem.
		vidéoconférence	subst. fem.
		vidéoprojecteur	subst. masc.
		vidéoclip	subst. masc.
		vidéophone	subst. masc.
		vidéothèque	subst. fem.
		vidéocassette	subst. fem.
		vidéogramme	subst. masc.
		vidéographie	subst. fem.
		vidéodisque	subst. masc.
		vidéoclub	subst. masc.
		vidéocommunication	subst. fem.
		vidéophonie	subst. fem.
		vidéotransmission	subst. fem.
		vidéographe	subst. masc.
		vidéofréquence	subst. fem.
		vidéotexte	subst. masc.
		vidéophile	adj.
vidéoscope	subst. masc.		

Zde si uvedeme definice některých konfixátů, které jsme čerpali z TLFi.

Vidéosurveillance (č. *kamerová ostraha (na veřejných místech)*): „Système de surveillance utilisé dans certains lieux publics et constitué par une ou plusieurs caméras vidéo reliées à un ou plusieurs écrans de visualisation, auxquels peuvent s'adjoindre un ou plusieurs magnétoscopes et un système de télécommande.“

Vidéoconférence (č. *videokonference*): „Téléconférence permettant, en plus de la transmission de la parole et de documents graphiques, la transmission en direct d'images animées des interlocuteurs éloignés. Synonyme de *visioconférence*.“

Vidéoprojecteur (č. *videoprojektor*): „Appareil de vidéoprojection.“

Vidéoclip (č. *videoklip*): „Film de courte durée tourné en vidéo, qui illustre une chanson ou présente le travail d'un artiste.“

Vidéocassette (č. *videokazeta*): „Cassette contenant une bande magnétique portant l'enregistrement d'un film ou permettant l'enregistrement d'un programme de télévision (par l'intermédiaire d'un magnétoscope) ou d'images et de sons (par l'intermédiaire d'une caméra vidéo) qui peuvent être restitués par un appareil lecteur ou lecteur-enregistreur approprié relié à un écran de visualisation.“

Vidéogramme (č. *videozáznam*): „Enregistrement électronique permettant la conservation et la reproduction d'un programme audio-visuel; ce programme lui-même.“

Vidéographie (č. *videografie*): „Procédé de télécommunication permettant de présenter à un usager des messages alphanumériques ou graphiques sur un écran de visualisation.“

Vidéodisque (č. *videodisk*): „Disque sur lequel sont enregistrés, selon un code numérique, des programmes visuels ou audio-visuels qui peuvent être restitués par un appareil de lecture approprié relié à un écran de visualisation.“

Vidéocommunication (č. *videokomunikace*): „Mode de communication fondé sur le transfert des images à distance.“

Vidéotransmission (č. *videopřenos (na velkoplošnou obrazovku)*): „Transmission d'images et de sons par les réseaux de télécommunications ou de télédiffusion hertziens, ou par des satellites. Retransmission permettant de présenter, sur grand écran, en salle publique et en direct, des programmes télévisés acheminés par télécommunication.“

Vidéographe (č. *videograf*): „Appareil d'enregistrement et de lecture d'images linéaires (type télévision) sur un film magnétique et qui offre les mêmes facilités

d'utilisation que le magnétophone: enregistrement, effacement, restitution d'images en noir et blanc ou en couleurs.“

Vidéofréquence (č. *obrazový kmitočet*): „Fréquence appartenant à la bande des fréquences qui contient les composantes spectrales d'un signal d'image en télévision.“

5.2.4 Moderní sufixoidy

Vzhledem k tomu, že moderních sufixoidů jsme v našem vzorku neobjevili mnoho, rozhodli jsme se shrnout je do této části kapitoly.

-CIEL

Tento konfix (Kortas, 2002: 145) vznikl zkrácením „logiciel“. Díky tomuto konfixu vznikla série konfixátů týkající se terminologie v oblasti internetu.

Tabulka č. 55: Konfixáty s „-ciel“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
-ciel	logiciel (č. software, programové vybavení)	progiciel	subst. masc.
		didacticiel	subst. masc.
		ludiciel	subst. masc.
		collecticiel	subst. masc.
		hebdogiciel	subst. masc.

Jan Kortas (2002: 145) uvádí ke vzniklým konfixátům následující:

Progiciel: díky afézezi „logiciel“ vzniklo *-giciel: pro(duit) + (lo)giciel*

Didacticiel: *didactique + logiciel*

Ludiciel: *ludique + logiciel*

Collecticiel: *collectif + logiciel*

Hebdogiciel: časopis věnující se informatice (*hebo(madaire) + (lo)giciel*)

-MOBILE

Tento konfix se vyskytuje v podobě klasického konfixu. Dovolujeme si ho ovšem zařadit do této skupiny z toho důvodu, že v jednom případě se vyskytuje ve významu „automobile, voiture“. Je to případ *hippomobile* a TLFi popisuje etymologii tohoto konfixátu následovně: „voiture tirée par des chevaux, composé de *hippo-* et de *mobile*, formé sur le modèle de *automobile*“.

Tabulka č. 56: Konfixáty s „-mobile“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
-mobile 1	soi-même	automobile	subst. fem.
		aéromobile	subst. fem.
		locomobile	subst. fem.
-mobile 2	voiture	hippomobile	subst. fem.

-(O)RAMA

Tento konfix (Kortas 2002:145) nesmíme zaměnit se shodným klasickým konfixem *-orama* (*-orama* „vue“ pochází z řečtiny a nachází se např. v *panorama*). Moderní konfix vznikl z „*panorama*“ a uplatnil se např. v *discorama* (*disque* + *panorama*), *musicorama* (*musique* + *panorama*), atd.

Tabulka č. 57: Konfixáty s „-rama“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
-(o)rama	panorama (č. panoráma, rozměrný obraz)	télérama	subst. masc.
		cinérama	subst. masc.
		discorama	subst. masc.
		musicorama	subst. masc.
		bijourama	subst. masc.
		bibliorama	subst. masc.
		vidéorama	subst. masc.

Konfix *-(o)rama* se nejvíce uplatnil (Kortas, 2002: 145) v jazyku reklamy: *Cityrama* (objížďkový autobus po Paříži), *Colorama* (kosmetický produkt), *Electrama* (výstava týkající se elektrotechniky), *Autorama* (název časopisu), *Babyrama* (hlídání dětí během představení v kině), atd.

-TIQUE

Jan Kortas (2002: 144, 145) uvádí, že konfix *-tique* (také *-atique*, *-matique*) vzešlo zkrácením „informatique“. Často bývá zaměňován s tradičním morfémem *-ique* (např. v *chimique*, *volcanique*). Konfixáty, ve kterých figuruje tento konfix lze rozdělit na dvě skupiny:

- 1) konfixáty, ve kterých je první člen samostatné slovo: *médiatique* (média + informatique), *vidéomatique* (vidéo + informatique)
- 2) konfixáty, ve kterých první člen vznikl zkrácením, a někdy ještě přidáním *-o-* pro navázání: *ludotique* (ludique + informatique), *terminotique* (terminologie + informatique), *géomatique* (géographie + informatique), *animatique* (animation + informatique)

Tabulka nám představí konfixáty nalezené v korpusu Sketch Engine.

Tabulka č. 58: Konfixáty s „-tique“

Konfix	Význam konfixu	Konfixát	Morfologická kategorie
-atique	informatique (č. informatika)	médiatique	adj.
		monétique	adj.
		éditique	adj.
		géomatique	adj.
		productique	adj.

V závěru pojednání o moderních konfixech si uvedeme následující tabulku, která nám ukáže všechny nalezené moderní konfixy a jejich produktivitu v našem vzorku.

Tabulka č. 59: Moderní konfixy

Konfix	Význam	Frekvence
aéro- 2	letecký	406228
e-	elektronický	254296
socio-	společenský	213960
-tique	informatika	102969
audio-	zvukový signál	97586
électro-	elektrický	80785
psycho- 2	psychický, psychologie	77002
bio- 2	biologické jevy, biologie	72967
toxico- 2	omamné látky	68847
cyber-	kybernetika, kybernetický	58839
agro- 2	agronomie, agronomický	56414
vidéo-	video, videofrekvence, videotechnika	55526
hydro- 2	vodík	49250
radio- 2	rozhlas, radiofonie, rádio	47730
schizo-	schizofrenie	41107
bio- 3	přírodní, ekologický	37533
moto- 2	motocykl	24936
techno- 2	technický, technologie	23824
auto- 2	automobil	23451
euro- 2	týkající se EU	17288
-ciel	software, programové vybavení	15608
ciné(mato)- 2	kino	15261
neuro- 2	neurologie	15146
télé- 2	televize	14985
astro- 2	astronomie, astronomický	14746
info-	informace	14556
photo- 2	fotografie	14418
pétro- 2	nafta	13467
éco- 2	ekologie, životní prostředí	12496
-(o)rama	panoráma, rozměrný obraz	12451
cyclo- 3	jízdní kolo	10525

publi-	reklama	5669
turbo- 2	vybavený kompresorem	4425
technico-	technický, technologie	3364
-technique 2	technický, technologie	3234
-mobile	automobil	2097
ethno- 2	etnologie	1997
télé- 5	lanová dráha	1715
moto- 3	motor	1580
pico-	10 ¹²	1322
aéro- 3	plyn	1006
-technie 2	technický, technologie	785
promo-	propagace prodeje	734
télé- 4	telekomunikace	637
narco- 2	omamné látky	533
cyclo- 2	týkající se cyklických sloučenin	530
télé- 3	telefon	448
mécano- 2	mechanický, mechanika	404
gyro- 2	gyroskop	214
euro- 3	evropská měna	81
scléro- 2	oční bělmo	53
zoo- 2	zoologie	40

5.2.5 Klasické konfixy

V následujících tabulkách si představíme plný výčet konfixů z našeho vzorku rozdělený do čtyř kategorií:

- 1) Prefixoidy původem z řečtiny
- 2) Prefixoidy původem z latiny
- 3) Suffixoidy původem z řečtiny
- 4) Suffixoidy původem z latiny

Konfixy, které mohou stát na první (nalevo) i na druhé (napravo) pozici v konfixátu, se budou vyskytovat ve dvou kategoriích.

Tabulka č. 60: Prefixoidy původem z řečtiny

acantho/e-, acro-, actino-, adéno-, aego-, aéro-, agro-, aleuro-, algo-, allo-, ambly-, amphi-, amylo-, ana-, andro-, anémo-, angio-, aniso-, anitho-, antho-, anté/i-, anthraco-, anthropo-, anti-, aphro-, apo-, arachno-, aréo-, argyro-, archi-, archéo-, arithmo-, arrhéno-, arsenico-, artério-, arthro-, astéro-, astro-, atél-, athlon-, auto-, bactério-, balano-, baro-, bary-, bathy-, bio-, biblio-, blasto-, blépharo-, bothrio-, botryo-, brady-, brachy-, bromo-, broncho/i-, bronto-, bryo-, butyro-, caco-, calamo-, calli-, calyco-, carcino-, cardio-, carpo-, caryo-, cata-, céno-, céphalo-, cérato-, cerco-, cinémato-, cinéto-, clado-, clasto-, cléisto-, clima(to)-, clino-, coelo-, coelio-, colpo-, concho-, conchylio-, copro-, cosmo-, cosméto-, crani(o)-, crico-, crio-, cristallo-, cryo-, crypto-, cténo-, cyano-, cyclo-, cyno-, cypho-, cysto/i-, cyto-, dacryo-, dactylo-, déca-, démo-, dendri/o-, deutéro-, deuto-, dia-, dictyo-, dino-, diphyo-, diplo-, dipso-, dodéca-, dolicho-, dory-, doxo-, dramat-, dromo-, dryo-, dynamo-, ecto-, ectro-, échino-, élasmo-, élatéro-, électro-, embryo-, encéphalo-, endo-, ennéa-, entéro-, entomo-, éo-, épi-, érythro-, esthésio-, ethno-, étho-, eu-, exo-, galacto-, galéo-, gamo-, gastéro-, gastro-, génio-, géno-, géo-, géronto-, giga-, glosso/e, gluco-, glyco-, glycéro-, glypto-, gnatho-, gonio-, grapho-, gymno-, gyno-, gyro, habro-, halo-, handéca-, haplo-, hapto-, hecto-, hélio-, helmintho-, héma-, hémato-, hémi-, hépato-, hepta-, hétéro-, hexa-, hidros-, hiéro-, hippo-, histio-, histo-, (h)olo-, homo-, homéo-, hoplo-, horo-, hyalo-, hydro-, hygro-, hylo/é-, hyméno-, hyper-, hypho-, hypo-, hypso, hystéro-, chalco-, chamoe-, chéli-, chélidon-, chélono-, chéto-, chilo-, chiro-, chéiro-, chloro-, cholé-, chondro-, choré-, chresto-, chromato-, chromo-, chrono-, chryso-, chyli-, iatro-, idéo-, idio-, ichtyo-, impari-, iocono-, kérato-, kilo-, kinési-, lalo-, laryngo-, léio-, lépido-, lepto-, leuco-, lipo-, litho-, loco-, logo-, loxo-, lyco-, macro-, magalo-, malaco-, masto-, mécano-, méga-, mélo-, mélano-, mél(l)i-, mélo-, méningo-, méno-, méro-, méso-, méta-, météoro-, métro-, micro-, miso-, mnémo-, mono-, morpho-, mycéto-, myélo-, myo-, myria-, myrméco-, mytho-, mytili/o-, nano-, narco-, nécro-, némato-, néo-, néphro-, neuro-/névro-, nomo-, noso-, noto-, nycti/o/at-, octo/i, odo-, odonto-, oeno-, oligo-, omphalo-, onco-, oniro-, onomasio-, onomato-, onto-, onycho-, ophio-, ophtalmo-, opistho-, opto-, ornitho-, oro-, ortho-, orycto-, osmo-, ostéo-, ostraco-, oto-, oxy-, oxydo-, pachy-, paléo-palin/m-, para-, patho-, pédo-, penta-, péri-, peta-, pétro-, phago-, phanéro-, pharmaco-, pharyngo-, phéno-, philo-, phlébo-, phlogo-, phono-, photo-, phréno-, phyco-, phyllo-, physio-, phyto-, picro-
--

pithéco-, placo-, plagio-, plasmó-, platy-, plé(i)o-, plésio-, pleuro-, plio-, plouto-, pneumo-, pneumató-, podó-, poecil-/poikil(o)-, polari-, polémo-, poli-, politico-, poly, porphyro-, procto-, proto-, pseudo-, psycho-, ptérido-, ptéro-, pyélo-, pyro-, rhabdo-, rhéo-, rhino-, rhizo-, rhodo-, rhombo-, rhyncho-, salpingo-, sapro-, sarco-, sauro-, scapho-, scapulo-, scléro-, séléno-, séma-, séméio-/sémio-, schizo-, sialo-, sidéro-, sismo-/séismo-, soléno-, soma(to)-, spéléo-, sperma(to)-, sphéno-, sphéro-, sphygmo-, spiro-, splanchno-, spléno-, spondylo-, staphylo-, stato-, stéaro-/stéato-, stégo-, sténo-, stéréo-, sterno-, stétho-, sticho-, stoma-, strepto-, strobo-, stylo-, tachy-/tachéo-, tapho-, tauto-, taxi/o-, techno/technico-, télé-, téléo-/télo-, térato-, tétra-, thalami-, thalasso-, thallo-, théo-, thermo-, thoraco-, thrombo-, toco-, tomo-, tono-, topo-, tribo-, tricho-, tricho-, trocho-, tropho-, tropo-, typo-, uro-, urano-, xantho-, xéno-, xéro-, xylo-, zoo-, zygo-, zymo-

Tabulka č. 61: Prefixoidy původem z latiny

acét(o)-, adipo-, agri/o-, ambi-, anté-, api-, apico-, aqua-, arbori-, aréni-, audio-, auri-, auriculo-, avi-, brach(i)/(o)-, bucco-, butyro-, calamo-, calcio-, calici-, calori-, campho-, cancéro-, capilli-, carbo-, carni-, caséi-, caudi-, caudici-, cauli-, centi-, centro-, cér(i)-, cirro-, claustro-, clavi-, clype-, contra-, cordi-, cortico-, coxo-, cruci-, culici-, cuniculi-, cupro-, déci-, denti/o-, digiti-, dorso-, équi-, extéro-, extra-, faici-, ferro/i-, fibro-, fissi-, flori-, fongi/o-, fructi-, génito-, grani-, homi-, igni-, iléo-, ili(o)-, immuno-, infra-, inter-, intra/o-, judéo-, juxta-, lacrymo-, lacto-, latéro/i-, ligni-, lingui-, longi-, lympho-, marmor-, maxi-, médico-, médio-, médullo-, métalloy-, milli-, mini-, moto-, multi-, musico-, nigri/o-, nitro-, nivo-, novo-, nucléo-, oléo/i-, omni-, ongui-, orbi-, ostréi-, ovo/i-, palato-, palmi-, pari-, patri-, pédi-, péné-, pisci-, plani-, pluri-, pluvio-, pomi/o-, post-, primo/i-, puri-, quadri/u-, quinquá-, quinti-, radio-, radici-, recti-, recto-, rétro-, sacchari/o-, sali-, sanguini-, saxi-, semi-, séro-, sérici-, sexo-, sidéro-, sigillo-, simili-, somni-, sono-, spatio-, spina-, spongi(o)-, strato-, super-, supra-, toxi-, toxo-, toxico-, trans-, tri-, tubi/o-, turbo-, ultra-, uni-, vaso-, véli-, véloci-, vermi-, vice-, vini-, viridi-, vivi-

Tabulka č. 62: Suffixoidy původem z řečtiny

-adelphe, -agogie, -agogue, -algési-/algie, -andrie, -anthe, -anthrope/-anthropie, -arge, -archie, -arithme, -arque, -asthénie, -bare, -bathe, -blaste, -bole, -calle, -carde/-cardie, -carpe, -cèle, -cène, -centèse, -céphale/-céphalie, -cère, -cerque, -cinèse, -clase, -clasi-/claste, -colite, -coque, -cosme, -crate/-cratie, -cycle, -cyte, -dactyle/-dactylie, -dendron, -derme, -didacte, -doxe, -drame, -drome/-dromie, -dynamie/-dyne, -ectasie, -ectomie, -èdre, -émie, -érèse, -ergie/-urgie, -esthésie, -game/-gamie, -gène/-genèse, -génie, -glosse/-glotte, -gnathe, -gnose/-gnosie, -gone, -graphe/-graphie, -gyne, -gire/-gyre, -gramme, -helminthe, -hémère, -(h)ydre, -cholie, -chrome/-chromie, -chrone/-chronisme/-chrone/-chronie/-chronique, -iatre/-iatrie, -ide, -kinèse/-kinésie, -lalie, -lâtre/-lâtrie, -lepsie, -leptique, -lite/-lithe, -logie/-logiste/-logue, -lyse, -lyxe, -machie/-machique, -mancie/-mane/-manie, -mégalie, -mètre/-métrie, -morphe/-morphisme, -mycose, -myélite, -myome, -mythie, -naute, -nautique, -nésie, -nome/-nomie, -odonte, -oïde, -onyme/-onymie/-onymique, -onyx, -ope/-opie, -ophtalmie, -opsie, -optrie, -(o)rama, -ornis, -pathe, -pédie, -phage/-phagie, -pepsie, -phane, -phanie, -phile/-philie, -phobe/-phobie, -phone/-phonie, -phore, -phote, -phrène, -phylle, -physisme, -phyte, -pithèque, -plasié, -plasme, -plaste/-plastie, -plégie, -plégique, -pode, -pole, -ptère, -ptérygien,

-ptysie, -pyge/-pygie, rrhée/-rhinien-r(h)ynque, -rragie, -saure, -scaphe, -scope, -scopie, -sepsie, -septique, -some, -sophe, -sophie, -sperme/-spermie, -sphère, -stase/-stasie, -stat, -sthénie, -stiche/-stique, stome/-stomie, -tactisme, -taphe, -taxie, -technie/ -technique, thallite, -thée/-théisme, -therme/-thermie, -thèque, -thérapie, -thymie, -tocie/-toque, -tome/-tomie, -tonie, -tope, -triche/-trix, trophé/-trophie, -trope/-tropie, -tropisme, -type/-typie, -urie, -xéra, -zoaire/-zoïsme, -zyme

Tabulka č. 63: Suffixoidy původem z latiny

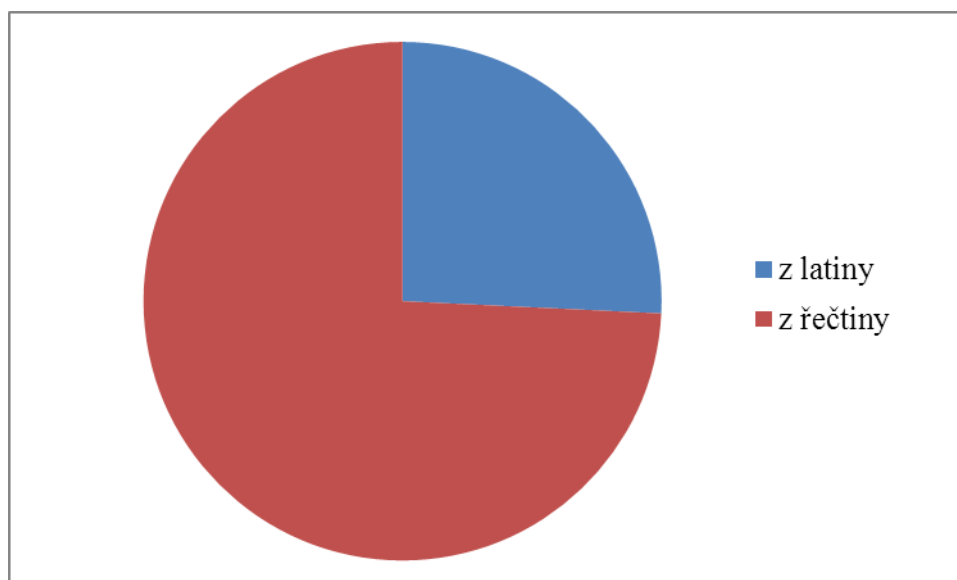
-ambule, -centrique, -cide, -cole, -colore, -culteur, -culture, -fère, -fique, -fier, -fication, -flore, -folié, -forme, -fuge, -grade, -lingue, -mancie, -mancien, -mobile, -moteur, -pare, -pède, -puncture, -poncture, -rostre, -valent, -valence, -vore

Nyní si pro názornou představu uvedeme tabulku s určitým počtem klasických konfixů a graf s procentuálním vyjádřením klasických konfixů pocházejících z latiny a řečtiny.

Tabulka č. 64: Počet a procentuální zastoupení klasických konfixů

Klasický konfix původem	Počet	Procentuální vyjádření
z latiny	180	25,75%
z řečtiny	519	74,25%
Celkem	699	100%

Graf č. 2: Procentuální vyjádření klasických konfixů

Pro úplnost pojednání o klasických konfixech si nyní uvedeme francouzský překlad řeckých a latinských prvků.

acantho-: épine; **acéto-**: vinaigre; **acro-**: à l'extrémité; **actino-**: rayon; **-adelphe**: frère; **adéno-**: glande; **adipo-**: graisse, corps gras; **aego-**: chèvre; **aéro-**: air; **-agogie**: conduit; **agro-**: champ; **aleuro-**: farine; **algo-**: douleur; **allo-**: autre; **ambi-**: tous deux; **ambly-**: émoussé; **-ambule**: qui marche; **amphi-**: double, de deux côtés; **amylo-**: amidon; **ana-**: de bas en haut, en remontant; **andro-**: mâle, homme; **anémo-**: vent; **angio-**: vaisseau; **aniso-**: inégal; **anitho-/antho-**: fleur; **anté-**: avant; **anté-/anti-**: qui est contre, opposition; **anthraco-**: charbon; **anthropo-**: homme; **aphro-**: mousse, écume; **api-**: abeille; **apico-**: sommet; **apo-**: hors de, éloigné de; **aqua-**: eau; **arachno-**: araignée; **arbori-**: arbre; **aréni-**: sable; **aréo-**: léger ou peu dense; **-arge**: brillant; **argyro-**: argent; **archi-**: qui vient avant, qui est au plus haut degré; **archéo-**: ancien; **arithmo-**: nombre; **arrhéno-**: mâle; **arsenico-**: arsenic, mâle; **artério-**: artère; **arthro-**: articulation; **astéro-**: étoile; **-asthénie**: faiblesse; **astro-**: astre; **atél-**: incomplet; **athlon-**: combat, concours; **audio-**: ouïe; **auri-**: or; **auriculo-**: petite oreille; **auto-**: de soi-même; **avi-**: oiseau; **bactério-**: bâlon; **balano-**: gland; **baro-**: pesanteur; **-bare**: pression; **bary-**: lourd; **-bathe**: profondeur; **bathy-**: profond, en profondeur; **bio-**: vie; **biblio-**: livre; **blasto-**: germe, embryon; **blépharo-**: paupière; **-bole**: action de jeter, de déplacer; **bothrio-**: petit trou; **botryo-**: grappe; **brady-**: lent, lentement; **brachio-**: bras; **brachy-**: court; **bromo-**: puanteur; **broncho-**: bronches; **bronto-**: tonnerre; **bryo-**: mousse; **bucco-**: de la bouche; **butyro-**: beurre; **caco-**: mauvais, mal; **calamo-**: roseau, paille; **calcio-**: calcaire, chaux; **calici-**: coupe; **calli-**: beau, beauté; **calori-**: chaleur; **calyco-**: coupe; **campho-**: camphre; **cancéro-**: crabe, chancre, cancer; **capilli-**: cheveu; **carbo-**, **carboni-**: charbon; **carcino-**: cancer, crabe, chancre; **cardio**: coeur; **carni-**: chair, viande; **carpo-**: fruit; **caryo-**: noyau, noix, noisette; **caséi-**: fromage; **cata-**: sur, contre, vers le bas, en dessous, en arrière; **caudi-**: queue; **caudici-**: tige; **cauli-**: tige; **-cèle**: tumeur, hernie; **céno-**: commun, récent; **-centèse**: ponction, action de piquer; **centi-**: centième; **centro-**: centre; **céphal(o)-**: tête; **céri-**: cire; **cérato-**: corne; **cerco-**: queue; **-cide**: tuer, meurtre; **cinéma(to)-**: mouvement; **-cinèse**: mouvement; **cinéto-**: mobile; **cirro-**: mèche, touffe; **clado-**: rameau; **-clase**: cassure, action de briser; **clasto-**: brisé, personne qui brise; **clastro-**: fermeture, clôture; **clavi-**: clef, massue; **cléisto-**: fermé; **clima-**: région; **clino-**: lit, incliner; **clype-**: bouclier; **coelo-**: creux; **coelio-**: ventre; **coelio-**: abdomen, ventre, intestin; **-cole**: cultiver, fréquenter ou habiter; **-colore**: couleur; **colpo-**: vagin; **concho-**: coquillage; **contra-**: contre; **copro-**: excrément; **-coque**: graine; **cordi-**: coeur; **cortico-**: écorce, enveloppe; **cosmo-**: monde; **cosméto-**: relatif à la parure; **coxo-**: hanche, cuisse; **cranio-**: crâne; **-cratie**: force; **crico-**: anneau; **crio-**: bellier; **crystallo-**: verre; **cruci-**: croix; **cryo-**: froid, glacial; **crypto-**: caché; **cténo-**: peigne; **culici-**: moustique; **-culture**: qui cultive, culture; **cuniculi-**: lapin; **cupro-**: cuivre; **cyano-**: bleu; **cyclo-**: cercle; **-cycle**: roue; **cyno-**: chien; **cypho-**: convexe; **cysto-**: vessie; **cyto-**: cellule; **dacryo-**: larme; **dactylo-**: doigt; **déca-**: dix; **déci-**: dixième; **démo-**: peuple; **dendro-**: arbre; **dento-**: dent; **dermato-**: peau; **deuté(o)-**: second; **dia-**: séparation, distinction, à travers; **dictyo-**: filet; **-didacte**: instruire, enseigner; **digit(i)-**: doigt; **dino-**: terrible; **diphyo-**: double; **diplo-**: double; **dipso-**: soif; **dodéca-**: douze; **dolicho-**: allongé; **dorso-**: dos; **dory-**: lance; **doxo-**: opinion; **dramato-**: pièce de théâtre; **dromo-**: course; **dryo-**: chêne; **dynamo-**: force; **éco-**: maison; **ectasie**: dilatation; **ecto-**: à l'extérieur, au-dehors; **-ectomie**: ablation; **ectro-**: avortement; **-èdre**: face, base; **échino-**: hérisson; **élasmo-**: feuillet, lame; **élatéro-**: qui dirige; **électro-**: ambre jaune; **embryo-**: fœtus; **encéphalo-**: cerveau; **endo-**: à l'intérieur de; **ennéa-**: neuf; **entéro-**: entrailles, intestin; **entomo-**: insecte; **épi-**: position supérieure; **équi-**: égal; **-érèse**: prendre, enlever; **-urgie**: travail, force; **érythro-**: rouge; **esthésio-**: sensation; **ethno-**: peuple, groupe, humain; **étho-**: mœurs, comportement; **exo-**: à l'extérieur, en dehors; **extéro-**: à l'extérieur; **extra-**: extrêmement, hors de; **faici-**: faux; **-fère**: porter; **ferro-**: fer; **fibro-**: filament; **-fique**: faire; **fissi-**: fendu; **-flore**: fleur; **-folié**: feuille; **fongi-**: champignon; **-forme**: forme; **fructi-**: fruit; **-fuge**: fuir, faire fuir; **galacto-**: lait; **galéo-**: belette; **gamo-**: reproduction sexuée, mariage, union; **gastro-**: ventre; **-gène**: engendrer; **-genèse/-génie**: formation; **génio-**: mention; **génito-**: engendré; **géno-**: race; **géno-**: terre; **géronto-**: vieillard; **giga-**: géant; **glosso-**: langue; **gluco-**: doux; **glyco-**: sucré; **glycéro-**: doux; **glypto-**: gravé; **gnatho-**: mâchoire; **-gnosie**: reconnaissance; **-gone**: semence; **-grade**: marcher; **-gramme**: lettre; **grani-**: grain; **grapho-**: écrire; **gymno-**: nu; **gynéco-**: femme; **gyro-**: cercle; **habro-**: rendre, joli; **halo-**: sel; **handéca-**:

onze; **haplo-**: simple; **hapto-**: s'attacher; **hecto-**: cent; **hélio-**: soleil; **helmintho-**: ver; **hémato-**: sang; **-hémère**: jour; **hémi-**: moitié, demi; **hépto-**: foie; **hepta-**: sept; **hétéro-**: autre, différent; **hexa-**: six; **hiéro-**: sacré; **hippo-**: cheval; **histio-**: tissu; **holo-/olo-**: entier; **homéo-**: semblable; **homi-**: homme; **hoplo-**: arme; **horo-**: heure; **hyalo-**: verre; **hydro-**: eau, liquide; **hygro-**: humidité; **hylo-**: matière; **hyméno-**: membrane; **hyper-**: au delà de, excès; **hypho-**: tissu; **hypo-**: au-dessous de, insuffisance; **hypso-**: hauteur; **hystéro-**: utérus; **chalco-**: cuivre; **chamoe-**: à terre, rampant; **chéli-**: pince; **chélidon-**: hirondelle; **chélono-**: tortue; **chéto-**: chevelure; **chilo-**: lèvre; **chiro-**: main; **chloro-**: vert; **cholé-**: bile; **chondro-**: cartilage; **choré-**: coeur; **chresto-**: utile; **chromato-**: couleur; **chrono-**: temps; **chryso-**: or; **chyli-**: suc; **-iatrie**: médecin; **idéo-**: idée; **idio-**: particulier, propre; **igni-**: feu; **ichtyo-**: poisson; **iléo-**: flanc; **immuno-**: immunité; **impari-**: en nombre impair; **infra-**: au-dessous; **inter-**: entre; **intra-**: au dedans; **icono-**: image; **iso-**: égal, le même; **judéo-**: juif; **juxta-**: auprès de; **kérato-**: corne, cornée; **kilo-**: mille; **kinési-**: mouvement; **lacrymo-**: larme; **lacto-**: lait; **lalo-**: parole; **laryngo-**: gorge; **latéro-**: côté; **léio-**: mince; **lépido-**: taille; **lepto-**: mince; **leuco-**: blanc; **ligni-**: bois; **lingui-**: langue; **lipo-**: graisse; **litho-**: pierre; **loco-**: lieu; **logo-**: science, discours; **longi-**: long; **loxo-**: oblique; **lyco-**: loup; **lympho-**: lymphes, eau; **macro-**: grand; **malaco-**: mou; **marmor-**: marbre; **masto-**: mamelle, sein; **maxi-**: grand, très grand, très long; **mécano-**: machine; **médico-**: médecin; **médio-**: au milieu, moyen; **médullo-**: moelle; **méga-**: grand; **mélo-**: chant; **mélano-**: noir; **méli-**: miel; **méningo-**: membrane; **méno-**: liaison; **méro-**: partie; **méso-**: qui est au milieu, moyen, médian; **méta-**: succession, changement; **métallo-**: métal; **météoro-**: élevé dans les airs; **méto-**: mesure; **micro-**: petit; **milli-**: un millième; **mini-**: très petit; **miso-**: haïr; **mnémo-**: mémoire; **mono-**: seul; **morpho-**: forme; **moto-**: qui se meut; **multi-**: nombreux; **musico-**: musique; **mycéto-**: champignon; **myélo-**: moelle; **myo-**: muscle; **myria -**: dix mille; **myrméco-**: fourmi; **mytho-**: légende; **mytilo-**: moule (coquillage); **nano-**: nain, nombreux; **narco-**: sommeil; **nécro-**: mort, cadavre; **némato-**: fil, filament; **néo-**: nouveau, récent; **néphro-**: rein; **neuro-**: nerf; **nigro-**: noir; **nitro-**: nitre; **nivo-**: neige; **nomo-**: loi; **noso-**: maladie; **noto-**: dos; **novo-**: nouveau; **nucléo-**: noyau; **nycto-**: nuit, nocturne; **octo-**: huit; **odo-**: chemin, route; **odonto-**: dent; **oeno-**: vin; **oléo-**: huile, olivier; **oligo-**: peu nombreux; **omni-**: tout; **omphalo-**: nombril; **onco-**: tumeur; **ongui-**: ongle; **oniro-**: songe; **onomasio-**: dénomination, désignation par un nom; **onomato-**: nom; **onto-**: étant, être, individu; **onycho-**: ongle; **ophio-**: serpent; **ophtalmo-**: oeil; **opistho-**: en arrière; **opo-**: suc; **opto-**: oeil; **orbi-**: cercle, circulaire; **ornitho-**: oiseau; **oro-**: montagne; **ortho-**: droit; **orycto-**: creusé, déterré; **osm-**: odeur; **osmo-**: impulsion; **ostéo-**: os; **ostraco-**: coquille; **ostréi-**: huître; **oto-**: oreille; **ovo-**: oeuf; **oxy-**: aigu, acide; **oxydo-**: acide; **pachy-**: épais, gros; **palato-**: palais; **paléo-**: ancien; **pali(n)/palim-**: de nouveau; **palmi-**: palme, palmier; **pan-, panto-**: tout; **para-**: contre, voisin de, long de; **pari-**: égal, pair; **patho-**: souffrance; **patri-**: père; **pédo-/pédie**: enfant; **pédi/ -pède**: pied; **pédo-**: sol; **péné-**: presque; **penta-**: cinq; **péri-**: autour de; **peta-**: cinq; **péto-**: pierre; **phago-**: manger; **phanéro-**: clair, virble; **pharmaco-**: médicament; **pharyngo-**: gosier; **phéno-**: briller, éclairer, phénomène, apparences; **philo-**: ami; **phlébo-**: veine; **phlogo-**: flamme; **phono-**: voix; **photo-**: lumière; **phréno-**: intelligence; **phyco-**: algue; **phyllo-**: feuille; **physio-**: nature, milieu nature; **physio-**: nature, expansion; **phyto-**: plante; **picro-**: amer; **pisci-**: poisson; **pithéco-**: singe; **placo-**: plaque, surgace plate; **plagio-**: oblique; **plani-**: plan, plat; **plasmo-**: façonnage, application; **platy-**: large; **pléio-**: plus; **plésio-**: proche; **pleuro-**: flanc, côté; **plio-**: plus; **plouto-**: riche; **pluri-**: plusieurs, plus nombreux; **pluvio-**: pluie; **pneumo-**: poumon; **pneumato-**: souffle, air, gaz; **podo-**: pied; **poecil-**: varié; **polari-**: turner; **polémo-**: combat, guerre; **poli-**: ville; **politico-**: politique; **poly-**: nombreux; **pomo-**: fruit; **porphyro-**: pourpre; **post-**: après; **primo-**: premier; **procto-**: anus; **proto-**: premier; **pseudo-**: faux; **psycho-**: âme; **ptérido-**: fougère; **ptéro-**: aile; **puri-**: pus; **pyélo-**: cavité; **-pyge**: fesse; **pyo-**: pus; **pyro-**: feu; **quadri -**: quatre; **quinqua-**: cinq; **quinti-**: cinquième; **radio-**: rayon; **radici-**: racine; **recti-**: droit; **recto-**: rectum, intestin droit; **rétro-**: en arrière; **rhabdo-**: baguette; **rhéo-**: couleur, écoulement, courant électrique; **rhino-**: nez; **rhizo-**: racine, sorte de racine; **rhodo-**: rose, couleur de rose; **rhombo-**: losange; **rhyncho-**: en forme de bec, groin, bec; **saccharo-**: sucre; **sali-**: sel; **salpingo-**: trompe; **sanguini-**: sang; **sapro-**: matière en décomposition, putride, pourri; **sarco-**: chair; **sauro-**: lézard; **saxi-**: pierre, roche; **scapho-**: barque; **scapulo-**: épaule; **scléro-**: dur; **séléno-**: la Lune; **séma-**: signe; **séméio-**: signal; **semi-**: à demi; **séro-**: petit-lait, sérum; **sérici-**: soie, solux; **sexo-**: sexe; **sialo-**: salive;

sidéro-: astre; **sidéro-**: fer; **sigillo-**: sceau; **simili-**: semblable, imitation; **sismo-**: séisme, secousse, tremblement de terre; **soléno-**: canal, tuyau; **somato-**: corps; **somni-**: sommeil; **sono-**: son; **spatio-**: de l'espace; **spéléo-**: caverne; **spermato-**: graine, sperme; **sphéno-**: coin (pour fendre); **sphéro-**: sphère; **sphygmo-**: pulsation; **spina-**: épine dorsale, colonne vertébrale; **spiro-**: spire, souffle, respiration; **splanchno-**: entrailles; **spléno-**: rate; **spondylo-**: vertèbre; **spongio-**: éponge; **staphylo-**: grain de raisin; **stato-**: arêt; **stéaro-**: graisse, corps gras; **stégo-**: toit; **sténo-**: étroit, serré; **stéréo-**: solide; **stétho-**: poitrine; **sticho-**: vers, ligne; **stomato-**: bouche; **strato-**: couche, stratosphère; **strepto-**: tourné; **strobo-**: tourbillon; **stylo-**: colonne, poinçon; **supra-**: au-dessus; **tachéo-**: rapide; **tapho-**: tombeau; **tauto-**: le même; **taxo-**: ordre, arrangement; **techno-**: métier, procédé; **télé-**: au loin; **téléo-**: fin, finalité; **térato-**: monstre; **tétra-**: quatre; **thalami-**: mariage; **thalasso-**: mer; **théo-**: dieu; **thèque**: armoire; **thérapie**: soigner; **thermo-**: chaleur; **thoraco-**: poitrine, du thorax; **thrombo-**: caillot; **-thymie**: coeur, affectivité; **toco-**: accouchement; **-tomie**: section, coupe; **tomo-**: coupure, découper; **tono-**: tension; **topo-**: lieu; **toxos-**: poison; **trans-**: au delà de, au travers; **tri-**: trois; **tribo-**: frottement; **tricho-**: cheveu; **trocho-**: roue; **-trope**: tourner; **tropho-**: nutrition; **tropo-**: tour; **tubo-**: tube; **turbo-**: tourbillon; **typo-**: caractère; **ultra-**: au-delà de; **uni-**: un; **uro-**: urine; **urano-**: ciel; **valent**: valoir; **vaso-**: vaisseau; **véli-**: voile; **véloci-**: vitesse; **vermi-**: ver; **vice-**: à la place de; **vini-**: vin; **viridi-**: vert; **vivi-**: vivant; **-vore**: dévorer; **xantho-**: jaune; **xéno-**: étranger; **xéro-**: sec, dur; **xylo-**: bois; **zoo-**: animal; **zygo-**: en paire, géminé; **zymo-**: levure, levain, ferment

6 Typologie konfixátů

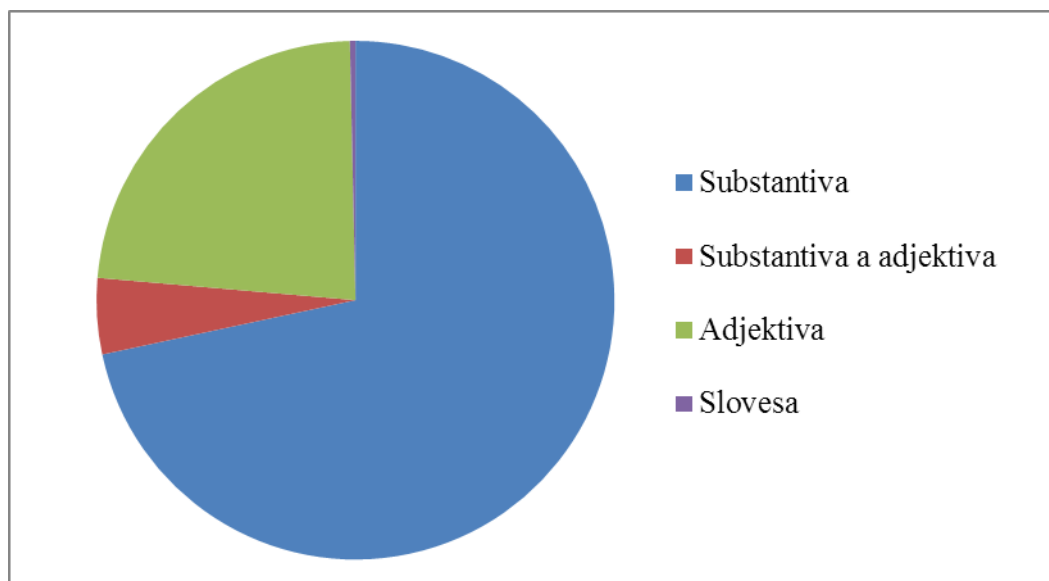
6.1 Morfologické kategorie konfixátů

Zde si uvedeme výsledky naší analýzy a představíme si, jaký podíl v našem excerpovaném vzorku mají jednotlivé morfologické kategorie. Analýza obsahuje 2320 konfixátů. Do kategorie „Substantiva a adjektiva“ jsme zařadili konfixáty, které mají stejný tvar pro substantivum i adjektivum.

Tabulka č. 66: Morfologické kategorie konfixátů

Morfologická kategorie	Počet lexémů	Procentuální vyjádření
Substantiva	1662	71,64 %
	Mužského rodu	838 (36,12 %)
	Ženského rodu	824 (35,52 %)
Substantiva a adjektiva	110	4,74 %
Adjektiva	540	23,28 %
Slovesa	8	0,34 %
Celkem	2320	100 %

Graf č. 3: Morfologické kategorie konfixátů: procentuální vyjádření

6.2 Vnitřní struktura konfixátů

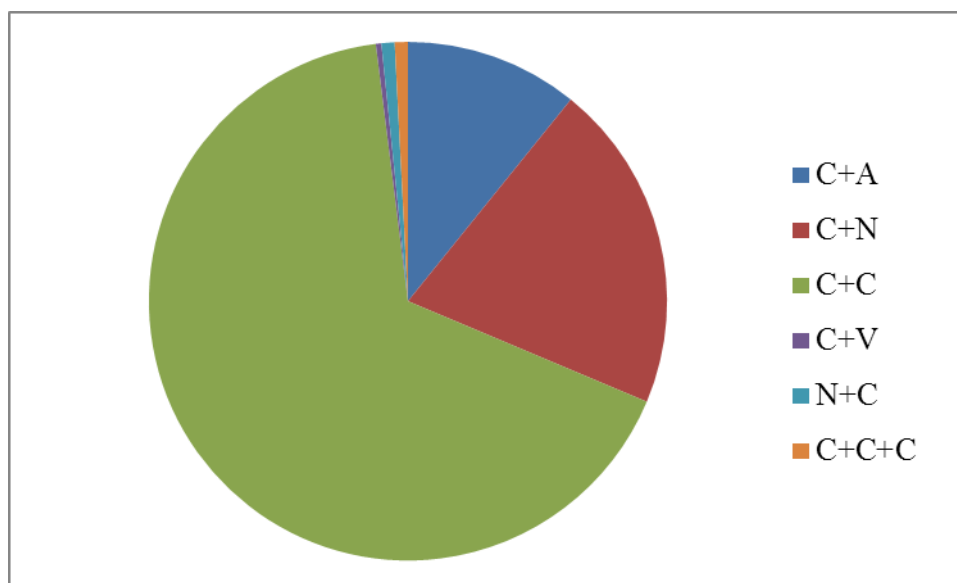
Konfixáty jsou úzce spojeny s jejich stavebními prvky, konfixy. Přítomnost konfixu ve složeném slově značí to, že dané slovo obsahuje vnitřní strukturu *déterminant-déterminé* a to znamená, že jde o konfixát.

U všech konfixátů, které se nacházejí v našem vzorku, jsme určili vnitřní strukturu. Vzorek obsahuje konfixáty C+N (confixe + nom, č. konfix + podstatné jméno), C+A (confixe + adjectif, č. konfix + adjektivum), C+C (confixe + confixe), N+C (nom + confixe), C+V (confixe + verbe, č. konfix + verbum) a konfixáty komplexní (C+C+C), které si představíme v tabulce č. 69. Následující tabulka č. 67 nám představí počet konfixátů a jakou míru zastávají v celém vzorku. Seznam všech konfixátů rozdělených podle vnitřní struktury se nachází v přílohové části práce.

Tabulka č. 67: Vnitřní struktura konfixátů

Vnitřní struktura	Počet lexémů	Procentuální zastoupení
C+A	251	10,82 %
C+N	476	20,25 %
C+C	1547	66,68 %
C+V	8	0,34 %
N+C	19	0,82 %
Konfixáty s více jak 2 prvky	19	0,82 %
Celkem	2320	100 %

Graf č. 4: Konfixáty: vnitřní struktura

Z předloženého přehledu jasně vyplývá, že nejčastější morfologickou kategorií jsou substantiva a v případě vnitřní struktury zaujímá největší procento v našem vzorku typ struktury C+C, tedy konfix+konfix. Mezi takovými konfixáty můžeme nalézt také tzv. *smíšené konfixáty* (klasicko-moderní). Jan Kortas (2002: 145) považuje tento typ konfixátů za produktivní. Jedná se o případ, kdy se v jedné lexikální jednotce nachází dvě kategorie konfixů podle následujícího schématu: moderní konfix + klasický konfix. Příklad opačného pořádku konfixů jsme v našem vzorku nezaznamenali. Klasické konfixy, které jsou v tomto případě nejproduktivnější jsou *-phile*, *-phobe*, *-phone*, *-thèque*, *-naute*, *-crate*: *europophile*, *visiophile*, *technophobe*, *publiphobe*, *électrophone*, *cyberphone*, *photothèque*, *infothèque*, *visionaute*, *infonaute*, *technocrate*, *eurocrate*. Dále můžeme zmínit také *télévore*, *cyberopathie*, *autodrome*, atd.

K tomuto ještě Jan Kortas (2002:145) dodává, že časté jsou konfixáty, ve kterých se spojí dva moderní konfixy:

télé + matique → *télématique* (*télécommunications – informatique*),

bio + tique → *biotique* (*biologie + informatique*), atd.

Na závěr ještě doplníme následující dvě tabulky, ve kterých představíme slovesné konfixáty a konfixáty s více než dvěma složkami, v našem případě jsme objevili pouze konfixáty typu C+C+C.

Tabulka č. 68: Slovesné konfixáty

Konfix	Konfixát C+V	Frekvence ve Sketch Engine
auto- 1	autodétruire	221
(sám sebou)	autofinancer	251
juxta-	juxtaposer	1212
pyro-	pyrograver	68
radio- 2	radioguidier	164
(rádiové vysílání)	télécopier	445
télé- 2 (televize)	télédiffuser	105
télé- 4 (telekomunikace)	télétravailler	259

Tabulka č. 69: Konfixáty s více než dvěma složkami

Konfixát	Vnitřní struktura	Morfologická kategorie	Frekvence ve Sketch Engine
pédopsychiatre	C+C+C	subst. masc.	3707
géomorphologie	C+C+C	subst. fem.	1566
cardiomyopathie	C+C+C	subst. fem.	1448
ethnomusicologie	C+C+C	subst. fem.	1146
psychosociologie	C+C+C	subst. fem.	993
macrophotographie	C+C+C	subst. fem.	923
chronophotographie	C+C+C	subst. fem.	405
agrobiologie	C+C+C	subst. fem.	366
radiobiologie	C+C+C	subst. fem.	359
chromolithographie	C+C+C	subst. fem.	341
astrobiologie	C+C+C	subst. fem.	295
cardiopédiatre	C+C+C	subst. masc.	66
cyberpédophilie	C+C+C	subst. fem.	63
bioclimatologie	C+C+C	subst. fem.	62
photomicrographie	C+C+C	subst. fem.	44
cardiopédiatrie	C+C+C	subst. fem.	31
photomacrographie	C+C+C	subst. fem.	28
aérothermodynamique	C+C+C	subst. fem.	15
zoobiologie	C+C+C	subst. fem.	2

Závěr

Analýza, která byla prostřednictvím této práce provedena, vycházela z excerpcí dat z korpusu Sketch Engine. Analýza obsahuje 2320 konfixátů, jejichž základem bylo 699 klasických a 52 moderních konfixů, které byly nalezeny v korpusu Sketch Engine.

Nejprve byla zkoumána vnitřní struktura konfixátů, při níž byl zjištěn výskyt následujících vzorců struktur: C+N, C+A, C+C, N+C, C+V a konfixáty komplexní C+C+C. Nejvíce se v analýze vyskytovaly konfixáty s vnitřní strukturou C+C (konfix + konfix) a C+N (konfix + jméno). Dále byly určeny morfologické kategorie u všech konfixátů a bylo zjištěno, že z 2320 konfixátů je více jak 70% substantiv. Konfixy byly zkoumány dle různých kritérií, důležitou roli hraje pozice konfixu v konfixátu (podle toho tzv. prefixoidy, suffixoidy a konfixy schopné stát na obou pozicích), etymologické kritérium – tedy rozlišení mezi klasickými a moderními konfixy.

Tato práce si kládla za cíl identifikovat nově vzniklé konfixáty v současné francouzštině a dokázat, že vznikají nové konfixy, které nemají přímý řecko-latinský základ. Z tohoto důvodu byly nové konfixy rozděleny na tři skupiny: 1) konfixy vznikající zkrácením francouzského lexému, 2) konfixy vznikající změnou klasického konfixu, kdy díky významu klasického konfixu nelze rozklíčovat význam konfixátu, který obsahuje moderní konfix, 3) konfixy vypůjčeného z moderního jazyka, nejčastěji z angličtiny. Na vzorku nových konfixů bylo dokázáno, že vznikají nové konfixy, které nemají přímý řecko-latinský původ, ale chovají se stejně jako klasické konfixy. Bylo dohledáno 52 nových konfixů, 3 patří do první skupiny, 36 do druhé skupiny a 9 do třetí skupiny. Vzorek obsahoval také 4 moderní suffixoidy. Z toho je patrné, že vzorek obsahuje nejvíce konfixů, které vznikly změnou významu. Třetí skupina zahrnující vypůjčky moderních jazyků dokazuje, že nejvíce vypůjček pochází z angličtiny, nebo z řečtiny a do francouzštiny přišly prostřednictvím angličtiny.

Résumé

Ce mémoire traite le thème des „Nouveaux confixes en français contemporain“. Il se compose de deux parties: théorique et analytique. La partie théorique contient deux chapitres et la partie analytique se compose de trois chapitres. Les deux premiers chapitres représentent une introduction théorique. Le premier chapitre décrit l'histoire de la confixation en français et énumère les approches linguistiques, en particulier les théories d'Arsène Darmesteter et Emile Benveniste. Le deuxième chapitre a pour objet de donner une définition à la confixation et au confixe. Le troisième chapitre est consacré à l'internationalisation.

La confixation, grâce à sa concision structurelle et la tendance à l'internationalisation, est un type de la créativité lexicale très efficace. La confixation est très productive au temps du développement dynamique des sciences et des techniques. La structure interne qui est typique pour les confixés est la structure *déterminant-déterminé*. Notre corpus de recherche consiste des confixes classiques et des confixes modernes.

Pour ce faire, nous nous proposons d'analyser 2320 confixés français tirés du corpus *Sketch Engine*. L'étymologie et le sens des confixes et des confixés sont tirés du dictionnaire *Trésor de la langue française informatisé*. Dans la partie analytique, l'analyse concerne les confixes et les confixés. Lors de l'analyse des confixés, nous avons d'abord étudié leurs éléments constitutifs, les confixes. Les confixes classiques sont dans notre conception ceux qui viennent du grec ou du latin. Les confixes modernes englobent les unités confixales qui (Radimský, 2006:110): 1) résultent de l'abrégement d'un lexème français ou 2) ressemblent formellement à un confixe savant, mais reprennent le sens d'un confixe moderne ou 3) sont d'origine étrangère (sauf grecque ou latine).

L'étude des confixés s'est orientée vers l'étude de la structure interne des confixés.

Le but de ce mémoire est d'étudier le mécanisme de formation et de la productivité et analyser de nouveaux confixes en français contemporain qui ne sont pas directement d'origine grecque ou latine. Notre analyse présente 52 nouveaux confixes.

Pour résumer, nous considérons la confixation comme un type de la créativité lexicale très productif. Les confixes et les confixés font partie des expressions internationales. C'est l'internationalisation qui permet leur fonctionnement effectif.

Bibliografie

Odborná literatura a články

- BECHEREL, D. (1981), Différenciation morpho-sémantique des suffixes nominalisateurs de l'adjectif. In: *Cahier de lexicologie*, číslo 38. s. 45 – 49.
- BENVENISTE, Emile (2000), Forme nouvelles de la composition nominale. *Problèmes de linguistique générale* 2. Paris: Gallimard. s. 163 – 176.
- BOURCIEZ, Edouard (1946), *Eléments de linguistique romane*. Paris, Klincksiesk.
- CORBIN, Danielle (1992), Hypothèses sur les frontières de la composition nominale. In: *Cahiers de grammaire* 17, s. 25-55.
- CORBIN, Danielle (1987), *Morphologie dérivationnelle et structuration du lexique*. Vol. 1. Tübingen: Niemeyer.
- CORBIN, Danielle (2001a). Préfixes et suffixes: du sens aux catégories. *Journal of French Language Studies*, č. 1, březen 200 , Cambridge University Press, s. 41-69.
- COSTACOUÉC, Denis (2007), *Syntaxe fonctionnelle: théorie et exercices*. Rennes Cedex: Presses Universitaires de Rennes. 320 s. ISBN: 978-2-7535-0311-3.
- DARMESTETER, Arsène (1967, 1894¹), *Traité de la formation des mots composés dans la langue française comparé aux autres langues romanes et au latin*. 2. revue, corrigée et en partie refondue éd. Paris: H. Champion. 6, 365 s. [První verze tohoto díla vyšla roku 1875, vydání z roku 1967 je přetiskem druhého upraveného vydání z r. 1894.]
- FRONTIER, Alain (1997a), *La grammaire du français*. Paris: Belin. 750 s.
- GUILBERT, Louis (1971), Fondements lexicologiques du dictionnaire. In: *Grand Larousse de la Langue Française*.
- GUILBERT, Louis (1975), *La créativité lexicale*. Paris: Librairie Larousse.
- GREVISSE, Maurice & GOOSSE, André (2008), *Bon usage*. 14e édition. Bruxelles: De Boeck & Larcier s. a. ISBN 978-2-8011-1404-9.
- GREVISSE, Maurice (1995a), *Nouvelle grammaire française*. 3eédition. Bruxelles: De Boeck & Larcier. 393 s.
- KOCOUREK, Rostislav (1991), *La langue française de la technique et de la science, vers une linguistique de la langue savante*. Oscar Brandstetter Verlag, Wiesbaden.

- KORTAS, Jan (2002), Confixation classique et confixation moderne en français contemporain, in : Kacprzak A. (sous la direction de), *Points communs : linguistique, traductologie, glottodidactique*, Wydawnictwo Biblioteka, Łódź.
- KORTAS, Jan (2003b), Les frontières de la confixation: le domaine français. In: *Kwartalnik neofilologiczny*, 3/2003. Warszawa: Polska akademia nauk, s. 373-402.
- KORTAS, Jan (2004), *Les hybrides lexicaux en français contemporain*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk. 246 s.
- MARTINET, André (1979), *Grammaire fonctionnelle du français*. Paris: Didier – Crédif.
- MARTINET, André (1969), *La linguistique, Guide alphabétique*. Paris 7e. 487 s.
- MORTUREUX, M.-F. (1997b), *La lexicologie entre langue et discours*. Paris: SEDES.
- RADIMSKÝ, Jan (2004), Les nouveaux confixes en italien contemporain. In: *Opera romanica 5, Langue et société - Dynamique des usages*, Ondřej Pešek (ed.), Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, s. 151-157. ISBN: 80-7040-703-4.
- RADIMSKÝ, Jan (2003c), *Italské a francouzské vybrané neologismy z oblasti informatiky a nových médií*. České Budějovice. 119 s. ISBN: 80-7040-624-0.
- RADIMSKÝ, Jan (2006), *Les composés italiens actuels*. Paris. 270 s.
- RADIMSKÝ, Jan (2011), Konfixace v současné italské slovtvorbě. In: *Časopis pro moderní filologii* 93/2011. s. 104-124. ISSN: 0862-8459
- RAMAT P. (2001b), L'italiano lingua d'Europa, in: Sobrero A. (a curi di), *Introduzione all'italiano contemporaneo, Le strutture*, Laterza, Roma-Bari, 1993
- RAUS, Rachele, *Productivité de cyber- et hyper- dans le lexique français d'Internet*. „La linguistique“, 37, 2, s. 71 – 86.
- RAUS R. (2001c), Productivité cyber et hyper dans le lexique français d'Internet“. In: *La linguistique* n. 2, XXXVII, p. 71-86.
- RIEGEL, Martin (2009), 4e éd. *Grammaire méthodique du français*. Paris: Presses Universitaires de France. 1107 s.
- SVĚTLÁ, Jindra, (1995b), O neologii v odborné slovní zásobě francouzštiny. In: *Časopis pro moderní filologii*, 77/1995. č. 1
- ŠABRŠULA, Jan (1983), *Základy francouzské lexikologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 304 s.
- ŠABRŠULA, Jan (1986), *Nové kapitoly z rozboru moderní francouzštiny II. Le fonctionnement de la langue française unités significatives*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 290 s.

ŠABRŠULA, Jan (1918), *Vědecká mluvnice francouzštiny*. Praha: Academia. 386 s.

ZWANENBURG, Wiecher (1987b), Le statut de la formation des mots savants en français et en anglais. In: *Algardy F. (éd.), La fertilisation terminologique. Méta*, 23:3, p. 223-229.

Slovníky

NEUMANN, J. a HOŘEJŠÍ, V. a kol. *Velký francouzsko-český slovník A/K*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1992. 833 s.

NEUMANN, J. a HOŘEJŠÍ, V. a kol. *Velký francouzsko-český slovník L/Z*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1992. 756 s.

Trésor de la langue française informatisé [online] [cit. 21. 7. 2013] Dostupný na: <http://atilf.atilf.fr/>

Dictionnaire des éléments de formation [online] [cit. 21. 7. 2013] Dostupný na: <http://www.dixel.fr/pdf/dictionnaire-des-elements-de-formation.pdf>

Seznam tabulek a grafů

- Tabulka č. 1: Vývoj konfixů – s. 13
- Tabulka č. 2: Názvy složek – s. 14
- Tabulka č. 3: Sufixace – s. 15
- Tabulka č. 4: Prefixace – s. 15
- Tabulka č. 5: Přejaté „anglicismy“ – s. 23
- Tabulka č. 6: Nové termíny v odborných oblastech – s. 24
- Tabulka č. 7: Příklady nově vzniklých konfixátů – s. 25
- Tabulka č. 8: Prefixoidy – s. 29
- Tabulka č. 9: Sufixoidy – s. 30
- Tabulka č. 10: Konfixy stojící na první i druhé pozici – s. 30
- Tabulka č. 11: Etymologická typologie moderních konfixů (podle Radimský J., 2007: 110) – s. 33
- Tabulka č. 12: Klasické a moderní konfixy v číslech – s. 34
- Tabulka č. 13: Klasické a moderní konfixy vyjádřené v procentech – s. 34
- Tabulka č. 14: Konfixáty se „socio-“ – s. 35
- Tabulka č. 15: Konfixáty s „publi-“ – s. 36
- Tabulka č. 16: Konfixáty s „électro-“ – s. 36
- Tabulka č. 17: Klasické a moderní konfixy – s. 38
- Tabulka č. 18: Polysémní konfixy – s. 39
- Tabulka č. 19: Konfixáty s „astro-“ – s. 40
- Tabulka č. 20: Konfixáty s „auto-“ – s. 41
- Tabulka č. 21: Konfixáty s „éco-“ – s. 42
- Tabulka č. 22: Konfixáty s „ethno-“ – s. 43
- Tabulka č. 23: Konfixáty s „neuro-“ – s. 44
- Tabulka č. 24: Konfixáty s „photo-“ – s. 45
- Tabulka č. 25: Konfixáty s „-psycho-“ – s. 46
- Tabulka č. 26: Konfixáty s „techno-“ – s. 47
- Tabulka č. 27: Konfixáty s „-technie“ a „-technique“ – s. 48
- Tabulka č. 28: Konfixáty s „télé-“ – s. 49
- Tabulka č. 29: Konfixáty s „zoo-“ – s. 50
- Tabulka č. 30: Konfixáty s „aéro-“ – s. 51

- Tabulka č. 31: Konfixáty s „agro-“ – s. 52
- Tabulka č. 32: Konfixáty s „bio-“ – s. 53
- Tabulka č. 33: Konfixáty s „ciné-“ – s. 54
- Tabulka č. 34: Konfixáty s „cyclo-“ – s. 55
- Tabulka č. 35: Konfixáty s „euro-“ – s. 56
- Tabulka č. 36: Konfixáty s „gyro-“ – s. 56
- Tabulka č. 37: Konfixáty s „hydro-“ – s. 57
- Tabulka č. 38: Konfixáty s „mécano-“ – s. 58
- Tabulka č. 39: Konfixáty s „-moto-“ – s. 58
- Tabulka č. 40: Konfixáty s „pétro-“ – s. 59
- Tabulka č. 41: Konfixáty s „radio-“ – s. 60
- Tabulka č. 42: Konfixáty s „scléro-“ – s. 61
- Tabulka č. 43: Konfixáty s „toxi-“, „toxico-“ a toxo-“ – s. 62
- Tabulka č. 44: Konfixáty s „turbo-“ – s. 63
- Tabulka č. 45: Konfixy vzniklé výpůjčkou z cizího jazyka – s. 64
- Tabulka č. 46: Konfixáty s „audio-“ – s. 64
- Tabulka č. 47: Konfixáty s „cyber-“ – s. 68
- Tabulka č. 48: Konfixáty s „e-“ – s. 70
- Tabulka č. 49: Konfixáty s „info-“ – s. 71
- Tabulka č. 50: Konfixáty s „narco-“ – s. 72
- Tabulka č. 51: Konfixáty s „pico-“ – s. 73
- Tabulka č. 52: Konfixáty s „promo-“ – s. 74
- Tabulka č. 53: Konfixáty se „schizo-“ – s. 75
- Tabulka č. 54: Konfixáty se „vidéo-“ – s. 76
- Tabulka č. 55: Konfixáty s „-ciel“ – s. 78
- Tabulka č. 56: Konfixáty s „-mobile“ – s. 79
- Tabulka č. 57: Konfixáty s „-rama“ – s. 79
- Tabulka č. 58: Konfixáty s „-tique“ – s. 80
- Tabulka č. 59: Moderní konfixy – s. 81
- Tabulka č. 60: Prefixoidy původem z řečtiny – s. 83
- Tabulka č. 61: Prefixoidy původem z latiny – s. 84
- Tabulka č. 62: Suffixoidy původem z řečtiny – s. 84
- Tabulka č. 63: Suffixoidy původem z latiny – s. 85
- Tabulka č. 64: Počet a procentuální zastoupení klasických konfixů – s. 85

Tabulka č. 65: Překlad řeckých a latinských prvků do francouzštiny – s. 90

Tabulka č. 66: Morfologické kategorie konfixátů – s. 94

Tabulka č. 67: Vnitřní struktura konfixátů – s. 95

Tabulka č. 68: Slovesné konfixáty – s. 96

Tabulka č. 69: Konfixáty s více než dvěma složkami – s. 97

Graf č. 1: Procentuální zastoupení konfixů podle pozice v konfixátu – s. 31

Graf č. 2: Procentuální vyjádření klasických konfixů – s. 85

Graf č. 3: Morfologické kategorie konfixátů: procentuální vyjádření – s. 86

Graf č. 4: Konfixáty: vnitřní struktura – s. 87

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam konfixátů

Příloha č. 2: Francouzsko-český slovníček studovaných konfixátů s moderními konfixy

Seznam konfixátů

Konfixáty typu N+C

bijourama
budgétivore
bureaucratie
céréaliculture
conirostre
discorama
discothèque
égyptologue
hallucinogène
herbicide
médiatique
muséographe
parasiticide
progiciel
tabacolâtre
tabacomanie
ufologue
victimologie

Konfixáty typu C+A

aérodynamique	corticomédullaire
aéromagnétique	cristallographique
aéromaritime	cristallochimique
aéronaval	cryptogénétique
aéroportuaire	cyanhydrique
aéropostal	cybercriminel
aérospatiale	cyberdépendant
aéroterrestre	cyberdissident
aérothermique	cyberpolicier
agroalimentaire	cytogénétique
agrochimique	cytostatique
agroindustriel	cytotoxique
agrotouristique	décamétrique
ambisexuel	dodécaphonique
angioneurotique	dorsolatéral
anténatal	dorsoventral
antidépresseur	écosensible
antifrançais	électrocinétique
antilibéral	électrodynamique
antinucléaire	électrographique
antiparasitaire	électrochimique
antiparasite	électromagnétique
antipatriotique	électromécanique
antipersonnel	électronucléaire
antirides	électrostatique
antiseptique	e-logistique
antisociale	endocellulaire
argyrométrie	ethnobotanique
audiovisuel	euroseptique
auriculoventriculaire	eurostable
autocritique	extrajudiciaire
automobile	extralinguistique
autonettoyant	extraterrestre
autoroutier	fibrovasculaire
bactériostatique	fluvio-glaciaire
bioalimentaire	fluviomarin
bioclimatique	fongistatique
biocombustible	gamopétale
biophysique	géomagnétique
cardiométabolique	géostationnaire
cardiopulmonaire	géothermal
cardiotonique	gyromagnétique
cardiotoxique	hématotoxique
cardiovasculaire	hémicirculaire

hémicylindrique	intramoléculaire
hémifacial	intramusculaire
hémiptère	intrapSYchique
hépatotoxique	intrapulmonaire
hétérocyclique	intraveineux
hétérosexuel	isodynamique
hexadécimal	isoélectrique
hippomobile	judéocritique
homofocal	juxtalinéaire
homopolaire	juxtamédullaire
homosexuel	latéroventral
horokilométrique	liposoluble
hydrocarboné	longibande
hydrodynamique	longiligne
hydroélectrique	longipenne
hydrogéologique	longistyle
hydrosoluble	macroéconomique
hydrostatique	mécanoélectrique
hypercritique	médicoéconomique
hypersensible	médicosportif
hyperthermal	médiodorsal
hypoallergique	médiolittoral
hypomaniaque	néoclassique
idéographique	néogothique
idiomusculaire	néolatin
ichtyotoxique	néolibéral
immunogénétique	néolithique
imparisyllabique	néonatal
infracellulaire	néoscolastique
infralittoral	neurolinguistique
infrarouge	nitrocellulosique
infrasensoriel	nucléothermique
intercellulaire	oléopneumatique
intercommunal	omnidirectionnel
intercontinental	ontogénétique
intergouvernemental	opisthobranche
interpersonnel	orthorhombique
interprofessionnel	paléobotanique
interracial	paléochrétien
intersyndical	périnatal
interurbain	périscolaire
intracardiaque	pétrochimique
intracellulaire	pharmacodynamique
intracommunautaire	photomécanique
intracontinental	Photorécepteur
intradermique	Photosensible
intramédullaire	phyllogénétique

pluriannuel
pluriculturel
pluridimensionnel
pluridisciplinaire
plurinational
plurinominal
pluriséculaire
pneumogastrique
polycyclique
postnatal
postopératoire
postromantique
postuniversitaire
protodynastique
protohistorique
psychogénétique
psycholinguistique
psychosocial
psychosomatique
pyogénique
radioactif
radioélectrique
radiosensible
radiotechnique
radiotélévisé
schizomaniac
sismotectonique
socioculturel
socioéconomique
socioéducatif
sociopolitique
socioprofessionnel
somatopsychique
technicocommercial

technicoéconomique
technico-militaire
technico-scientifique
télévisuel
tétracyclique
tétrapolaire
thermoélectrique
thermomécanique
thermonucléaire
thermosensible
toxicomaniac
tricentenaire
tridimensionnel
trifolié
trijumeau
ultraportable
ultrasensible
ultrasonique
ultrasonore
ultraviolet
unicellulaire
unicolore
unidimensionnel
unidirectionnel
unifolié
unilatéral
unilinéaire
unilingue
uninominal
unipolaire
unisexe
urogénital
vasodilatateur

Konfixáty typu C+N

actinobacillose	auriculothérapie
adénocarcinome	autocontrôle
adénofibrome	autodétermination
adiponitrile	autodiscipline
adiporéduction	autogestion
aérimforme	autolimitation
aérobuse	autopompe
aéroclub	autoporteur
aérodynamisme	autoportrait
aéroélasticité	autoradio
aérogare	autorégulateur
aérogénérateur	autoroute
aérogliasseur	avifaune
aérogramme	bactériothérapie
aéromodèle	barotraumatisme
aéromodélisme	barycentre
aérotransport	bibliobus
agrobusiness	bibliothérapie
agroentreprise	biocarburant
agroforesterie	biodégradation
agroforêt	biodéchet
agrochimie	biodiesel
agroindustrie	biogaz
agrotourisme	biomasse
ambivalence	biomécanique
amylopectine	biomédecine
andropause	bioplastique
androstérone	biopolitique
antéposition	bioproduction
anticolonialisme	bioproduit
anticommunisme	biorythme
antidépresseur	biosynthèse
antifascisme	bioterrorisme
antilogarithme	carbochimie
apomorphine	carcinosarcome
aquafitness	cardiofréquence
aquascience	cardiostimulateur
astrophysicien	centilitre
astrophysique	corticothérapie
audioconférence	craniopage
audiofréquence	crystallochimie
audioguidage	cryptanalyse
audiolivre	cryptocommuniste
audiorelax	cyberacteur

cyberaction
cyberacheteur
cyberattaque
cyberbanque
cyberbavardage
cyberboutique
cybercafé
cybercasino
cybercentre
cybercitoyen
cybercommerce
cybercrime
cybercriminalité
cyberculture
cyberdéfense
cyberdélinquance
cyberdépendance
cyberdouane
cyberespace
cyberespionnage
cyberguerre
cyberjournal
cyberjournaliste
cyberjustice
cybermagazine
cybermanifestation
cybermarché
cybermarketing
cybermédia
cybermonde
cybermusée
cyberpirate
cyberplan
cyberpresse
cyberpunk
cybersécurité
cybersexe
cybersurveillance
cybertechnologie
cyberterrorisme
cyberterroriste
cybertribunal
cybervillage
cyberviolence
cyclohexane
cyclohexène
cyclomotoriste

cyclopentadiène
cyclotaxi
cyclotourisme
cyclotouriste
décilitre
deutochlorure
deutoneurone
diapause
e-administration
e-boutique
e-bulletin
e-business
e-carte
e-casino
e-catalogue
e-cigarette
écocentre
e-commerce
e-communication
écomusée
écoproduit
écorégion
écosystème
écoterrorisme
écotourisme
e-courrier
écovillage
ectoparasite
e-formation
électrophysique
électrostimulation
électrothérapie
e-magazine
e-mail
e-marchand
e-marketing
endoparasite
endotoxine
épicentre
épiphénomène
e-recrutement
ergothérapie
érythrocyanose
e-santé
e-service
e-sport
ethnolinguiste

ethnolinguistique
ethnotourisme
e-tourisme
eurobillet
eurocommissaire
eurocritique
eurodéputé
euromanifestation
euroscepticisme
eurovision
ferrocyanure
fibrosarcome
géochimie
géophysique
géostratégie
gérontopsychiatrie
glycérophosphate
glycoprotéine
glycorégulation
graphothérapie
gyrocompas
hectolitre
héliogravure
hémagglutinine
hémarthrose
hémicellulose
hémoglobine
hémoprotéine
hémothérapie
hétérozygote
hipposandale
hippothérapie
holophrase
horodateur
hydrocarbonate
hydrocarbure
hydrocortisone
hydrogéologie
hydrothérapie
hyperémotivité
hyperfréquence
hyperglycémie
hyperinflation
hyperlipidémie
hypermarché
hyperpigmentation
hyperpression

hyperréalisme
hyperréaliste
hypersensibilité
hypertension
hypotension
chlorobenzène
chromothérapie
chronométrage
chronoséquence
chrysothérapie
idiorythmie
immunoglobuline
immunothérapie
infodivertissement
infolettre
inforoute
inframonde
infrastructure
interdépendance
juxtaposition
kinésithérapeute
lactobacille
lactofermentation
lactoglobuline
latéroflexion
latéropulsion
lépidosirène
liposarcome
locotracteur
longicorne
lymphosarcome
macromolécule
macrostructure
mécanosoudure
médioligne
mélanosarcome
ménopause
motoclub
motocycliste
motocycle
motopropulseur
motocross
motoneige
motopompe
motocyclisme
motoclub
motoventilateur

motoplaneur
narcoanalyse
narcobusiness
narcocriminalité
narcodollar
narcoterrorisme
narcoterroriste
narcotourisme
narcotouriste
nématofaune
néocapitalisme
néoclassicisme
néocolonialisme
néofascisme
néofasciste
néoformation
néolibéralisme
néoplatonisme
néoréalisme
néoréaliste
neurochirurgie
neuromédiateur
neuroscience
neurotransmetteur
nitrobenzène
nitrocellulose
nitroglycérine
nitrophénol
nucléoprotéine
nucléosynthèse
oléoduc
oléorésine
oléoserveur
oligosaccharide
omnipuissance
omphalophlébite
onychomycose
optoélectronique
osmorégulateur
ostéosarcome
ostéosclérose
ostéosynthèse
oviposition
pédoclimat
pétrodollar
pétrochimie
pétropolitique

pharmacodépendance
pharmacogénétique
pharmacochimie
pharmacovigilance
phénocopie
phlébothrombose
photocomposition
photocopie
photojournaliste
photomontage
photoshop
photosynthèse
physiopathologie
physiothérapeute
phytopathologie
picocellule
picofarad
picoprojecteur
picoprojection
picoseconde
picovolte
plurivalence
pneumopéritoine
polyclinique
polyéthylène
postmodernisme
primigeste
promocode
promophoto
promoreduction
promosolde
promosport
promovacances
promoweek-end
protocellule
protoétoile
protohistoire
psychonévrose
psychopathologie
psychopédagogie
psychopédagogue
psychothérapeute
publipostage
publireportage
pyélonéphrite
pyonéphrose
pyrograveur

pyrogravure
pyrophosphate
quadriréacteur
radioactivité
radiocarbone
radiocommunication
radiocompas
radiodiffusion
radioélément
radiofréquence
radioguidage
radiochimie
radioisotope
radionucléide
radiophysiciens
radioprotection
radioreportage
radiatoréveil
radiosensibilité
radiosonde
radiotélévision
rétroprojecteur
rétroprojection
rétroversion
rétroviseur
rhéobase
rhinopharyngite
rhinopharynx
rhinopneumonie
rhinovirus
scléroprotéine
sérovaccination
schizonévrose
similigravure
socioanalyse
sociolinguiste
sociolinguistique
sonoluminescence
staphylotoxine
statoréacteur
stéréochimie
stéréovision
tachyarythmie
tachysystolie
technostructure
télécabine
télécarte

télécommande
télécommunication
téléconférence
téléfilm
télémarketing
téléréunion
télésiège
téléski
téléspectateur
télévision
télophase
tétrachlorure
thermocouple
thermodynamique
thermoformage
thermoluminescence
thermoplongeur
thermopompe
thermorégulateur
thermorégulation
toxicodépendance
triboélectricité
triboluminescence
triglycérides
tropoélastine
tropopause
turboalternateur
turbocombustible
turbocompresseur
turbodiesel
turbogénérateur
turbomachine
turbopompe
turbopropulseur
turboréacteur
turbotrain
ultraconservateur
ultranationaliste
vasoconstricteur
vasoconstriction
vasomotricité
vasopresseur
vidéocassette
vidéoclip
vidéoclub
vidéocommunication
vidéoconférence

vidéodisque
vidéofréquence
vidéoprojecteur
vidéosurveillance
vidéotexte

vidéotransmission
xérocopie
zoogéographie
zootoxine

Konfixáty typu C+C

acanthocéphale	amblystome
acanthodactyle	amphidrome
acantholyse	amphigène
acanthoptérygien	amphiphile
acétomètre	amphipode
acidophile	amyloforme
acromégalie	amyloplaste
acrophobe	anachronisme
acrophobie	androcéphale
actinologie	androgène
actinomorphe	anémogame
actinomycose	anémogamie
adénopathie	anémomètre
adipogenèse	anémophile
adipolyse	anémophobie
aérocolie	anémoscope
aérodrome	angiographie
aérodynes	angiopathie
aérographe	angioplastie
aérographie	angiosperme
aérolithe	anisophylle
aérologie	anisoptère
aéromobile	anthologie
aéromoteur	anthozoaire
aéronaute	anthropolâtrie
aéronautique	anthropologie
aérophage	anthropophile
aérophagie	anthroposophie
aérophile	anthropotechnie
aérophobie	antithéisme
aérophone	apicole
aéroscaphe	apiculteur
aéroscope	apiculture
aérosphère	apiphobie
aérostat	apivore
aérotechnique	aquaculteur
aérotherme	aquanaute
aleuromancie	aquaphobie
algophilie	aquicole
allocentrique	aquiculture
allogène	aquifère
ambivalent	arachnodactylie
amblyoscope	arachnologue
amblypyge	arachnophile

arachnophobie
arboricide
arboricole
arboriculteur
arboriculture
arénicole
aréomètre
argyrophile
archéographie
arithmographe
arithmographie
arithmologie
arithmomancie
arithmomanie
artériographie
artériopathie
arthrogène
arthrographie
arthrologie
arthropathie
arthroplastie
arthropode
arthroscopie
astrolâtrie
astrométrie
astronaute
atélectasie
audiophone
audiothèque
autocéphale
autodrome
autophagie
autophilie
autotrophe
avicole
aviculteur
aviculture
bacillifère
bactéricide
bactériologie
bactériophage
barographe
baromètre
barymétrie
barysphère
bathymètre
bathymétrie

bathyscaphe
bathysphère
bibliographe
bibliographie
bibliolâtrie
bibliomancie
bibliomane
bibliophile
bibliophilie
bibliorama
bibliotaphe
bicéphale
bichromie
biocide
biodynamie
biographe
biologie
biophage
biopsie
biosphère
biotaxie
biotechnie
biotope
biotype
bivalent
blastocinèse
blastocoele
blastocyste
blastocyte
blastoderme
blastomère
blastophage
blastopore
blépharoplaste
bradycardie
bradyphagie
brachiopode
brachycère
brachypode
brévirostre
bronchopathie
bronchorrhée
bronchoscope
brontosauve
bryophyte
cacographe
cacographie

calcifuge
caliciforme
callisthénie
callitriche
calorifère
calorifuge
calorimètre
calorimétrie
cancérigène
cancérologie
cancérologue
cancérophobie
carbogène
carcinogène
carcinologie
cardiogramme
cardiographe
cardiologie
cardiomégalie
cardiopathe
cardiopathie
cardioplégie
cardioscope
carpophage
caryocinèse
caryogamie
caryologie
caryotype
cauliflore
cauliflorie
centigrade
centigramme
centimètre
centromère
centrosome
céphalogyre
céphalopode
cercosaure
cinégénie
cinémathèque
cinématographe
cinéphile
cinéphobe
cinérama
cinétogénèse
cinétosome
cladocère

claustrophobe
claustrophobie
cléistogame
climatologie
clinomanie
clinomètre
clinophobie
colectasie
colposcope
colposcopie
colpotomie
conchylicole
conchyliculteur
coprolithe
coprophage
coprophile
cordicole
cordiforme
corticotropes
cosmogenèse
cosmologie
cosmonaute
cranioclasie
craniologie
craniomètre
craniométrie
cranioplastie
craniostenose
craniotomie
crassirostre
cristallogène
cristallogénie
cristallographe
cristallographie
cristallomancie
cruciforme
cryogène
cryogénie
cryolithe
cryométrie
cryoscopie
cryptocoque
cryptogame
cryptogramme
cryptographe
cryptographie
cryptologie

cuprifère
cuprirostre
cuprophane
cyanogène
cyclogramme
cyclométrie
cyclomoteur
cyclophylle
cyclorama
cynodrome
cynographie
cynophagie
cynophile
cynophilie
cynotechnique
cysticerque
cystocèle
cystographie
cystolithe
cystométrie
cystoplastie
cystoscope
cystostomie
cytochrome
cytologie
cytométrie
cytopathie
dactylogramme
dactylographe
dactylologie
dactyloscopie
dasypode
décagramme
décamètre
décigramme
décimètre
démographie
dentifère
dentiforme
dermatologie
dermatologue
dermatophyte
dermographe
dermophile
deutéropathie
deutéroscopie
deutérostome

deutoplasme
diagenèse
dictyosome
didacticiel
dinosaure
diphyodonte
diplopede
diploscope
dipsomanie
dodécaèdre
dolichocéphale
dolichopode
dorsalgie
dryopithèque
dynamogénie
dynamomètre
écologie
ectoblaste
ectoderme
ectoplasme
ectrodactylie
échinocoque
électroculture
électrogène
électromètre
électrophile
électrophone
électrophore
électroscope
électrotechnique
électrothermie
embryogénie
embryologie
embryopathie
embryophore
embryotomie
encéphalocèle
encéphalogramme
encéphalographie
encéphalopathie
endoblaste
endocarpe
endocarpe
endoderme
endogène
endomètre
endophyte

endoplasme
endoscope
endosperme
ennéagone
entérocoque
entéromorphe
entérostomie
entomologie
entomophage
entomophagie
entomophile
entomophyte
épiblaste
épicarde
épicarpe
épisperme
épitaxie
ergonomie
érythroblaste
érythrocyte
érythroplasie
esthésiogène
esthésiologie
esthésiomètre
ethnogénie
ethnographe
ethnographie
ethnologie
ethnologue
falciforme
ferrifère
fibroblaste
fissipare
floricole
floriculteur
floriculture
fluviomètre
fongicide
fongicole
fongiforme
fructifère
fructivore
fumivore
galactocèle
galactogène
galactomètre
galactophage

galactophore
gastéropode
gastralgie
gastrectomie
gastrolâtre
gastroplastie
gastrorragie
gastroscopie
gastrostomie
génioplastie
génotype
géognosie
géologie
géophyte
géotactisme
géotechnique
géothermie
géotropisme
gériatre
gérontocrate
gérontocratie
gérontologie
gérontophile
gérontophilie
gérontophobie
glaciologie
glossographe
glossolalie
glossologie
glossomanie
glucomètre
glycogène
glycolyse
glycomètre
glyptodontes
glyptothèque
gnathologie
gnathopode
gnathostome
goniographe
goniomètre
gonioscope
gonioscopie
goniotomie
granifère
granivore
graphologie

graphologue
graphomancie
graphomane
graphomanie
graphomètre
graphomoteur
graphophone
gynécologie
gynophile
gynophore
gyromètre
gyrophare
gyropilote
gyroptère
gyroscope
halogène
halomorphe
halophile
halophyte
haplographie
haplogie
hectogramme
hectographe
hectomètre
hélianthe
héliographe
héliographie
héliochromie
héliophile
héliotrope
helminthologie
hématocèle
hématocrite
hématogène
hématologie
hématophagie
hématozoaire
hémoculture
hémogénie
hémogramme
hémolyse
hémopathie
hémophage
hémophile
hémophilie
hénouthéisme
hépatocyte

hépatologie
hépatomégalie
hépatotrope
herbivore
hétérocère
hétérocerque
hétérocyste
hétérodonde
hétérogénie
hétérogyne
hétérochromie
hétérologue
hétérolyse
hétéromorphe
hétéronome
hétéronomie
hétérophile
hétérophilie
hétéroptère
hétérotaxie
hétérotrope
hexacante
hexagramme
hexavalent
hiérarque
hiérogamie
hiérophanie
hippiatrie
hippologie
hippomane
hippophagie
histogramme
histologie
holocène
holocéphale
hologramme
holographie
homéométrie
homéomorphe
homéostasie
homéotherme
homocerque
homogamie
homogénie
homographe
homochromie
homophile

homophilie
homosphère
homotonie
homotope
homotopie
homotypie
hoplomachie
horocycle
horométrie
horoptère
horticulture
hydrofuge
hydrogène
hydrographe
hydrologie
hydrolyse
hydrométrie
hydropathe
hydrophile
hydrophobe
hydrophobie
hydrophore
hydrophyte
hydrosphère
hygrographe
hygromètre
hygrophile
hygroscope
hygrostat
hyméoderme
hyménogonie
hyménophore
hyménopode
hyménotomie
hyperacousie
hyperalgie
hyperbare
hyperesthésie
hypergamie
hyperpathie
hyperpepsie
hyperphagie
hyperthermie
hyperthymie
hypoacousie
hypoblaste
hypoderme

hypoesthésie
hypogène
hypochrome
hypochromie
hypomanie
hypopepsie
hypoplasie
hypothermie
hypothymie
hypotonie
hypotrophie
hypsodonte
hypsomètre
hystérectomie
hystérocèle
hystéromètre
hystérométrie
chétopode
chilogone
chilopode
chirologie
chiroptère
chlorophylle
chloroplaste
chondroblaste
chondroplaste
chromatolyse
chromatophore
chromogène
chromophobe
chromophore
chromoplaste
chromosphère
chronogenèse
chronogramme
chronomètre
chronoscope
chronotrope
chronotype
chylifère
chyliforme
iatrogène
iatrogénie
iconophile
iconophobe
idéocratie
idéogramme

idéographie
idéologie
idéophone
idéotype
ignicole
ignifuge
ichtyophile
iléostomie
immunogène
immunologie
infocentre
infographie
ischiadelphe
isogamie
isophane
isotherme
isothermie
isotope
isotopie
isotrope
isotropie
judéophobe
kératodermie
kératogène
kératotomie
kilogramme
kilomètre
kinésithérapie
kinétoplaste
lacrymogène
lactogénèse
laryngectomie
laryngologie
laryngologue
laryngophone
laryngoscope
laryngoscopie
leptocéphale
leucocyte
leucoderme
leucoplasie
leucoplaste
leucorrhée
lexicographie
lignicole
lignivore
lipogenèse

lipochrome
lipolyse
lipophile
lipophilie
lipotrope
lithogène
lithomancie
lithophanie
lithophyte
lithosphère
locomobile
logopédie
logorrhée
logothérapie
logotype
longiforme
longirostre
loxodromie
lymphoblaste
lymphocèle
lymphocyte
lymphographie
lymphopathie
macroglossie
macrographie
macrophages
macropode
macropsie
malacologie
malacoptérygien
mastectomie
mastocyte
mastodonte
mastopathie
mécanographe
mécanographie
mécanomorphe
mécanothérapie
médullogramme
mégacycle
mégalithe
mégaloblaste
mégalomane
mégalyx
mégalosauve
mégapode
mégaptère

mélanocyte
mélanoderme
mélanodermie
mélanogénèse
mélanophore
mélodrame
mélodraphe
mélomane
mélophage
mélophone
méloplaste
mélothérapie
méningocèle
méningocoque
ménorragie
mérogonie
méromorphe
mésoblaste
mésocarpe
mésocéphale
mésoderme
mésomère
mésomorphe
mésophylle
mésorhinien
mésoscaphe
mésosphère
mésostiche
mésothérapie
mésotherme
métallogénie
métamère
métazoaire
métrologie
métrorragie
microflore
microforme
microlithe
microphage
microphone
microphthalmie
microsome
microtome
microzoaire
milligramme
misandrie
mnémotechnie

monoandrie
monocéphale
monocoque
monoculture
monocycle
monodactyle
monodactylie
monodrame
monogène
monograde
monographie
monogyne
monolâtrie
monolingue
monomanie
monophonie
monopode
monosperme
monothéisme
monotherme
monotriche
monotype
monovalence
monovalent
morphogène
morphogénèse
morphologie
morphotype
motoculture
multicéphale
multicoque
multigrade
multilingue
multipède
musicologie
musicologue
musicorama
musicothérapie
mycétozoaire
myéloblaste
myélogène
myélogramme
myocarde
mythomane
mythomanie
mytiliculture
nanogramme

nanomètre
nanoseconde
narcolepsie
narcoleptique
narcomanie
narcothérapie
nécrolithe
nécrologie
nécrophile
nécrophilie
nécrophobie
nématicide
nématoblaste
nématogène
nématologie
nématomorphe
nématophage
nématophore
néologue
néophobe
néoplasme
néphrocyte
néphrogramme
néphrologie
néphrologue
néphropathie
nephrostomie
neuroleptique
neurologie
neuropathie
neuroplégique
neurotropisme
névralgie
névropathie
névrosthénie
névrotomie
nitrogène
nitrophile
nivologie
nivomètre
nomocratie
nomogramme
nomographie
nomologie
nosographe
nosographie
nosologie

nosophobie
nucléophile
nucléoplasme
nymphomane
nymphomanie
odomètre
odométrie
odontoblaste
odontogène
odontogramme
odontologie
odontomètre
odontophore
oenologie
oenophile
oléicole
oléiculteur
oléiculture
oléifère
oléiforme
oléographie
oléotypie
oligocène
oligoclase
oligomère
oligomorphe
oligophrène
oligophrénie
oligopole
oligospermie
oligurie
omnigamie
omnivore
omphalocèle
omphalomancie
oncologie
onguligrade
onirogène
onirologie
oniromancie
oniroscopie
onirothérapie
ontogenèse
ontogénie
onycholyse
onychomancie
onychopathie

onychophagie
onychophore
ophioglosse
ophiolâtre
ophiolâtrie
ophiologie
ophiophage
ophtalmologie
ophtalmologue
ophtalmomètre
ophtalmoplégie
ophtalmoscope
ophtalmoscopie
opisthosome
opothérapie
optogramme
optophone
optotype
oréopithèque
ornithophile
ornithopode
ornithoptère
orogène
orogénèse
orographie
orographique
orthoclase
orthodontie
orthodoxe
orthogénèse
orthogénie
orthognathe
orthograde
orthopédie
orthophonie
orthoptère
orthotrope
oryctognosie
oryctographie
oryctologie
osmomètre
ostéoblaste
ostéoclasie
ostéoclaste
ostéogénèse
ostéomalacie
ostéomyélite

ostéopathie
ostéophyte
ostéoplastie
ostéotomie
ostréicole
ostréiculteur
ostréiculture
ostréiforme
otolithe
otomycose
otoscope
otoscopie
ovigène
ovocyte
ovogénèse
ovogonie
pachyderme
pachypode
palatographie
paléocène
paléographe
panophtalmie
pantographe
pantophobie
paradoxe
paraplasme
paraplégique
pathogène
pathogénèse
pédiatre
pédiatrie
pédogénèse
pédophile
pédophilie
pentamère
pentandrie
pentasulfure
pentavalent
périanthe
périplasma
périsperme
pétroglyphe
pétrographe
pétrographie
pétrologie
phagocyte
phanérogame

phanérophyte
pharmacodynamie
pharmacognosie
pharmacologie
pharmacophore
pharmacotechnie
pharmacothérapie
pharyngoscopie
pharyngostomie
phénoplaste
phénotype
phlébographie
phlébolithe
phoniatre
phoniatrie
phonogramme
phonographie
phonolithe
phonologie
phonophobie
phonothèque
phoronomie
photogénie
photogramme
photographie
photochrome
photochromie
photomètre
photophile
photophore
phototaxie
photothèque
photothérapie
phototype
phototypie
phrénologie
phrénologue
phrénopathie
phycologie
phyllogénie
phyllophage
phyllopode
phyllotaxie
physiocratie
physiothérapie
phytochrome
phytologie

phytophage
phytotechnie
phytothérapeute
phytothérapie
picogramme
picomètre
piscicole
pisciculteur
pisciculture
pisciforme
piscivore
placoderme
plagiocéphalie
plagioclase
plagiostome
plagiotrope
planigramme
planimètre
planimétrie
planisphère
plasmocyte
pléiomorphe
pléomorphe
plésiosaure
pleurocentèse
plurilingue
pluviomètre
pluviométrie
pneumatocèle
pneumatographe
pneumatologie
pneumatophore
pneumocoque
pneumographe
pneumologie
pneumopathie
podographe
podologie
podophylle
podoscaphe
podoscope
podosperme
poecilotherme
polarimètre
polarimétrie
polyandrie
polyculture

polydactylie
polyèdre
polyphylle
polyspermie
polytechnique
polyurie
polyvalence
polyvalent
pomiculteur
primigène
proctologie
protoplaste
protozoaire
pseudopode
psychasthénie
psychiatre
psychodrame
psychogène
psychogenèse
psychographe
psychokinésie
psycholeptique
psychomoteur
psychonomie
psychopathie
psychotechnique
psychothérapie
psychotrope
ptéridophyte
publiphile
publiphobie
puriforme
pyélectasie
pyélographie
pyéloscopie
pyélostomie
pyélotomie
pyocyte
pyogène
pyracanthe
pyrogène
pyrographe
pyrolyse
pyromancie
pyromane
pyromanie
pyromètre

pyrométrie
pyroscaphe
pyrotechnie
quadrichromie
quadrilingue
quadrimoteur
quadriphonie
quadriplégie
quadrivalent
radicicole
radiogène
radiographie
radiographie
radiologie
radiologiste
radiométrie
radionavigation
radiophile
radiophobe
radiophonie
radioscopie
radiothérapie
rectocolite
rectorragies
rectoscope
rectoscopie
rhabdomancie
rhéogramme
rhéologie
rhéophile
rhinolithé
rhinométrie
rhinopathie
rhinophonie
rhinophore
rhinopithèque
rhinoplastie
rhinorrhée
rhinoscope
rhinoscopie
rhizoderme
rhizogénèse
rhizomorphe
rhizophore
rhizosphère
rhizostome
rhizotomie

rhodoplaste
rhomboèdre
rhyolithe
saccharifère
saccharimètre
salifère
salpingoplastie
salpingoscope
salpingoscopie
saprophage
saprophyte
sarcophile
sarcoplasme
sauropode
saxicole
scaphopode
sclérodactylie
scléroderme
scléromalacie
scléromètre
sclérophylle
sclérophyte
sclérostomie
sclérotome
séismogramme
séismographe
séismologie
séismoscope
sélénologie
sélénologue
sémaphore
séricicole
sériciculteur
sériciculture
séricigène
séricigraphie
sérologie
sérothérapie
sérototype
sexologie
sexothérapie
schizogène
schizographie
schizomanie
schizophasie
schizophrène
schizophrénie

schizothymie
sialogramme
sialographie
sinologue
sismogramme
sismographe
sismologie
sismomètre
sismométrie
sismothérapie
sociocratie
sociodrame
sociographie
sociologie
sociologue
sociométrie
sociothérapie
somatogène
somatognosie
somatologie
somatomoteur
somatothérapie
somatotrope
somnambule
sonogramme
sonographe
sonomètre
sonothèque
spéléologie
spéléologue
spéléonaute
spéléotomie
spermathèque
spermatoblaste
spermatocyte
spermatogenèse
spermatogramme
spermatophore
spermatophyte
spermicide
spermoculture
spermoderme
spermogramme
spermophile
sphénoèdre
sphéromètre
sphéroplaste

sphygmographe
sphygmomètre
sphygmophone
spirogramme
spirographe
spirophore
spiroscope
splanchnologie
splénomégalie
spondylolyse
spondylothérapie
spongiculture
stannifère
staphylocoque
statocyste
statolâtrie
statocratie
statoscope
stégocéphale
stégosaure
sténocardie
sténographie
sténophage
sténotherme
sténotype
sténotypie
stéréognosie
stéréogramme
stéréographie
stéréométrie
stéréophonie
stéréoscope
stéréotaxie
stéréotomie
stéréotype
sternotomie
stéthoscope
stichomythie
stomatologie
stomatologue
stomatopode
stomatoscope
stratocratie
stratographie
stratosphère
stratotype
streptocoque

stroboscope
stylographe
stylométrie
stylopode
tachéographe
tachéomètre
tachycardie
tachymètre
taphonomie
tautogramme
tautochrone
tautomère
tautomérie
tautophonie
taxinomie
taxiphone
taxonomie
technocrate
technocratie
technogénie
technologiste
technologue
technopathie
technophile
technophobe
technophobie
technopole
télégénie
télégramme
télégraphe
télékinésie
télémètre
téléologie
téléonomie
télépathe
téléphone
téléphonie
télérama
téléscaphe
téléscope
télésthésie
télétype
télévore
télomère
tératogène
tératogenèse
tétragnathe

tétramère
tétramorphe
tétraphonie
tétraplégie
tétravalence
tétravalent
thalassophobie
thalassothérapie
thallophyte
théonomie
théophagie
thermoforme
thermogène
thermogenèse
thermographe
thermolyse
thermomètre
thermophile
thermoplaste
thermosphère
thermothérapie
thérophyte
thoracoplastie
thoracoscopie
thoracotomie
thrombasthénie
thrombocyte
thrombogène
thrombogénèse
thrombolyse
thrombopathie
thymoleptique
tomographie
tonographie
tonomètre
tonométrie
tonoplasme
tonoplaste
tonotechnie
tonotopie
topologie
topométrie
topophobie
toxicogène
toxicologie
toxicomane
toxicomanie

toxicophobie
toxigène
toxophore
toxoplasme
tribologie
tribomètre
tricéphale
tricycle
trigramme
trichocéphale
trichoclasie
trichogène
trichogramme
trichophobie
trichoptère
trichotomie
trichromie
trionyx
trisomie
trophoblaste
trophophile
troposphère
tubicole
tubiforme
turbomoteur
typologie
typomètre
univalent
uranolithe
uranologie
uroculture
urographie
urologie
urologue
uropathie
urophilie
uropode
vasectomie
vasomoteur
vasoplégie
vélocimétrie
vélocipède
vélocipédie
vélodrome
vermicide
vermiforme
vermifuge

vermivore
vidéogramme
vidéographie
vidéophile
vidéophone
vidéophonie
vidéorama
vidéoscope
vidéothèque
vinicole
viniculteur
viniculture
visioconférence
visiophone
visiophonie
xanthoderme
xanthophylle
xénomorphe
xenophobe
xérographie
xérophile

xérophilie
xérostomie
xylographie
xylophone
zoolâtrie
zoologie
zoologiste
zoologue
zoophile
zoophilie
zoophobe
zoophobie
zoopsie
zootaxie
zootechnie
zoothérapie
zootrope
zygomorphe
zygoptère
zymogène
zymotechnie

Francouzsko-český slovníček studovaných konfixátů s moderními konfixy

aéroclub *aeroklub*

aérocolie *plynatost střev*

aérodrome *letišťe, aerodrom*

aérogare *odbavovací středisko (pro leteckou dopravu), letištní terminál*

aéromagnétique *studium hlubokých vrstev půdy s magnetickou základnou*

aéromaritime *letecko-námořní*

aéromodèle *model letadla*

aéromodélisme *letecké modelářství*

aérophage *osoba postižená „aerofagií“*

aérophagie *fyziologický jev sestávající v polykání vzduchu do jícnu a žaludku*

aéroport *letišťe*

aéroportuaire *letištní*

aéropostal *letecký (týkající se letecké pošty)*

aérospatial *týkající se letectví a raketové techniky, kosmický*

aéroterrestre *letecko-pozemní (jednotka)*

aérotechnique *týkající se aerodynamiky a termodynamiky*

agroalimentaire *zemědělsko-potravinářský*

agrobiologie *agrobiologie (ekologické hnutí zahrnující všechny zemědělské techniky, které zachovávají úctu k přírodě a snaží se o návrat k tradičním zemědělským postupům)*

agroforêt *znamená doslova kultivovaný les, často velmi různorodý, buď vysazovaný nebo přírodní*

agrochimie *chemický průmysl, který se zaměřuje na zemědělské produkty*

agrochimique *spojené s agrochemií (část chemického průmyslu pro výrobu zemědělských produktů)*

agroindustrie *agropodnikání*

agroindustriel *vztahující se k průmyslu, který má přímé spojení se zemědělstvím*

agrotourisme *agroturistika, turistika ve venkovských podmínkách*

agrotouristique *agroturistický (týkající se turistiky ve venkovských podmínkách)*

anthropotechnie *souhrn postupů zlepšující biologický a kulturní rozvoj člověka*

astrobiologie *astrobiologie*

astrophysicien *astrofyzik*

astrophysique *astrofyzika*

audioconférence *audiokonference*

audiofréquence *sluchová frekvence*

audioguide *namluvený průvodce k poslechu*

audiolivre *audioknihy, knihy namluvené k poslechu pro nevidomé čtenáře*

audiophone *naslouchadlo*

audiorelax *relaxace poslechem*

audiothèque *knihovna obsahující zvukové záznamy pro nevidomé*

audiovisuel *audiovizuální (týkající se zvuku a sluchu)*

autodrome *autodrom*

autopompe *vozidlo vybaveno požárním čerpadlem*

autoradio *autorádio*

autoroute *silnice pro auta, dálnice*

autoroutier *dálniční*

bibliorama *internetová stránka představující knihy, hlavně Bibli*

bijourama *název internetové stránky, kde lze nakupovat a prodávat výrovky z bižuterie*

bioalimentaire *biopotravinářsky*

biocarburant *biopalivo*

biocide *prostředek proti mikroorganismům, biocid*

bioclimatique *bioklimatický (např. bioklimatický dům je takový, ve kterém se k topení a klimatizaci využívá sluneční záření a přirozené proudění vzduchu, tzv. bioklimatická koncepce bydlení)*

bioclimatologie *studie vlivu klimatických a bioklimatických faktorů na vývoj živých organismů*

biocombustible *biopalivo*

biodégradation *biodegradace (rozklad organických látek mikroorganismy jako jsou bakterie, houby nebo řasy)*

biodéchet *biologický odpad*

biodiesel *bionafta*

biodynamique *biodynamika*

biogaz *bioplyn*

biomécanique *biomechanika*

biomédecine *biomedicína*

biophysique *biofyzika*

bioplastique *bioplast*

biopolitique *biopolitika*

bioproduction *produkce bio, bioprodukce*

bioprodukt *bioprodukt*

biopsie *biopsie*

biosphère *biosféra*

biosynthèse *biosyntéza*

bioterrorisme *terorismus s použitím biologických zbraní*

biotope *biotop*

cinégénie *vzhled objektu, který může být zvýrazněn prostřednictvím kina a filmu*

cinémathèque *místo určené pro zachování a katalogizování filmů*

cinéphile *milovník kinematografie*

cinéphobe *osoba co nenávidí kino a filmy*

cinérama *proces snímání a projekce, který dává divákovi panoramatický výhled, panoramatické kino*

collecticiel *společný software*

cyberacteur *osoba, která jedná v určité veřejné věci prostřednictvím internetu*

cyberaction *veřejné jednání v určité věci prostřednictvím internetu*

cyberacheteur *osoba nakupující na internetu*

cyberattaque *nebezpečný čin zaměřený proti výpočetní technice prostřednictvím internetové sítě*

cyberbanque *banka na internetu umožňující provádět finanční transakce přes internet*

cyberbavardage *komunikace na internetu*

cyberboutique *internetová stránka, prostřednictvím které se vystavuje a prodává zboží obchodního butiku*

cybercafé *kavárna, kde je možné se připojit na internet*

cybercasino *casino na internetu*

cybercentre *místo, které nabízí počítačové a internetové služby pro lidi, firmy a organizace*

cybercitoyen *osoba, která se připojí na internet z důvodu zájmu o státní záležitosti*

cybercommerce *obchod uskutečňovaný přes internet*

cybercrime *kriminální čin, ke kterému byly užity nové komunikační technologie*

cybercriminalité *kriminalita prostřednictvím internetu*

cybercriminél *zločinec užívající nové technologie komunikace*

cyberculture *internetová kultura spojená s informačními a komunikačními technologiemi*

cyberdéfense *obrana proti útokům uskutečňovaným prostřednictvím internetu*

cyberdélinquance *zločinnost, kriminalita na internetu*

cyberdépendance *závislost na nových technologiích a počítačích*

cyberdépendant *osoba závislá na internetu a počítačových hrách*

cyberdissident *osoba, které obchází cenzuru internetu*

cyberdouane *zvláštní skupina zaměřená na sledování podvodů na internetu*

cyberespace *digitalizované informace tvořící svět informací*

cyberespionnage *krádež tajných informací uložených v digitálním formátu nebo na počítačích a IT sítích*

cyberguerre *kybernetická válka, válka využívající nové technologie a počítače*

cyberjournal *noviny přístupné na internetu, elektronický magazín*

cyberjournaliste *novinář, který mimo klasických zdrojů, čerpá náměty pro reportáže z internetu a publikuje pro elektronické časopisy a noviny*

cyberjustice *justice fungující prostřednictvím virtuálního soudu přes internet*

cybermagazine *časopis zveřejněný na internetu*

cybermanifestation *demonstrace, manifestace probíhající prostřednictvím internetu*

cybermarché *on-line obchod, zboží se objednává na internetu*

cybermarketing *kombinace marketingových technik, statistiky, obchodu a komunikace s výpočetní technikou aplikovanou na multimédia*

cybermédia *média v kyberprostoru*

cybermonde *všechny informace, které se nacházejí na internetu*

cybermusée *virtuální muzeum*

cyberpédophilie *pedofilie provozovaná přes internet, šíření materiálů s tím spojeným přes internet*

cyberpirate *osoba, která se zabývá nelegální nebo neetickou činností na internetu*

cyberplan *software pro plánování a rozvrhování výroby přes simulaci scénářů*

cyberpolicier *policie, která řeší zločiny, které se uskutečnily prostřednictvím internetu*

cyberpresse *periodický tisk přístupný na internetu*

cyberpunk *podžánr science-fiction s informačními technologiemi, počítači a umělou inteligencí v hlavní roli*

cybersécurité *ochrana proti zneužití nových technologií*

cybersexe *aktivity spojené se sexem a sexualitou na internetu*

cybersurveillance *monitoring pomocí prostředků komunikačních technologií*

cybertechnologie *výpočetní technika, zejména týkající se internetu nebo kyberprostoru*

cyberterrorisme *zneužití informačních technologií internetovými piráty neboli kyberterrorismus*

cyberterroriste *uživatel internetu, který se účastní kyberterrorismu*

cybertribunal *virtuální soud na internetu*

cybervillage *komunita lidí komunikujících prostřednictvím internetu, obce na internetu nebo v kyberprostoru*

cyberviolence *použití videonahrávek, reklam či jiné publikace na internetu pro zesměšnění jiné osoby*

cyclohexane *uhlovodík, bezbarvý, získaný katalytickou hydrogenací benzenu a slouží především jako rozpouštědlo*

cyclohexène *nenasycený uhlovodík s uzavřeným řetězcem vzorce C₆H₁₀*

cyclomoteur *moped*

cyclomotoriste *osoba jezdící na mopedu*

cyclopentadiène *sloučenina obecného vzorce C₅H₆, snadno polymerizovatelná*

cyclotaxi *cyklo-taxi, taxi používající kola místo automobilů*

cyclotourisme *cykloturistika*

cyclotouriste *osoba praktikující cykloturistiku*

didacticiel *výukový program*

discorama *hudební a kulturní francouzský pořad*

e-administration *technologie spojené s úlohou správy a administrativy pomocí internetu*

e-boutique *elektronický butik, butik na internetu*

e-bulletin *věstník, bulletin zveřejněný na internetu*

e-business *zahrnuje aplikace informačních technologií při řešení vztahu společnosti a jejími partnery*

e-carte *virtuální karta*

e-casino *casino na internetu*

e-catalogue *elektronický katalog, katalog přístupný na internetu*

e-cigarette *elektronická cigareta*

écocentre *ekologické centrum*

e-commerce *elektronický obchod, obchod na internetu, prodej na dálku*

e-communication *komunikace umožněná přes internet*

écomusée skanzen

écoproduit ekologický produkt či produkt, při jehož výrobě se respektuje životní prostředí

écorégion ekoregion (region, který se podřizuje ekosystému ve všech aspektech svého prostředí)

écosensible ekologicky citlivá osoba, rozumějící problémům životního prostředí

écoterrorisme násilné jednání související s ekologií

écotourisme ekoturismus

e-courrier elektronická pošta, e-mail

écovillage místo, kde je životní prostředí hlavní prioritou

éditique všechny nástroje, služby a informační technologie použité na úpravy dokumentů

e-éducation vyučování přes internet

e-formation školení a vzdělávání přes internet

électrocinétique elektrokinetika

électroculture postupy ke stimulaci růstu rostlin za použití elektrického proudu

électrodynamique elektrodynamika

électrogène vyrábějící elektřinu

électrographique elektrografický (např. elektrografický záznam)

électrochimique elektrochemický

électromagnétique elektromagnetický

électromécanique elektromechanika

électromètre elektrometr

électronucléaire nuklearní, jaderný, týkající se výroby elektřiny jadernou energií

électrophile elektrofilní látka mající záporný náboj nebo prázdný orbital

électrophone gramofon

électrophore zařízení používající se pro ukládání elektrické energie

électrophysique odvětví fyziky věnující se elektřině

électroscope syn. elektrometr

électrostatique elektrostatický

électrostimulation elektrostimulace

électrotechnique elektrotechnika

électrothérapie elektroléčba, elektroterapie

électrothermie elektrotermie (vědní obor zabývající se využitím tepelné energie)

e-livre knihy v elektronické podobě

e-logistique podporuje přímé spojení mezi klientem a dodavatelem pomocí nových technologií

e-magazine magazín zveřejňovaný na internetu

e-mail elektronická pošta

e-marchand obchodník provozující internetový obchod

e-marketing všechny marketingové metody používané k propagaci produktů nebo služeb přes internet

e-recrutement využívání informačních technologií při náboru pracovníků

e-santé použití informační technologií ve všech činnostech souvisejících se zdravím

e-service využívání informačních technologií v různých oblastech služeb

e-sport elektronické sporty na internetu, hromadné hraní počítačových her (LAN party)

ethnolinguiste lingvista zabývající se studiem vztahů mezi jazyk a sociokulturním prostředím

ethnolinguistique studium vztahů mezi jazyky a sociokulturním prostředím

ethnomusicologie odvětví muzikologie studující hudbu primitivních národů

e-tourisme činnosti v odvětví cestovního ruchu na internetu

eurocommissaire eurokomisař, evropský komisař

eurocritique kritika EU

eurodéputé europoslanec, poslanec v EU

euromanifestation euro-demonstrace, demonstrace za přijetí či odmítnutí eura

eurosepticisme euroskepticismus

euroseptique euroskeptický (skeptický vůči ekonomické a politické jednoty Evropy)

eurostable stabilita eura

eurovision eurovize, vize EU

géomatique geomatika (všechny nástroje a metody užitečné pro získávání, reprezentaci a analýzu geografických dat)

géotechnique týkající se aplikace techniky v geologii

gyrocompas gyrokompas, setrvačnický kompas

gyropilote automatický pilot

hebdogiciel název pro francouzský týdeník z 80. let

hippomobile vůz tažený koňmi

hydrocarboné uhlovodíkový

hydrocarbure uhlovodík

infocentre informační centrum

infodivertissement různorodé zpracování informací v médiích

infographie vytváření a manipulace s počítačovou grafikou

infolettre internetový zpravodaj

inforoute informační dálnice

ludiciel počítačová hra

mécanoélectrique mechanicko-elektrický

mécanographie použití techniky a strojů je zmechanizování zpracování informací

mécanothérapie léčebná metoda užívající zvláštní přístroje ke zvýšení pružnosti svalů

médiatique známý díky médiím, zmedializovaný

monétique informatizace bankovních transakcí, elektronické bankovníctví

motoclub klub motocyklistů (motorkářů)

motocross motokros

motocycliste motocyklista

motoneige sněžný skútr

motoplaneur kluzák opatřeným malým pomocným motorem

motopompe čerpadlo poháněné tepelným motorem

motoventilateur ventilátor poháněný zabudovaným motorem

musicorama název pro webové rozhraní umožňující vyhledávání hudby všeho druhu

narcobusiness obchod s drogami

narcocriminalité kriminalita spojená s drogami

narcodollar dolar pocházející z obchodu s omamnými látkami, tj. narkotiky

narcoterrorisme činnost související s drogami pro získání finančních prostředků pro účely provedení teroristických činů

narcoterroriste osoba vykonávající činnost související s drogami pro získání finančních prostředků pro účely provedení teroristických činů

narcotourisme turismus za drogami, týká se osob, které vycestují za účelem užívání drog

narcotouriste turista cestující do destinací se snadným přístupem k drogám

neurolinguistique neurolingvistika (studium vztahu mezi neurologickými strukturami a jazykovými poruchami)

neuroscience neurověda

pétrodollar finance vydělané prodejem ropy

pétrochimie *petrochemie (obor chemie, který studuje přeměny ropy a zemního plynu na využitelné produkty a materiály)*

pétrochimique *petrochemický (průmysl)*

pétropolitique *politika zabývající se otázkami zdrojů ropy a energetiky*

photocomposition *fotografická kompozice*

photocopie *fotokopie*

photochromie *fotografické postupy používané pro reprodukci barev*

photojournaliste *fotoreportér*

photomacrographie *fotografie, na niž je fotografický předmět podávající více podrobností než je schopno rozeznat lidské oko*

photomécanique *používání fotografického negativu*

photomicrographie *fotografie pořízená prostřednictvím mikroskopu*

photomontage *fotomontáž (soubor fotografií vzniklé lepením)*

photothèque *fonotéka (místo pro archivaci fotografií)*

phototype *obrázek získaný přímo po expozici a zpracování fotosenzitivní vrstvy*

phototypie *způsob reprodukce fotografických snímků, způsob provádění negativu a jeho ošetřování, dřívější název pro světlotisk*

picocellule *miniaturní buňka, miniaturní snímač*

picogramme *pikogram*

picomètre *pikometr*

picoprojecteur *miniaturní projektor, který může být integrován do přenosného digitálního zařízení*

picoprojection *projekce uskutečněná za pomoci pikoprojektoru (miniaturního projektoru, který může být integrován do přenosného digitálního zařízení)*

picoseconde *pikosekunda*

picovolt *pikovolt*

pikofarad *pikofarad*

productique *produktika (ekon.)*

progiciel *software, soubor aplikačních programů*

promocode *kódy, které jsou používány k aktivaci slevy nebo akční nabídky na webových stránkách*

promophoto *propagace služeb spojené s vytvářením fotografií a fotoalb*

promoréduction *propagační sleva*

promosolde *propagační sleva*

promosport *aktivita podporující a propagující sportovní aktivity*

promovacances *podpora prodeje cestovních zájezdů*

promoweek-end *víkend, během kterého se propagují produkty k prodeji*

psychodrama *psychoterapie sestávající z improvizčních scének předváděných pacienty*

psycholinguistique *psycholingvistika*

psychomoteur *součinnost mezi psychikou a schopností pohybu*

psychonévrose *psychoneuróza*

psychopathologie *psychopatologie*

psychopédagogie *psychopedagogika*

psychopédagogue *pedagog se znalostí psychologie*

psychosocial *psychosociální*

psychosociologie *psychosociologie*

psychothérapeute *psychotherapeute*

psychothérapie *psychoterapie*

psychotrope *psychotropní látka*

publiphile *osoba, která má ráda reklamu*

publiphobie *strach z reklamy a reklamních produktů, odpor k reklamě*

publipostage *reklama zaslání poštou*

publireportage *reklamní reportáž v časopise*

radiocommunication *rádiové spojení, radiokomunikace*

radiodiffusion *rozhlasové vysílání, rozhlas*

radioélectrique *radioelektrický, rozhlasový*

radioguidage *dopravní informace (rozhlasové, telefonické)*

radioguides *řídící družici radioelektrickými metodami*

radionavigation *rádiová navigace*

radiophile *osoba mající ráda rádio a rozhlasové vysílání*

radiophobe *osoba, která nemá ráda rozhlasové vysílání*

radioreportage *rozhlasová reportáž*

radioréveil *radiobudík*

radiosensible *radiosenzitivní*

radiosonde *miniaturní radiový vysílač, radiosonda*

radiotélévisé *vysílání v radiu a v televizi*

radiotechnique *radiotechnika (technické postupy týkající se rozhlasu)*

scélromalacie *měkčení očního bělma (skléry)*

scélrostomie *chirurgická léčba glaukomu (zeleného zákalu)*

scélrotome *nástroj sloužící k chirurgické léčbě glaukomu*

schizogène *to, co způsobuje schizofrenii*

schizographie *porucha projevující se špatně srozumitelným psaným projevem*

schizomaniaque *osoba trpící schizomanií*

schizomanie *slabší forma schizofrenie*

schizonévrose *porucha na okraji neurózy, poruchy osobnosti a schizofrenie*

schizophasie *nesrozumitelný jazyk, vyslovovaný v rychlém tempu*

schizophrène *schizofrenik*

schizophrénie *schizofrenie (duševní onemocnění)*

socioanalyse *sociální analýza*

sociocratie *způsob rozhodování a řízení, který umožní jakékoli organizaci, aby se chovala jako živý organismus a rozhodovala a sobě a svých zájmech samostatně*

socioculturel *sociálně kulturní, sociokulturní*

sociodrame *sociální drama*

socioéconomique *socioekonomický*

socioéducatif *společensko-vzdělávací*

sociographie *sociografie (popisná složka sociologie)*

sociolinguiste *lingvista zaměřující se na sociální lingvistiku*

sociolinguistique *sociolingvistika*

sociologie *sociologie*

sociologue *sociolog*

sociométrie *sociometrie (soubor sociologických metod)*

sociopolitique *sociálně politický*

socioprofessionnel *socioprofesní*

sociothérapie *socioterapie, sociální terapie*

technicommercial *technicko-obchodní*

technicoéconomique *technicko-ekonomický*

technico-militaire *technicko-vojenský*

technico-scientifique *technicko-vědecký*

technocrate *zastávce technických řešení problémů*

technocratie *vláda techniků a manažerů*

technologiste *syn. technologue, specialista na technologii*

technologue *specialista na technologie, technolog*
technophile *osoba přizpůsobující své chování změnám v technické oblasti*
technophobe *osoba mající odpor k technice, technofob*
technophobia *odpor k technologiím, technofobie*
technostructure *hospodářské a sociální uspořádání s převahou techniků v oblasti řízení*
télécabine *kabinová lanovka*
télécarte *telefonní karta*
téléconférence *konference na dálku uskutečněná díky telekomunikacím (např. přes telefon)*
télédiffuser *přenášet televizi*
téléfilm *televizní film*
télémarketing *telemarketing (marketing prostřednictvím televize)*
télérama *internetová stránka televizních pořadů*
téléréunion *telefonická konference*
télésiège *sedačková lanovka*
téléski *lyžařský vlek*
téléspectateur *televizní divák*
télétravailler *pracovat za využití zdrojů telematiky*
télévisuel *televizní (tvorba)*
télévore *osoba pozorně (nadšeně) sledující televizní programy*
toxicodépendance *drogová závislost*
toxicomane *drogově závislý*
toxicomaniaque *toxikomanický*
toxicomanie *drogová závislost, toxikomanie*
turbodiesel *vozidlo s naftovým motorem*
turbomachine *rotační lopatkový stroj*
turbomoteur *turbomotor*
turbopompe *turbočerpadlo*
turbopropulseur *turbovrtulový motor*
turboréacteur *proudový motor*
vidéocassette *videokazeta*
vidéoclip *videoklip*
vidéoclub *videoklub*

vidéocommunication *videokomunikace*
vidéoconférence *videokonference*
vidéodisque *videodisk*
vidéofréquence *obrazový kmitočet*
vidéogramme *videozáznam*
vidéographe *videograf*
vidéographie *technika, prostřednictvím které se přenáší video*
vidéophile *milovník videa*
vidéophone *videofon, videotelefon*
vidéophonie *komunikace prostřednictvím videtelefonu*
vidéoprojecteur *videoprojektor*
vidéorama *název internetové stránky shromažďující a představující všechny druhy filmů*
vidéoscope *zařízení, které umožňuje pozorování obrazu vhodným zpracováním signálů tvořených posloupností elektrických impulsů odpovídajícím změnám v jasu*
vidéosurveillance *kamerová ostraha (na veřejných místech)*
videotexte *text, který je přenášen vysílači a objeví se v televizi*
vidéothèque *videotéka, sbírka videokazet*
vidéotransmission *videopřenos (na velkoplošnou obrazovku)*
zoobiologie *odvětví zoologie zabývající se fyziologií a biologií zvířat*
zoogéographie *věda o geografickém rozložení živých zvířat, zoogeografie*
zootechnie *zootechnika*